

P. Finn Ferenc S. J.
Lightfoot Kolozs
Elbeszélés egy amerikai diák életéből

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

P. Finn Ferenc S. J.
Lightfoot Kolozs
Elbeszélés egy amerikai diák életéből

Franciából fordítottak:
Csontos Gyula és Pintér Sándor

Nihil obstat.
P. Joannes Rozmán S. J.
censor deputatus.

4530/1942. Imprimatur.
Wesprimii, die 19. Octobris s. D. 1942.
† Julius
mp. episcopus.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció a Korda Kiadó gondozásában Budapesten, é. n. (1943-ban) megjelent könyv elektronikus változata. Az elektronikus változat a Korda Kiadó engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Korda Kiadónak.

Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék.....	3
I. fejezet: Kolozs megjelenik a milwaukee-i intézetben.....	4
II. fejezet: Kolozs bemutatkozik tanára előtt.....	9
III. fejezet: Katica.....	13
IV. fejezet: A métacsapat.....	18
V. fejezet: Kolozs és Katica otthona.....	22
VI. fejezet: Kolozs makacs viselkedése Grace Atyával szemben.....	25
VII. fejezet: Kitűnően sikerül a katekizmus-vizsga. Előkészület a métaversenyre.....	29
VIII. fejezet: A nagy métacsata.....	32
IX. fejezet: A betegágyon.....	37
X. fejezet: Kolozs csapdába jut.....	40
XI. fejezet: Menekülés.....	43
XII. fejezet: Újra otthon.....	44
XIII. fejezet: Russel Atya megsejti Kolozs jövőjét.....	47
XIV. fejezet: Megismerkedünk a különös jellemű Hordey Vilivel.....	50
XV. fejezet: Kolozs bikával játszik.....	54
XVI. fejezet: Szavalóművész a csónakban.....	58
XVII. fejezet: Halászkaland.....	62
XVIII. fejezet: Kolozst meg akarják skalpolni.....	67
XIX. fejezet: Katica nagy örömhírt hoz Kolozsnak.....	70
XX. fejezet: Barry Atya érkézfeszítő történetet mond el.....	72
XXI. fejezet: Kolozs elmeséli kedvenc történetét.....	81
XXII. fejezet: Hordey Vili újra bajt csinál.....	86
XXIII. fejezet: Az új Tarzicius.....	90
XXIV. fejezet: Befejezés.....	96
Magyarázat az idegen szavak kiejtéséhez.....	98

I. fejezet: Kolozs megjelenik a milwaukee-i intézetben

– Ördögös egy gyerek ez az újonnan érkezett – állapította meg Winter Jani.

– Fürge, mint a kecske – mormogta Collins Robi. – A szabadidő kezdetétől figyelem.

Nincs az udvarban egy négyzetméternyi terület, amelyet legalább tízszer keresztül-kasul ne futott volna. Mintegy tíz fiút jól megtaszított... Legalább három játékosól kapta meg azt a rúgást, amit eredetileg a labdának szántak. Olyan, mint a higanycsepp – és Robi fontoskodó arcot vágott, mert büszke volt erre a kémiai szóra, amely a legutolsó óráról csengett fülében. Elmwood Feri e szavakra felkacagott. Robi viszont sértődötten jelentette ki, hogy többé nem tesz tréfás megjegyzéseket... soha többé!

– Figyeld, Robi, – szólt közbe Winter Jani, hogy véget vessen a két fél baráti szóváltásának – a „higanycsepped” még bajt okoz; lopódzva settenkedik Worden körül.

– Majd lehúz neki egy nyaklevest.

– Amilyen durva alak, kitelik tőle! – folytatta Feri keserű hangon, hogy szavaival is kidomborítsa erélyes és megvető arcfintorát.

A három barát unottan támaszkodott a milwaukee-i intézet udvarának főbejáratánál. Tízórai szabadidő volt. Az udvar élénken nyüzsgött a futkosó diákoktól. Mint a gyors szárnyú fecskék, keresztezték egymást a repülő labdák minden irányban. A gyereklábak egész tömege szédítően kavargott.

A szabadidő alatt a legtöbbször, főleg a kisebbeknek eszük ágába sem jutott, hogy lassú sétálgatás közben szellemi eszmecserével szórakozzanak. Ezt a negyedórát teljesen testi felüdülésre fordították.

A gyermekgomolyag közepéből is kitűnt az újonnan érkezett fiú. Olyan könnyedén jár, mintha rugókon mozogna; szinte szárnyakon repül.

Mielőtt Wordenhez érne, rémületbe ejti Pierson Karcsit, ezt a csendes természetű fiút, mert váratlanul átugrik a feje felett. Karcsi éppen bakugrót játszott. Fejét lehajtotta, kezét hátrattette és szétterpesztett lábbal szilárd támaszpontot alkotott, amikor a fiatal szeleburdi előzetes figyelmeztetés nélkül átrepült felette.

– Az üstökét! – kiáltott fel Karcsi és arcáról eltűnt a megszokott szelíd, csaknem hanyag mosoly. – Ha elcsúszok és oldalba nyomlak, akkor búcsút mondasz az életnek. – És üldözni kezdte az ugrádozót.

– Ho-hó, hi-hi! Fogj meg – kiabálta a higanycsepp. A háromszögfejű fürgén rohant, hogy megmeneküljön üldözője elől és Karcsi, aki nem szokott hozzá a gyors mozgáshoz, nehézkesen és ügyetlenül üldözte.

Dockery Dani, Pierson ügyes és meghitt barátja szemmel kísérte a fiatal bujtogató huncutkodását. Kihasználta a helyzetet, amíg Kolozs oldalranézett, útját állta. Úgy történt, ahogy számította: keményen összeütköztek. Dani megingott és néhány lépést hátrált. Kolozs mint gumilabda pattant vissza, elesett és meghempergett, majd ismét talpra pattant. Mielőtt Karcsi elérhette volna, tovaugrott, de ekkor pontosan fejjel a szájhős Worden gyomrának zuhant.

Egy pillanatig Wordenben bent szorult a szó. Alig maradt annyi lélekjelenléte, hogy megragadja önkénytelen támadójának a csuklóját. A harapófogóba szorított csöppség minden ügyességét latba vetette, öklözött, rugdalózkodott, térdével és fejével védekezett. Nehéz lenne elképzelni és leírni gyors mozdulatait. Lába, behajtott karja és teste elképzelhetetlenül és szédítő gyorsaságban kigyózott. Worden teljes gözzel küzdött. Wordenbe rohanni, még hozzá teljesen a gyomrába! Ez a csöppség holta napjáig megemlegeti, hogy mibe kerül ilyen égbekiáltó sértés.

– Suhanc gazember! – ordította visszanyerve lélegzetét – mindjárt megleckéztetek. – És igyekezett a gyermeket úgy fordítani, hogy alaposan pofon vághassa.

A fogoly kegyetlen erőlködéssel lapult meg Worden lába alatt. Az elfoglalt helyzet Worden munkáját megnehezítette. De nem eresztette el, sőt Kolozst sokkal kedvezőbb testtartásba hozta. Szerencséjére Pierson és Dockery segítségére siettek. Wordent ki nem állhatták; a becsületes ember mindig megveti a fajankókat. Egy versszakot kezdtek fűjni, amellyel Wordent vérig lehetett ingerelni:

„Worden az erdőbe suhan,
Pintyeket szedni magasból;
Nem kíséri őt a macska,
Semmirevaló gazfickó,
O, o, o, o, o, o,
Semmirevaló gazfickó!”

A közelből egész tucat gyerek rohan oda, hogy kórusba mondják az ismétlődő verssorokat: „Semmirevaló gazfickó, o, o ...”

„Szép madarak elrepülnek,
Jaj, de magasan szállnak.
Hess! hess! szomorkodik Worden,
Ő járt pórul, a huncut gaz.
Az, az, az, az, az, az,
Ő járt pórul, a huncut gaz.”

Ez túl erős volt Worden hiúságának. Otthagytta áldozatát, hogy megtámadja az énekeseket. A verekedés szerzője pedig diadalmasan a három jóbarát felé tartott, akik még mindig az előbbi megfigyelőhelyükön álltak, szemben a nagykapuval.

– Jön a nyakigláb – szólt Collins. – Még sohasem láttam ilyen életerős és bájos rövidnadrágos fickót!

– Igazad van, – folytatta Elmwood: – mintha csak a napsugár ragyogna a szemében. Ámbár úgy látom, hogy nem magdeburgi félgömb, arca mégis kerek. Biztos, hogy nem idegbajos.

– Mosolya nyíló csipkerózsa – vette át a szót Winter Jani. – Az emberből kikényszeríti a rokonszenvet.

– Megállj! Nem költő vagy ám! – szólalt meg Robi.

– Akarom mondani, – folytatta Jani kissé elpirulva – arcát igazán öröm nézni. Magatartása és legkisebb mozdulata is erőt és örömet sugároz. Egy szóval napsugár lövell belőle. Szép fiú!

– Ej! Mit érzelegsz, – szólalt meg Feri – napsugár, szép fiú; nem találó szavak ezek! Minden fickó, míg kicsiny és felcicomázzák, olyan, mint a kis angyal. Én inkább így mondanám: ez az újonnan jött érdekes fiú!

– Szervusz, Pápaszemes uram – köszöntött a gyermek, akiről ez a beszélgetés folyt, és aki már fél perce vizsgálgatta bírálóit. Robi és Jani felkacagott a megszólításra. Valóban Elmwood még csak tizenhét éves volt és máris szemüveget kellett viselnie.

– Szervusz, Higany komám – válaszolt Feri.

– Higany vagy te! ... Mondjátok, jó intézet ez? Van mozgási lehetőség? Beszéljetek róla?

– Honnan jöttél a mi intézetünkbe? – kérdezte Elmwood.

– A tizenhatodik járás líceumába jártam a múlt hétig.

– Mért nem folytatod ott?

– Elbocsátottak! – feleletét barátságos hunyorítással kísérte, és ezt Ferinek szánta. Kolozsnak kék szeme volt. Nem nagy, de fényes, mint a szikra, amely orcáját még ragyogóbbá tette.

– Ne pislogass, hanem mondd meg, hogy miért küldtek el! – kérdezte Collins Robi.

A gyermek még csillogóbb tekintettel táncolt új barátai körül. Türelmetlenül pörgött. Az utolsó kérdésnél Winterre rohant, elemelte sapkáját és kerekét oldott.

Jani félig nevetve, félig bosszankodva vette üldözőbe a csintalant. Jani volt hármuk közül a legfiatalabb, és jóllehet már felsős volt, mégis híven ragaszkodott a rövid nadrághoz. A futásban nem volt párja. Csakhamar elcsípte sapkája tolvaját és gallérjánál fogva visszavezette két barátjához.

– Markomban vagy, akasztófavirág, mondd meg, miért bocsátottak el!?

– Mit tudom én! – Engedj el, – könyörgött a fogoly, miközben szökni próbálkozott, – Eressz el! – Kétszer megcsavarta a kezét. – Engedj el, ha mondom! Hagyj békét; elég már!

A gyermek fájdalmat színlelve, mint a holttest, ájultan esett össze. Kínos gyötrellem vonaglott arcán. Winter megkönyörült rajta és eleresztette. A kis ördög pillanatnál is rövidebb idő alatt ugrott talpra; körtáncát újra kezdte. Az aranyos napsütésben széthulló hajjal, ragyogón és boldogan ugrált; táncolt a három felsős előtt. Egyszerre hüvelyujját orrára támasztja, ujjait szétnyitva „i-á”-t mutat.

– Árudd el, miért tettek ki az ajtón, adok csokoládét – mondta neki Robi.

Ugráncolását egy pillanatra beszüntette.

– Hány szeletet?

– Öt-hat szeletet!

– Egyet azonnal kérek előlegbe.

– Nesze!

– De – folytatta a napsütötte, ropogtatva a szeletet – honnan tudjam, hogy megadod a többi is?

– Remélem, hogy megbízol bennem!

– Nem én! Ismertem testvéredet, aki azt mondotta, hogy sokat füllentesz. Add át a csokoládét a Pápaszemesnek. Pápaszemes megnyerte bizalmamat: ő nem fog becsapni. – Közben csodálkozva nézett Ferire.

– Legyen a te akaratod, Fajankó – mondotta Robi, teljesítve a feltételt.

– Miért hívsz Fajankónak? Az én nevem. . .

Megállt és közben megkísérelte kilopni a csokoládét Elmwood Feri kezéből; de Feri résen állt.

– Nevem: Lightfoot Kolozs. Becenevem: Könnyűláb. Pápaszemes, közben meg ne feledkezz rólam!

Kolozs a bemutatkozás jutalmaképp kapott fél szeletet.

– Ez a becenév úgy illik rád, mint a kesztyűm a kezemre – szólt Feri gúnyos mosollyal.

– Folytasd történetedet: mondd meg az okát, miért dobott ki a líceum igazgatója?

Kolozs mosolygott.

– A kecske és a villámhárító mindennek az oka.

– Hogyan? A kecske a villámhárítóra esett? – kérdezte Robi.

– Nem.

– A villámhárító esett a kecskére?

Mielőtt Kolozs barátai kíváncsiságát kielégítené, a második fél szeletet is elrabolja.

– Nem találtad el. Egyik barátom azzal állt elém, hogy kecském elvezeti az iskolába. Csupán tréfának tartottam az ötletet. Amíg az utcán álltunk, Garibaldit (ez volt kecském neve) nagy társaság közepette vezették. Az udvaron megkötöttem egy fához, de óra alatt Garibaldi mekegni kezdett. Valamelyik csintalan kölyök elvágta a kötelet és utánam jött.

– Mi? A kötél?

– Dehogy, a kecske! Ökölcsapásokkal és rúgásokkal igyekeztem kihajtani, mire dühösen átrohant a kisleányok udvarába. Három kisleányt majdnem kétségbe ejtett. Ész nélkül futottam mögötte s ezért most azzal vádolnak, hogy én vadítottam meg. A tanítónők kékültek-zöldültek mérgükben. Újra elfogtam Garibaldimat, ezalatt azonban két tanítónő rosszul lett. Az egyik mellére szorította a kezét és a szíve hevesen vert, a másik olyan sikongatással rogyott egy székre, mintha egeret látott volna. Az igazgató megcsípett és szépen elbánt velem.

– Hol vert meg? – kérdezték a hahotázó hallgatók.

– Tenyerembe ütött... Mind a kettőbe és azt ígerte, ha még egyszer ilyen előfordul, kidobnak.

Hazatértemben elhatároztam, hogy jóváteszem csacsiságomat. Másnap történelemóra előtt néhány perccel egyik társam rászedett, hogy a villámhárító drótján másszak fel a harmadik emeletre; nagy almát ígért, ha sikerül. A tegnapit elfeledve a villámhárítóhoz léptem, hogy megszerezsem az almát. Olyan érdekes volt, amint kapaszkodtam felfelé!

– Ki tanított meg erre a mókusszerepre?

– Senki, így születtem. Képzeljétek, amikor a második emelet magasságában tartottam, egy tanítónő észrevett az ablakból. Elkezdett jajveszékélni. Hasonlóképp kinézett két másik tanítónő is, akik az előbbinek hangját meghallották. Így hát felváltva kiabáltak. Siettem leereszkedni, de már későn volt. Értesítették az igazgatót, aki pont abban a pillanatban érkezett oda, hogy lekeressen, amikor a lábam földet ért. Bagoly szemével végigmért szemüvege alól, és hidegen kérdezett: – Maradt még annyi józan eszed, hogy idetalálsz hozzám, ha hívlak? – Arca nagyon nevetséges volt.

– Úgy hiszem, inkább gúnyos – jegyezte meg Robi.

– Lehet, hogy igazad van ... Mindenesetre mulatságosan komikus alak volt. Végül elengedett, de azt tanácsolta, hogy többször ne találkozzam vele. – Aztán nem akarták az almát sem odaadni; – még a felét sem. Bánatos szívvel hagytam ott őket.

– Az alma miatt szomorkodtál, ugye, szegény Kolozs? – kérdezte Feri.

– Igen, de a baj ott kezdődött, hogy mindent elbeszéltem édesanyámnak és Katica nővéremnek. Nektek nem kell megmagyaráznom, hogy az esetet közölnöm kellett édesapámmal is, aki úgyis torkig volt a kormányzósági iskolával.

– Ő is amerikai líceumban tanult?

– Nem! Édesapám Kanadában született és csak húszéves korában jött ide.

– Már nagyon rád fért, hogy katolikus intézetbe jöjj.

– Meghiszem; – és jól is érzem, itt magam – folytatta Kolozs, aki jelenleg újra meg újra erőlködött, hogy sarkával hátulról megérintse a haját. – Két hónapja hagytam ott a Miss Wilton líceumot. Azóta anyám mindig csak arra gondolt, hogy az atyákhoz jöjjenek. Anyám és nővérem szeretnék, ha itt elvégezném az első szentáldozásomat. Apám nagyon mérges volt. Mindenáron kereskedelmi pályára akart adni, de anyám s nővérem lebeszéltek. Rektor atya sem állt rá szívesen, hogy más intézetből elbocsátott tanulót vegyen fel. A Miss Wilton líceumból azonban írtam neki, Katica is hosszan tárgyalt vele és végül engem „íme ... próbára”. Ámbár apám fél, hogy innét is hamarosan hazakergetnek, mégis sokat törődik velem, mert igazi amerikai akar belőlem nevelni.

– Igazán? – gúnyolódott Robi. – Csak nem Új-Zélandban születted?

– Ne csúfolódj! Éppúgy Amerikában születtem, mint te, de édesapám azt tartja, hogy ízig-vérig amerikai lehessenek, akkor amerikai iskolába kell járnom.

– A mi intézetünk talán nem amerikai? – kérdezte Collins Robi.

– Mit tudom én! – Erre Kolozs Elmwood hátra pattant és kis híja, hogy a derék gimnazistát a földre nem rántotta. Kolozs nyilvánvalóan csupán tüzes szeretetét akarta valahogy kifejezésre juttatni. Feri megelégedett azzal, hogy megmarkolta ezt a fiatal húscsomót és a földre ültette.

– Ha fiúk, ti úgy viselkedtek, – mondta elfojtott mosollyal – akkor én is elbánok veletek. Kolozs éppen gúnyolódni készült Feri fenyegetésén, arckifejezése azonban hirtelen átvedlett, és elillant, mint a ponty, amely csukát vesz észre.

Worden, a gaffickó jelent meg a láthatáron, aki jelen esetben a csukát képviseli. Bombaként csapódott a három felsős közé, előlegezett, diadalmas röhejjel. Elmwood Feri karon ragadta. A tréfásan gúnyos fiatal Winter gondolatnál is gyorsabban fogta meg Worden jobbkezét és keményen megrázta.

– Hogy érzed magad, komám? Nagyon örülök, hogy újra találkoztunk – szólt Jani ravasz mosollyal.

– Mondd, Worden öregem, úgy megalázod tekintélyedet? – pirongatta Feri. – Mily durvaság ez!

Worden, aki súlyra és termetre Ferihez mérhető, hasztalan erőlködött, hogy az ideges szorongatásból karját kicsavarja. Bosszantotta ez a kellemetlen jóakarát.

– Elég, Elmwood, engedj el; ereszd el a karomat, Winter. Békén hagylak benneteket. Hüly ... nyomorultak, eresszetek el!

Collins Robi e közben hajlongással mosolyogva lépett elő, hogy üdvözölje „Worden urat”, aki csak négy lépés távolságban állt meg, mert attól tartott, hogy váratlanul még rosszabb meglepetés éri.

– Utolérheti még a „higanycseppet”? – kérdezte Feri Robitól.

– Egyáltalán nem! Már az udvar másik végén van: lábát emelgeti a szeme magasságáig.

– Akkor kotródj, Worden! Ha a legközelebbi alkalommal megint a kicsinyek felett akarsz hősödni, remélem, még kevesebb sikered lesz, mint most.

Worden szerette volna, ha szeme pisztollyá válnék és elsüthetné Ferire. Ajkát duzzogó csecsemőként előre biggyesztette, hüvelyujját mellényzsebébe dugta és sértett nagyságának hamis önérzetével távozott. Lemondott; ezen a napon Kolozson nem keres bosszúállást. A különben értelmetlen fiú most mégis megéreztte, hogy Feri szava és hanghordozása komoly fenyegetést tartalmazott.

Worden távozása közben Feri elmélyedve bámult maga elé. Szemüvegét levette, nézegette és az üvegeket gondosan megtörölte.

– Mennyiért árulnád el gondolataidat?

– A napsütötte szeleburdinkra gondolok. Nézd, milyen gondtalanul emelgeti a lábát; mintha a tegnapi nem is emlékeznék és a holnapot meg sem érné. Felelősségérzés pillanatnyilag csak annyi van benne, mint a háromnapos kis macskában. Azon tűnődöm, mivé fejlődik a jövőben? Más gyermekeknél néha mégis láthatni a komolyság csíráját, de Kolozsnál meglep, hogy úgy viselkedik, mint egy örök csecsemő. Nem tudom, miként fog megváltozni, sőt kétlem, hogy egyáltalán megváltozik.

– Ej, a szokásos úton halad ő is – mondta Winter Jani. – Mindannyian voltunk egyszer kicsinyek – na, ne nézz rám olyan lekicsinylőleg, mivel még rövidnadrágot viselek. Verseket költök, irodalmi értekezéseket írok, pedig három éve még én is csodálkoztam azon, hogyan értenek mindehhez a felsős gimnazisták.

– Azt hiszem, te világítottál rá az igazi megoldásra – szólt Robi. – Évek múltával átalakulunk. Kolozs is éppúgy beszedi lassankint a gyógyteát, mint mi; eszmékben és súlyban hozzánk hasonlóan meggyarapszik.

– Nem hiszem; nem tudom elhinni – ismételte Feri. És Ferinek lett igaza. Kolozs átalakulása nem lehetett csak az idők munkája. Kolozs kifejlődésének nehézségei, látszólagos lehetetlensége és végső célba érése alkotja e történet tárgyát.

II. fejezet: Kolozs bemutatkozik tanára előtt

A tízperc alatt Kolozst beavatták az intézeti rendbe. A három felsős gimnazistánkkal történt ismerkedése után megjelent a második osztály tantermében.

Grace Atya alapján kiváló tanár volt. Rend tekintetében osztályát példaképpül lehetett állítani. Tanítványai majdnem kivétel nélkül komoly katolikus szellemmel voltak telítve, amelyet nemcsak szavával, hanem példájával is tanított. A fiúkra gyakorolt befolyásánál még nagyobb volt az a tisztelet, amellyel körülvették. Valóban sok tanítványa, főképp a lármázók, megelégedtek tanáruk pusztá csodálatával. Igazában nem értették meg őt, de az sem őket. Szavai, tanácsai, buzdításai nem jutottak el tanítványai szívéig. Növendékei tisztelték és becsülték benne a papot. Ha valaki kérte volna tőlük, szívesen aláírták volna az azonnali szenttéavatási kérvényét, amelyben bizonyítják hősiességüket. De csodálkozó tiszteletük elérte azt a különös légréteget, ahol a követés gyengéd növénye megszűnik virulni.

Grace Atya sohasem volt gyermek. Az ifjúságból magasabb tájakra szegzett szemmel lépett át a férfikorba. Gimnazista barátai „szent”-nek nevezték. Ámbár tisztelték, mégis folyton bosszantották. Minden szándékosság nélkül néha túl sokat engedtek meg maguknak; nem egyszer a kegyetlenség határát súrolták. A „szent” csodálkozó szemmel és eltörölhetetlen mosollyal tűrte a megpróbáltatásokat, amellyel szelvényében-hosszában majdnem minden bántalmazóját legyőzte.

Ezek a kicsinyes kötődések mindannyiszor kitörölhetetlen nyomot hagytak lelkén. Következtetett, de a valósággal nem számolt. Társait (és az összes gyermekeket) két csoportra osztotta: akik zaklatták, és akik békén hagyták. Megfigyelései során lassankint megállapította, hogy azok, akik bosszantották, zajongók és felületeseek; akik viszont nem kínozták, csendesek, szelídek és nemesek. – Grace Atya nem értett a képmutatáshoz. Másokat sohasem túrt ki helyükből. Gyermekkorában nem értette meg maró barátait. Meglett férfi korában a régi nehézség előtt állt: csak két jellemcsoportot ismert: a zajosakat és szelídeket. Ha osztályoznia kellett, minden csendes tanulót szeretett volna a jók közé sorolni; az összes kiabálókat pedig a rosszak közé.

Bátran állíthatjuk, hogy az első óra után, jóbarátunk, Kolozs nevét a második jegyzék élére helyezte.

Ha Grace Atya kevésbé rokonszenvezett is a csintalanokkal, velük is jól bánt. A fegyelem kérdésében azonban nagyon szigorú volt. Határozottsága és rendszeretete – ha kissé tökéletlenül is – kárpótolta tiszta ítéletének fent említett csorbáját. – Kolozs az új helyen túlságosan mozgékonyan viselkedett. E miatt tanára az első padba ültette, szembe a katedrával. Félórán belül megismerte és épp a csintalanság folytán a fiú tehetségét jóval alább becsülte. Pedig Kolozs – legalább az első nap – szemmel-láthatólag igyekezett jól viselkedni. Erélyes mozdulattal nyitotta ki könyvét, minden szót ujja hegyével kísért, közben ajka is mozgott. Mindezek komoly szorgalmat árultak el. Heves buzgalommal és kitartási szándékkal lépett be az intézetbe. Csak előre!

Számtanóra volt. Grace Atya öt percet adott a fiúknak, hogy ezalatt az összetett hármasszabályt könyv nélkül megtanulják. Alig pergett le ötven másodperc, Kolozs felemelte fejét, élénk tekintetét tanárára szegezte és ujjával csettintett. A teremben ülő negyven gyermek nevetését visszafojtva figyelte új társát.

– Pssst! – szólt rá a tanár.

– Tanár úr! Tudom már a szabályt; hadd mondjam fel.

Nevelési hullám futott végig a padosorokon, de gyorsan meg is szűnt. Grace Atya hűvös tekintete helyreállította a néma csendet.

A tanár elhagyta a helyét és Kolozs felé hajolva a fülébe mondta:

– Barátom, itt nem szabad ujjal csettintgetni; teljesen felesleges. Ha jelentkezel, egyszerűen emeld fel a kezedet. Senki engedély nélkül nem beszélhet; még hozzám sem.

Kolozs megkövülten hökkent vissza, nem a szavak, hanem a tanára magatartása miatt. Mély, nyugodt hangon történő figyelmeztetés a legjobb fegyver a gyermekek zajongása ellen. Ha a gyermek kiabál és a tanár is hasonló hangon figyelmeztet, akkor csak még nagyobb zaj van. De a csendes suttogás, a nyugodt tekintet hat. Grace Atya ismerte a figyelmeztetésnek ezt a titkát és a mindennapi életben következetesen meg is valósította... sokszor egészen a kegyetlenségig. Fegyelmezése a legkevesebb alkalmat sem engedett a szórakozásra.

Kolozs fájdalmas lélekkel merült el újra könyvébe. Egyik kezét önkénytelenül a feje tetejére emelte és elkezdte a haját ütögetni, míg másik kezét a mellén fel-le csúsztatgatta. Mindenki tudja, hogy ezt a két mozgást nem könnyű egyszerre csinálni.

Pierson Karcsi és Dockery Dani, akik Kolozs mögött ültek, csendesen élvezték a mókát. Kolozs egyre jobban elmélyedve a tanulásban, felcserélte a mozdulatokat. Felső kezével dörzsölt, az alsóval pedig ütögetett. Karcsi szeretett volna tapsolni; – közben Dani nyelvvel cuppantott.

- Vegyétek le a kezetekeket a fejetekekről és ne játszatok – parancsolta Grace Atya.
- De én nem játszom!
- Tanuljatok!
- Tudom a...
- Csend!

Ekkor Kolozs, a szegény áldozat, hüvelykujjaival körözött ellentétes irányban, amit már tanára sem tett szóvá. Az öt perc letelt. A könyveket be kellett csukniok és a hátsó padokban kezdtek el a felelést.

Az elsőnek felszólított tanuló azonban az utolsó szavaknál teljesen belezavarodott. Az történt ugyanis, hogy Kolozs cédulát kapott ezzel a felírással:

„A hüvelykujját mindenki tudja forgatni, inkább a füledet mozgasd.

Dockery Dani.”

Kolozs még szét sem tépte a papírt és egyik füle máris remegett, mozgott... majd táncolt.

A komolyságot tovább lehetetlen volt megőrizni. Dockery meg vele együtt mintegy tucat fiú kórusban nevetésbe tört ki. Grace Atya nem látta ugyan a fültáncoltatást, de azonnal észrevette, hogy a nevetők Kolozst figyelik. Sejtette, hogy ott elől történt valami rendetlenség.

- Gyere ide, Kolozs.

Olyan nevetségesen pattant fel és ugrott ki, hogy ezzel az eddig komolyan maradottak fegyelmét is majdnem felfordította. Kolozs a katedra előtt állt.

- Miért rendetlenkedsz előadás alatt?

– Nem rendetlenkedem, tanár úr kérem! Csak megpróbáltam a fületem táncoltatni; de az egyik semmi áron sem működik.

Erre az együgyű kijelentésre más tanár nem tudta volna megőrizni komolyságát. Grace Atya azonban nem ezek közül való volt. A rendetlenkedő gyerek mindenre képes – gondolta magában. Grace Atya nem hökkent meg: a meglepő válasza előre számított. Változatlan komolysággal hallgatta végig a mentegetődzést.

– Fiam, míg a füleddel játszol, az időt fecsérel. Most nem játékidő van. Menj a helyedre és maradj nyugodtan.

- Nem tudok, tanár úr.

– Csak próbáld meg, Kolozs. Ha hamarosan nem sikerül, akkor jó orvossággal segítek, Például megtanulsz néhány sort kívülről. – Közben Grace Atya kedvesen mosolygott.

Kolozs elfoglalva helyét, mindkét kezével belemarkolt a padjába: erősen elhatározta, hogy fegyelmezetlen tagjaira mindenáron jobban vigyáz. Új buzgalommal és lelkesedéssel összpontosította minden figyelmét. Már-már elfelejtette, hogy lába meg egyéb végtagjai is vannak. Mégis lassankint felemelte az egyik lábát, azután a másikat is és majdnem az asztalig lóbálta.

Grace Atya a feleleteket figyelve látszólag rá sem hederített.

– Ha Kolozs beszüneti testgyakorlatát és figyel, fiaim, bemutatom a megtanult szabály alkalmazását – szólt, amikor mindnyájan felmondták.

Kolozs annyira zavarba jött, hogy tátva maradt a szája. Minden figyelmét összpontosítva tanárát csaknem lenyelte tekintetével. A tanár valóban mély benyomást gyakorolt a gyerekre széles homlokával, komlóbarna hajával, tiszta, nemes és határozott tekintetével, amelyből őszinteség sugárzott: aztán szép, hosszúkas, halvány arcával, amelynek minden vonása tudást és aszkétát sejtetett. Kolozs figyelmét egy vonása sem kerülte el. Mégis, ami leginkább lenyűgözte, az Grace Atya külsőleg is látható életszentsége volt. Annál élesebben vágott arcába a kegyetlen feddés, ha arra gondolt, hogy tanára pap és szent.

Mégis, hogyan követelhetik tőle, hogy vigyázzon lábára, mikor úgyis annyi gondja volt kezével, ujjával, fülével és fejével. Meg azt is követni kellett, amit magyaráztak.

De azért nem csüggedt el. Keményen összeszorította rakoncátlan lábát, összefonta kezét, hogy mindkettőre egyszerre felügyelhessen. Kolozs elhatározta, hogy az óra végéig meg sem mozdul. Hősies elhatározás! Az alatt a három perc alatt, amíg Grace Atya a táblánál tengernyugalommal magyarázott, nem akadt egy testrésze sem, amely ne izgatta volna: itt egy csípés, amott meg görcs: az orra viszketett, a lába elzsibbadt. Kolozs, a szegény mártír úgy érezte, hogy egy légy választotta ki nyakát sétatérül. Ó, csak tudta volna azt a nyomorult legyet agyonütni! Hatvan másodperc pergett le ebben a kimondhatatlan gyötrelemben. Izzadság gyöngyözött a szegény megnemértett homlokán. Még egy csípés, újabb viszketés, másik légy és aztán ... igen ... egész hadsereg bolha futott végig a testén. Oly fájón hatott mindez, hogy a szerencsétlen nem bírta tovább a pergőtüzet. Megmozdult, félig felállt, nyújtózott; majd a felszabadulást mély sóhajtással fejezte be. Az egész osztály, beleértve a tanárt is, tágra nyílt szemmel, megbotránkozva nézte.

– Ne ásíts – mormogta Grace Atya feléje közeledve.

– Kimehetek, tanár úr?

– Nem; még tíz perce sem vagy benn!

– Akkor engedjen a táblához, tudom folytatni a példát.

Grace Atya nem értette meg növendékének külső kínlódását. De szerencsére a táblát le kellett törölni, s mivel Kolozs új ember volt, megadta neki ezt a kedvezményt. Itt kinn érezte magát igazán jól a mi kis higanycseppünk. A dobogóra ugorva kézzel-lábbal dolgozott a táblán; ujjongó örömmel dörzsölte egyik szélétől a másikig, pedig a tábla jó nagy volt, mert az osztály egész szélességét elfogta. A számokat és a levezetést emberfeletti hévvel törölte le. S milyen fájdalommal távozott, amikor már minden írás teljesen eltűnt.

Grace Atya még kevésbé értette a fiút. Pedig ez a lázas felelni vágyás, tipegés, körbeforgás, az arcára rakódó krétafelhő adja meg Kolozs titkos jellemének megoldását.

– Tanár úr kérem, adjon fel egy példát.

– Előbb el tudnád mondani azt az előbbi példa menetét?

– Ó, az semmi!

Mire pergönyelvű és bátor Kolozsunk levezette a példát. Magyarázatát erőteljes kézmozdulatokkal kísérte.

A tanár aztán teljesítette a kérését. Közben fülig krétaporos lett. Szinte számról-számrá csapongott és bebizonyította, hogy számtanból kitűnő tehetség.

Mikor visszatért helyére, csúfos állapotban volt. Az orra hegyén nagy díszelgő tintafolt, szanaszét heverő könyvei mind csak arra vallottak, hogy első iskolanapjának utolsó negyedóráját „jól kihasználta”.

III. fejezet: Katica

Még aznap délután 3 óra 29 perckor egy kisdíák szökdécselt féllábon a Miasszonyunk Látogatásáról nevezett zárda előtt. Hogy változatosságot is vigyen bele, kézen is járt. Félnégykor megszólalt a csengő és a fiatal tornász talpra állt. Fölszedte könyveit, majd illedelmesen elhelyezkedett a bejárat közelében.

A lányok tömött sorokban jöttek, miközben korukhoz és nemükhöz illő kedvességgel csevegtek. A fiút kissé feszélyezte a csevegés és csak röpke pillantást vetett feléjük. Végre felcsillant a szeme az örömtől és tekintete megakadt egy fiatal, tizenöt év körüli csendesen mosolygó leányon.

– Katica! – kiáltotta, és meggondolatlanul, hevesen félrelökte könyökével az egyik leányt, hogy minél előbb megcsókolhassa nővérét.

– Hogyan? Te itt vagy, Kolozs? Hogy kerültél ide?

– A lábamon, Katica. Elárulom, nővérekem, meg akartalak lepni. Azért jöttem, hogy hazakísérjek és ezentúl mindennap hasonlóképpen fogok tenni. Milyen véletlen szerencse. Egész eddig tartogattam titkomat. Anyánk már tudja, és nagyon örül neki. Az iskolából három órákor szabadulunk, s így éppen alkalmas, hogy hozzád csatlakozzam.

Katica szeme csillogott. Rózsaszínű arca még pirosabbá vált és a mosoly enyhe redőt vont ajkára. Egy szempillantás elárulta, hogy a két gyermek testvér. Ha valaki látta kedves találkozásukat, gondolkozás nélkül így kellett ítélnie: Ha valaha öcskös és nővér szerették egymást és büszkék voltak egymásra, akkor ők azok.

Kolozs és Katica nagyon hasonlítottak egymáshoz. Katica arca kissé finomabb, de kifejezésük ugyanaz. A leány három évvel idősebb és jóval fejlettebb is. Szeme kéken és fényesen ragyogott és egyúttal bájosan is, főképp, ha Kolozsra nézett. Természetesen öccse huncutsága hiányzott belőle. Igazán szerencsés természetet örökölt. A fiúknál az élénkségből jó adagot el lehet tűrni, de Kolozs már túllépte ezt a határt. Természetének jó oldala, több finomsággal és kellemel megvolt nővérében is. Sokan ezt bájnak hívják. Röviden így foglalhatnám össze Katica jellemét: bájos fiatal leány.

A két gyermeknek okos anyja volt, aki a könnyelmű fiú és a megfontolt nővére között igyekezett minden eszközzel a testvéri szeretetet ápolni. Nevelése oly nagyszerűen sikerült, hogy a két kis szív teljesen összeolvadt; – határtalanul rajongtak egymásért. Kolozs különködése ellen Katica jelenléte és emléke volt a legjobb fék. Katicának mindenről számot kellett adnia. Gyakran, amikor már nem messze volt attól, hogy nyakát törje, az elfeledhetetlen arc szomorúan, helytelenítő szempillantással jelent meg előtte – és Kolozs ekkor meghátrált.

– Milyen kedves vagy, Kolozs – jegyezte meg Katica. – Az utolsó óránk már szinte galambszárnyakon repült, mert arra gondoltam, hogy megint veled találkozom, meg arra, hogy kettesben beszélgethetünk.

– Milyen nagyszerű! Ezentúl okosan kell viselkednem az osztályban, mert különben a „jómadarak” társaságába kerülök és akkor Isten hozzád, közös séta! – Kolozs szinte ujjongva karolta át nővérét és vidáman indultak neki a folyó partjának, amely a várost kettészelte: nyugati és keleti negyedre.

– Mi az a „jómadár”?

– Diákkifejezés! Akiket a tanár úr elcsíp valami huncutságon, azokat összegyűjtik az osztályban és a helyett, hogy előadás után a többivel együtt haza mennének, megfizetnek bűneikért: félóra hosszát maradnak bezárva.

– Remélem, Kolozs, te ezt nem ízleled meg! Ezzel nagyon sok örömet tönkre tennéd.

– Ma megint hibáztam – bánkódott Kolozs. Közben letért az egyenes útról, Katicát is maga után vonva, hogy belerúghasson egy öreg konzervdobozba.

– Pedig mit ígértél?

– Tanárom, Grace Atya talpig férfi és látszik rajta, hogy szent. Ezt minden tanuló állítja. Még azok is, akik alattomban dühöngenek ellene. Hihetetlenül nyugodt. Órája alatt mindig dolgozni kell. Az Atyát semmivel sem lehet kihozni sodrából. Ha mérges is ... akkor is olyan megnyerő és nyugodt. Mosolygott, amikor felém közeledett, tekintete mégis mereven esett rám. Az egész osztályban azt mondják, hogy még semmin sem látták felizgulni. Ha tekintete nagyon kedves, remegnek tőle a fiúk. Dockery Dani mondta róla tréfásan: Mikor Malbourg harcra indult, felövezte görbe kardját, de ha Grace Atya készülődik harcra, akkor arca kedves mosolyt ölt.

Előadás után Grace Atya magához hivatott. Arca látszólag örömtől sugárzott és így inkább jutalmat vártam tőle. Erre megszólalt: „Kolozs, ma rendetlen voltál. Nem ártott volna téged is beállítani a «jómadarak» sorába. Százszor leírod: Az előadás alatt nem szabad mozogni.” – Katica, csúnya kemény nap volt reggel óta! Szándékomban volt bocsánatot kérni tőle, azonban csak mosolygott. Védekeztem, hogy ma voltam először ebben az iskolában; – de csak mosolygott. Mondtam neki, hogy bennem is megvolt a jóakarát; – mindig csak mosolygott. Megígértem, hogy ezentúl jobban vigyázok és mégis úgy mosolygott, mint a templom ablakán az ájtatos szent képe. Már majdnem sírva fakadtam. Végül mindent őszintén bevallottam neki.

– Ezzel kellett volna kezdened, kiskomám.

– Igen; igazad van. Mikor megtudta, hogy veled együtt kell hazamennem, megszűnt mosolyogni. Komolyan gondolkozott és így szólt: Elmehetsz.

Míg a két gyermek átmegy a „Grande Avenue”-hídon, elárulom azt is, hogy milyen ok bírta könnyőre Grace Atyát. – Ez a fiú – így gondolkodott – rászorul nővére jó példájára, hogy lecsillapodjék. Ha mindennap vele megy haza, nem lesz akkora kísértése a gázlámpákat ledobálni, a kapukon csöngetni vagy a bérkocsisok lovait megdobálni.

Amint a folyó partján haladtak, Kolozs kalandjait részletesen elmesélte az első órától kezdve egészen az utolsó percig, amikor a sorrendet felkavarta, mert szomszédjának a nyakába ugrott.

Katica érdeklődéssel és megértően hallgatta. Csintalan öccsét nem kényeztette el, sőt egyenesen Grace Atyát védte.

– Tanáraidat nagyon-nagyon kell szeretned – mondotta nyugodt és komoly hangon. – Életedben most van először szerzetestanárod. Az atyák nevelése folytán sokkal vallásosabbá és gyengédebbé kell válnod.

– Igazad van – válaszolt Kolozs és közben legyőzte kísértését, hogy átugorjon egy útbaeső karót. – Ha hallanád, Katica, az Atyát a katekizmus tanítása alatt! Mennyire szívből beszél és milyen szépen!

A fiú méltatása valóban jogos volt. Grace Atya túláradt a lelkesedéstől és a meggyőződéstől, ha a keresztény igazságokat fejtegette. Ó, csak ne lett volna olyan ellenszenvvel a csintalan tanulók iránt, – pedig ilyen fiúk is elég sűrűn akadnak – akkor minden kibontakozó lelket aranyláncnál is erősebb szállal fűzhetett volna az Úr Jézus lábához.

– Ne felejtse el, Kolozs, – folytatta a leány, hogy azok számára, akik még nem ismernek, nagyon, de nagyon terhes vagy. A szomszédunk, Higgius bácsi is azt mondotta, hogy megérdemled ezt a fogságot. Emlékezz csak, nemrégiben azt hitte, hogy megszállt az ördög.

Kolozs hangos nevetésre fakadt. Hogy vidámságát kifelé is megmutassa, felmászott az út mellett egy éppen ott heverő ládára.

– Ilyen kísérettel kell végigmennem az utcán? – kérdezte Katica örök mosollyal.

– Bocsánat, Katica, hamar megfeledkezem magamról. Mikor Higgus bácsiról hallok, úgy érzem, hogy páros lábbal is átugranék egy telefonpóznát.

– Kolozs, a legfontosabbról nem számoltál még be!

– Tudom, tudom – szólta Kolozs. – Azonnal hallasz arról is.

– Mondj el, fickó, mindent Egész nap ezen járt az eszem.

– A helyzet nagyszerű! Rektor Atya azt mondta, hogy épp jókor jelentkeztem. Az előkészítést két hete kezdték meg. Május utolsó napján lesz az elsőáldozás, és ma még csak április 30-a van. Rajtam kívül tíz elsőáldozó lesz.

– Látod, kedvesem, már alig áll rendelkezésünkre egy hónap. Illik, hogy már komolyan imádkozzunk és igyekezz javulni.

– Igen, Katica, komolyan hozzálátunk. Mégis őszintén szólva, egy kicsit félek. Mindig hátrányban van az, aki nem bölcs, és bölcsen viselkedni olyan nehéz, ha te nem vagy mellettem!

Katica szerette volna kisöccsét a nyílt utcán megölelni. Utóbb mégis meggondolta, mert mindenfelől sokan látták. Megelégedett azzal, hogy öccse kezét megsimogatta.

– Újabb nehézségi Katica. Délután meg kell kezdenem a latint is.

– Én már rég elkezdtem – jegyezte meg Katica nyugodtan.

– Hogyan? – kiáltott Kolozs felugorva a levegőbe, miközben háromszor összeverte a bokáját.

– Igen, mihelyt édesapánk elhatározta, hogy az Atyák intézetébe küld, azonnal hozzálátam, hogy a kis üvegtörő öcsikémnek segítségére lehessenek. Ezt tartogattam számodra meglepetésül.

– Katica, te angyali testvér vagy!

A fiatal leánynak csak nehezen sikerült lecsillapítania Kolozs rendkívüli háláját.

A városi könyvtár előtt haladtak, ahol Kolozs két fiút pillantott meg, akik az épület előcsarnokának lépcsőin ballagtak lefelé.

– Nézd, Katica, éppen ott megy az a két diák, akiről az előbb beszéltem: Feri és Jani.

A két felsős könyvekkel a hóna alatt visszafordult és a „higanycseppet” látta maga előtt egy kedves fiatal leány mellett pörgölődve.

– Mily váratlan találkozás! Épp rólatok és Collins Robiról beszéltem nővéremnek. Szeretne veletek megismerkedni.

– Katica – Elmwood Feri és Winter Jani. Mindketten felsősök és kilószámra gyártják a verseket.

Katica szerényen nyújtotta kezét a két fiú felé, és szívből örült, hogy találkozhatott öccsének két jó-barátjával.

– Örvendek, hogy megismerkedhettem Elmwooddal és... Katica itt megállt: Winter rövid nadrágban volt – Winterrel.

– Jobban esnék, ha Janinak és Ferinek szólítana bennünket – figyelmeztette Elmwood szemüvege mögül mosolyogva.

Winter járatlan volt az ilyen helyzetben. Félénken viselkedett. Nem tudta, mit csináljon hosszú kezével. Először csipőre rakta és szörnyen elpirult.

– Kolozs pont Wordennel történt esetét mesélte el és azt, hogy hogyan mentek mindketten a segítségére. Segítségük nagyon kedves volt.

– Mi elbánunk Wordennel – jegyezte meg Winter, kezét még mindig csipőjén tartva és cipője orrát vizsgálgatva. Megkockáztatta ugyan ezt a kijelentést, de még jobban elpirult és azon tűnődött, vajon most mit gondolhatott róla ez az átható tekintetű leány?

– Ez nagyon kedves maguktól, Jani és Feri – szólta Katica, mert szerette volna kihúzni közbevetésével a szerencsétlen fiút. – Öcsém mindig is csintalan volt és bármily csekélységen összevesz barátaival.

– Én is beismerem – vallotta bűnbánó hangon Kolozs.

– Az öcskössel elhatároztuk, hogy egymás között többé nem veszekszünk – folytatta Katica. Feri ajkára széles mosoly lopódzott. Ez az érdekes megjegyzés, amelyet az anyagi kedvességű leány talált ki öccsével, a helyzet komolyságát feloldotta. Katica is elmosolyodott.

– Talán ez különösnek tűnik fel maguk előtt, – folytatta – de Kolozs ügyét úgy a szívemen viselem, mint a sajátomat. Kolozs ügyén tehát nem civódunk, de néha bizony megfélelkezünk és másokkal viszont annál többször gyakorolhatjuk a türelem erényét. Ilyenkor mi kínozzunk másokat, ugye Kolozs?

– Természetesen – válaszolta a kis emberke komolykodva.

Feri nevetett és Jani, akinek végre sikerült boldogtalan kezét zsebében eldugnia, szintén mosolygott.

– Kolozs legtöbbször dagadt orral vagy felhasított ajakkal vánszorog haza. Ha néha sikerül is ép bőrrel megúsznia a csatát, ruhája mindig cafatokban lóg.

– Mi? Én vagyok a ruhák réme! Én éltetem a szabókat!

– Ha arra tartanak, mint mi, – szólt Katica új ismerőseihez – menjünk együtt és Kolozs elmeséli legújabb ruhájának történetét.

– A keleti városrészben lakom, – válaszolt Feri – de jelenleg Janihoz megyek: számtanfelmegoldást kérem tőle kölcson. Osztályunkban házipéldák terén ugyanis csalatkozhatatlan tekintély. – Közben hamis szempillantást vetett Janira, aki természetesen még mindig füle tövéig vörös volt.

– Mit füllentesz! Csak bosszantani akarnak, és ezért csúfolnak tehetségesnek – mentegetődzött Jani kezdetben a leány felé, később pedig Kolozshoz fordulva. Katica csak nehezen tudta komolyságát megőrizni.

– Nos, – szólt Feri, amikor a faszorok mentén újra útnak indultak – halljuk a ruhád történetét!

– Kezdd el, Katica, és majd hol az egyikünk, hol a másikunk mondja.

– Elkezdem. Amikor szüleink úgy döntöttek, hogy Kolozs az intézetbe megy, édesapánk új ruhával akarta felszerelni. Kolozs tegnap is kinn volt egyedül a városban, hogy személyesen bevásároljon. Bement az áruházba. A segéd eléje lépett: megkérdezte tőle, mit óhajt.

– A tulajdonossal szeretnék beszélni.

– El van foglalva.

– Jó, megvárom.

A segéd eltávozott. Alig néhány perc múlva megérkezett a fő üzlettárs, aki jó ismerősünk. Amikor megpillantotta Kolozst, elmosolyodott.

– Igen, – vette át a szót a történet kis hőse – a főüzlettárs így szólt: Hisz alig két hete vásároltál. Ha minden hasonlókorú fickó ennyit vásárolna, már réges-régen milliomos lennék. Aztán megkérdezte, hogy milyen ruhát kérek. – Erős nadrágot, – válaszoltam – amely jól is áll, de főképpen, amelyben nyakam köré rakhatom a lábamat. Az a nadrág ugyanis, amelyet a legutóbb itt vettem, nem állta ki a próbát: elhasadt. Pedig ön tudhatná, hogy legfőbb boldogságom, ha lábamat nyakam köré rakhatom.

– Ekkor – folytatta Katica – a tulajdonos megkérdezte a segédeket, hogy van-e a raktárban vaslemeznadrág sárgarézszegéllyel?

A leány megállt, hogy kinevesse magát. Kacagása öccsében jó visszhangra talált.

– Világos, hogy gúnyolódott, – magyarázta gyermekesen Kolozs – az alkalmazottak pedig félholtra nevétek magukat. Végül a tulajdonos maga keresett egy öltözetet. Odahozta hozzám és, tudjátok, a kis zöldteremben fel is próbáltam.

– Sejtitek, hogy mi történt utána?

– A tulajdonos megengedte Kolozsnak, hogy lábát a nyakába rakhassa.

– Kinek a nyakába? És kinek a lábát? – kérdezte Feri pajkosan.

– „Könnyűláb” nyakába a saját lábát – szólt Katica derülten.
– Mind a kettőt egyszerre?
– Nem, csak az egyiket!
– Azt kívánod, hogy egyszerre rakjam mind a kettőt? – kérdezte Kolozs.
– Mikor látták, hogy a ruha kiállja a kemény próbát, megengedték, hogy mindkét lábát felszedje, kezén járjon, hanyatt bukfencezzen stb. „Könnyűláb” úr majdnem a harmadik égbe ragadtatott. A tulajdonos aztán tegnap este részletesen elmesélte nekünk az egész esetet. A végén hozzátette: – Kitűnő eset volt, kis vevőm csak bennem bízott meg, megígértette, hogy személyesen szolgálom ki. Természetesen elég ügyes voltam ahhoz, hogy találjak számára megfelelő nadrágot.

– Micsoda dolog! – méltatlankodott Kolozs – sok kiszolgáló úgy gondolja, hogy a nadrágot azért varrták, hogy az ember álldogáljon benne, mint a szentek szobra a talapzaton.

– Viszontlátásra! – búcsúzott Feri – Janival együtt letérünk. Jól esett, hogy mindkettőjünkkel találkoztunk. Számíthat rá, Katica, hogy bármikor őszinte szívvel leszünk Kolozs segítségére.

– Nagyon köszönöm. Megnyugtat, hogy Kolozs katolikus iskolatársai között jóbarátokat talált – köszönte meg Katica melegen szívességüket. – Eddig úgyis alig akadt jóbarátja. Édesanyánknak jól esnék, ha néha-néha el is jönnének hozzánk teára: meg Kolozsnak se tesz rosszat egy kis szórakozás.

Katica meghívása őszinte volt. A beszélgetés alatt jól megfigyelte a két új barátot. Észrevette, hogy Jani nyugodt, piruló arca mögött félnék, szerény, egyszerű, tisztelettudó és önfeláldozó jellem húzódik meg. Feri hozzá képest élénkebb, derekabb és erőteljesebb.

Erőtéljes! Igen, ez volt egyéniségének legjellemzőbb vonása. Sovány ajkát, akaratos száját és halvány arcát pajkos szeme színezte egy kissé, hogy ne lássék túl komornak. Mindezek olyan külsőt kölcsönöztek neki, amely általában az igazi intézeti fiút szokta jellemezni.

– Nagyon megtisztelve érezzük magunkat – válaszolt Feri.

– Tehát a viszontlátásra!

– Isteni velük – köszönt el Jani Katica felé hajolva.

Szélvészfényként rohant tova, hogy a feszélyezett beszélgetés izgatottságát levezesse.

– Emlékszel még, mit beszéltem ma reggel „Könnyűlábról” neked? – kérdezte Feri kezét barátja vállára téve, akinek arca még most is tűzben égett.

– Most csupán arra emlékszem, – válaszolt Jani komoran – hogy az előbb alig nyitottam ki számat, máris valami bolondot mondtam.

– Hagyd ezt, Lightfoot Katica megértette, hogy kissé bejeddél. Tehetségedet bizonyára becsüli. Jóságos lélek! Úgy hiszem, ha öccse jó irányban fejlődik, csak neki köszönhető. Igen, e fiú nevelését Katica oldja meg.

– Lehetséges – válaszolt Jani mély gondolatokba merülve.

A következő lapok azonban elárulják, hogy mégsem Katica nevelte meg Kolozst.

IV. fejezet: A métacsapat

Kolozs Grace Atya számára titkos borzalom maradt; Russel Atya szívétől azonban nem állt olyan messze. (Első tízpercben ő volt az udvarfelügyelő.)

Russel Atya vidám és jó kedélyű ember volt. Mindig mosolygott, vagy legalábbis mindig kész volt a mosolyra és nagy örömét lelte abban, ha a kicsinyeket ugrathatta. Mivel mindig jószágot sugárzott, azok a fiúk, akik nem ismerték, néha több szabadságot is megengedtek maguknak vele szemben, De az ilyen diák csak egyszer esett át az effajta merészségen. Mert a különben oly vonzó külső ilyenkor a méltóság és tekintély tudatával nehezedett rá a vétkesre. A szóbeli figyelmeztetés felesleges volt.

Lightfoot Kolozst a felügyelő Atya kezdettől fogva különös jóakarattal kezelte. Érdeklődéssel figyelte Könnyűláb örök futkosását, aki szünet nélkül az udvart kerülte, mert szórakoztatta az újdonság meg a bukfenceinek véget nem érő sorozata.

– Hogy tetszik nektek ez a kis fickó? – szólta Elmwoodhoz.

– Úgy látom, Atyám, hogy egy egész század fickót sűrítettek bele. Alig tizenkét perc alatt hat sapkát csent el tőlünk.

– Hé, Pápaszemes – kiabált Kolozs átszelve az udvart Dockery Dani sapkájával a kezében.

– Gyere ide, Kolozs – hívta Russel Atya, miközben igyekezett mosolyát eltitkolni.

„Könnyűláb” lelassított. Higgadtan haladt előre, mert érezte, hogy most rendreutasítás következik.

– Nagyon szórakoztat téged a sapkalopás? – kérdezte a felügyelő Atya.

– Igen, Atyáin, rendkívül tetszik!

– Természetes, mivel te teszed, hát tetszik! Szeretsz futkosni az udvaron, mint a csikó, amelynek szájában feszül a zabla!

– Igen, Atyám.

– Add ide ezt a sapkát.

– Ez az enyém – kiáltott Dockery Dani, amint kifulladásra odaérkezett.

– Nesze, Dani. Mondd, mi a véleményed azokról a faragatlan Jankókról, akik állandóan lopkodják mások sapkáját?

Dani az előbb, míg Kolozst kergette, rettenetes bosszúállást ígért neki. Csupán jószívből meg mivel a felügyelő Atya is jelen volt, elhalasztotta a büntetést.

– Ó, ennyit még igazán eltűrhetek – legyintett nagylelkűen. – Kolozs „eredeti” fiú, Atyám.

Az „eredeti” fiú hálatelt szemmel tekintett megmentőjére.

– Igen, de mindent nem lehet megengedni – szólta az Atya. – Figyelj, Kolozs, – folytatta az Atya komolyan – ha a sapkákat tovább lopkodod, velem gyűlik meg a bajod.

– Ez volt az utolsó. – Kolozs őszintén beszélt.

A veszekedés ezzel bezárult.

– Versenyezz Danival az ugrásban, Kolozs. Tudsz ugrani? Mert ha nem tudnád, elárulom, hogy a kicsinyek közt Dani a legjobb ugró.

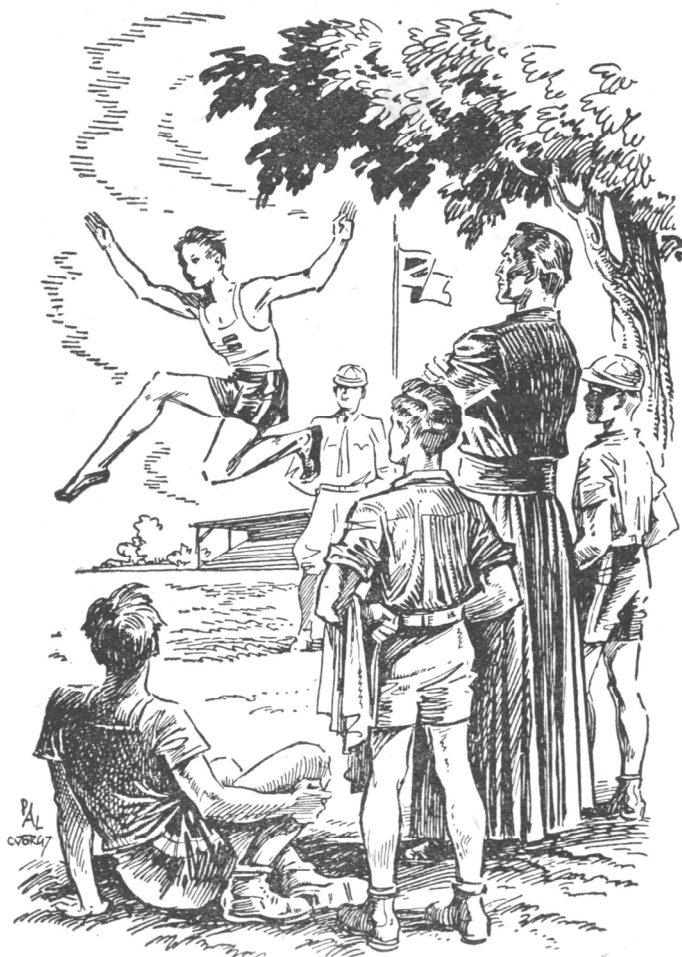
– Még jobban, mint futni, Atyám – válaszolt Kolozs, s szeme a felügyelő Atyának jó kedve láttára felcsillant.

– Valóban kétlem Dani fölényét – szólta az Atya, az új diák könnyed testtartását szemlélve. – Dani, félek, hogy emberedre találtál.

– Fogadjunk, hogy nem maradok le – kiabált Dani kissé megsértődve.

Dockery Dani vézna testű, feketehajú, hamisszemű, szeplős fiú volt. Jelleme nyílt. Russel Atya nevetett.

- Van egy narancsom, – szolt – a gyoztesnek adom.
- Dani, ugye a felét nekem adod? – kérte Pierson Karcsi.
- Várj, előbb meg kell nyernem, Karcsi.
- Távolugrásban versenyzünk?
- Nekem mindegy, Atya, – válaszoltál a fiú, aki közben már Elmwood Ferivel csintalankodott.

– Legyen távolugrás. Dani kezdi. Itt a vonal. – S a felügyelő Atya kavicssal nyomban vonalat húzott. Népes nézőközönség gyűlt össze, hisz a verseny érdekelte a többi fiút is. Dani 15–20 méterre hátrament, teljes sebességgel nekilendült, majd könnyedén pattant fel a levegőbe.

– Nagyszerűi Kitűnő! Dani, ilyen jól még nem ugrottál!

Barátjuk szerencséje mindnyájukat felvillanyozta. Kolozs tekintetével felmérte a távolságot és medvenyugalommal mormogta: – Én nagyobbat ugrok.

Önbizalma általános mosolyt fakasztott. De az előrelátók már sejtették, hogy az újonnan jött nem kérkedik. Szavai egyszerűek és őszinték voltak.

„Könnyűláb” nekifutott, erőset dobantott és hosszan repült a levegőben.

– Bámulatos – sziszgették kórusban, mert ez a kis macska minden erőlködés nélkül legalább 20 centiméterrel lehagyta Dockery vonalát.

– Kolozsé a babér – ujjongott Elmwood. – A kicsinyek között párját ritkítja.

– Kolozs, – szolt szigorúságot tetteve Russel Atya – szedd ki lábadból a rugókat!

– De... hisz... nincs a lábamban rúgó – bizonykodott Kolozs egész őszintén.

– A sarkad alatt van!

– Atyám, őszintén mon... itt van, tessék, – a kis győztes izgultan bontotta ki cipőjét. Társai nevettek. Mikor észrevette, hogy az Atya csak tréfál, szintén csatlakozott a nevetőkhöz.

– A szóváltás közben egy-két tanár is beállt a nézők közé. „Könnyűláb”-nak ismételt ugrania kellett, míg végül kétségkívül bebizonyosodott, hogy az alsósok társaságában már nem Dockery Dani a távolugrás verhetetlen győztese. Kolozs a jóbarátság jeléül Danival megosztotta a narancsot. A narancs elfogyasztására mindkettőjüknek igen alkalmasnak kínálkozott a számtanóra, mert Grace Atya a táblánál egy példát oldott meg és természetesen így háttal állt az osztálynak.

Ebéd után Russel Atya magához hívatta Archer Henriket.

– Henrik, nincs szükséged métagapatodban egy jó labdaadogatóra?

– Hogyne, Atyám, Shallon Jimet épp most dobtuk ki, mert sohasem tartotta meg az utasításokat, hanem mindig jobbra-balra csatangolt, – s azóta csak nyolcan vagyunk.

– Felveszitek Kolozst?

– Gondolja, Atya, hogy ért a játékhoz?

– Játéktudását még nem ismerem, de ha még semmit sem tudna, akkor is biztos vagyok, hogy legalább egy hónap alatt elsajátítja azt, amit mások három év alatt. Vérbeli játékos. Egy szempillantás alatt észrevettem, hogy izmainak és lábainak feltétlen ura. Mit szólna hozzá, Robi? – kérdezte Collins felé fordulva.

– Ki kell próbálni. Szerencséjére a felsősök egy labdája nálam van. Épp jó lesz; hol van hát az a Kolozs?

Henrik szélvészféleg távozott és hamarosan vezette is a leendő nagy játékost.

– Ismered a métagapatot? – kérdezte a felügyelő Atya.

– Igen, Atyám, kissé értek az ütőhöz, de még gyakorolnom kell.

– Tudsz ütni? – kérdezte a csapatkapitány.

– Ütni? Hogyne tudnék. Add ide ezt a labdát.

Kolozs átvette a labdát és az udvar túlsó szélét kémlelte. „Pápaszemes, Pápaszemes” – kiabált Ferinek, akit csakhamar felfedezett, amint az udvar túlsó szélén beszélgetett Janival. Feri hátrafordult.

– Nesze, kapd el – és Kolozs könnyű mozdulattal ütötte a labdát, szinte egyenesen Feri markába.

– Mesés! – kiáltott fel Henrik.

– Figyelte, Atya, alsó karjának sima lendítésével milyen nagyszerűen üt? – Hogyan csinálod ezt, Kolozs?

Az ünnepelt kis játékos már nem is volt a színhelyen. Levegőbe bámuló szemmel rohant, hogy elkapja a függőleges labdát, amelyet Feri eresztett ilyen gyönyörűen vissza. Az esés helyét olyan pontosan eltalálta, hogy a labda éppen a markába zuhant. De mielőtt megmarkolhatta volna, a földre csúszott.

– Láthatjátok, hogy nem tudom elkapni; még keveset játszottam. A kidobásra se tanított senki, magamtól jöttem rá.

– Tudsz csavarni? – folytatta a kapitány.

– Nem! Még sohasem próbáltam. Hogyan megy az?

– Kérd meg Ferit, hogy tanítson meg rá, – bízta Russel Atya – s csakhamar kitűnő játékos lesz belőled. Nézzétek ujjait, milyen hosszúak, hajlékonyak és erősek. Kis gyakorlat után a legveszélyesebb labdát is elcsípi. Ha megtanul csavarni, és kapcsolja hozzá gyorsaságát is, Henrik, tied lesz a legjobb csapat, amilyenhez hasonlót intézetünk még nem látott.

Így vették fel Kolozst a csapatba.

Az osztályban, sajnos, nem ilyen könnyen peregtek a percek. A rendet minduntalan megsértette, sokszor bizony minden komolyabb ok nélkül. Ha csínjei egy részét akaratlanul tette is, nagyon sokból nem lehetett elvitatni a szándékosságot. Valóban, folyton bosszúságot okozott Grace Atyának, aki sehogy sem tudta megérteni, hogyan mozoghat egy gyermek ennyit.

Bár a sok feddés kissé megkomolyította és gondolkodóba ejtette, a várt eredményt mégsem érte el. A szegény kis agy nem sokat tűnődött saját hibái felett. Valahogy bizonytalanul, de mégis úgy érezte, hogy Grace Atya nemigen rokonszenvez vele. Kolozs is csupán csak a köteles tiszteletet adta meg neki. Szíve szeretetét és vonzódását Russel Atyának tartogatta.

– Mily nyűg! Mennyit szenvedhetnek szegény szülei odahaza – tűnődött magában Grace Atya. Kolozs pedig szárnyra kelve rohant ki az udvarból, hogy minél előbb találkozhassék nővérével.

– Derék fiú, – mondogatta magában Russel Atya – vidám, boldog, csupa életerő. Reméljük, hogy évek múltán megfontoltsága és okossága is megjön.

V. fejezet: Kolozs és Katica otthona

Grace Atya meg volt győződve, hogy Kolozs odahaza éppoly kibírhatatlan, mint az iskolában. Pedig csalódott. Valóban, a gyermek otthoni magaviseletét az iskolai intézetből megítélni nagyon csalóka. Sok gyermek az iskolában csendes és nyugodt, mint a lassú folyású víz, de fegyelmezettsége felszabadul, ha tanárai nem látják. Ilyenkor testvéreivel veszekedik; a cselédeknek ezer új és új bosszúságot okoz. Szülei félévkor meglepődve nézik bizonyítványát, hogy fiúk jeles magaviseletű, s ez előttük érthetetlen titok marad.

Viszont sok fiú, aki az iskolában könnyelmű, mihelyt hazaérkezik, már kezes báránként lépi át a küszöböt. Édesanyjának készségesen engedelmeskedik; testvéreivel békésen játszik és este nyakig elmerül az olvasmányokban. A kiegyensúlyozódás törvénye náluk így valósul meg.

Kolozs élete is odahaza kifogástalan. Kövessük csak nyomon a délutánját...

Hazaérkezve első gondja, hogy édesanyját megölelje. Fiatal, gyengéd és törékeny, beteg asszony, akinek nyúlánk alakja kedves, elragadó szépségével annyszor szeme előtt lebeg. Az anyának betegsége miatt Kolozs gondozását nagyrészt a leányára kellett bíznia. Így tizennégy éves korától kezdve Katica lett Kolozs „kismamája”.

Lightfoot néni sápadt arca halványan elpirul, valahányszor kisfia apró léptekkel megérkezik az iskolából. Mielőtt nyugágyáról felkelne, anyai szeretetével háromszor is magához öleli. Kolozs édesanyja nyaka köré fonja karját és elmeséli második intézeti napjának kalandjait. Nem csodálom, ha a kis mesélőt odahaza szeretik, hisz mosolygós szemével egészen elmerül édesanyja tekintetében. Az ilyen szemek még a haldokló nyelvének is ihletet adnának!

Amíg Kolozs beszámol, Katica átöltözik házi ruhájába, azután fürgén és pirosan belép, leül édesanyja másik oldalára és karját ő is a drága édesanya vállára teszi. Meghittent csevegnek néhány percig. Csupa szeretet mindegyik, semmi titkolódzás!

– Kolozs, – szólalt meg Katica órájára pillantva – ne zavarjuk túl sokáig édesanyánkat, mert félek, hogy az orvos majd végleg eltiltja beszélgetésünket. Menjünk, teniszezünk.

Szerető köszöntéssel futnak ki. Katica hozza a teniszütőket. Közben Kolozs – mert étvágya elképesztő – a szakácsnőnek hízeleg, hogy néhány darab süteményt csaljon ki tőle.

Katica világos és könnyű ruhát visel. Leánykáknál szinte szokatlan fürgeséggel mozog. Kevés hasonlókörű fiú verné meg a játéokban. Kolozs mégis legyőzi, mert tüneményes ügyességgel és biztosan üt. Az ütőt bal- és jobbkézzel egyformán kezeli. Minden játékban harminc pont előnyt ad nővéreinek és ezen előny ellenére hosszú küzdelem után a győzelem mégis az övé. Élvezetes látvány ezt a két tisztaszemű és rózsásarcú gyermeket nézni, amint fürgén és tapintatosan küzdenek. Nevetésük röpke csengő hangként hullámszerűen az alkonyati enyhe szellőben. Ha barátait meghívják páros játékra, Kolozs és Katica csak együtt hajlandók szerepelni, de még sohasem kaptak ki.

A játék után Kolozs a fürdőbe megy, hogy lezuhanyozza magát. Ezek a vidám és tiszta tekintetű gyermekek korán hozzászoknak a friss vízhez.

Kolozs fürdője után megvacsoráznak.

Lightfoot bácsi a tenisz vége felé ér haza hivatalából. Művelt, javakorabeli férfi. Gyermekéhez jó és beteg feleségéhez gyengéd.

Legkényesebb pontja, hogy hazafiségében erősen túloz.

Mikor bevándorolt az Egyesült Államokba, az amerikai népbe és intézményeikbe teljesen beleolvadt. Érzésében nincs semmi idegen, s minduntalan Amerikát dicsőíti.

Lightfoot bácsi hazafiségét fogasnak képzei, amire minden előítéletét felakaszthatja. Mindaz, ami tetszik neki: az amerikai; ami viszont nem tetszik, az nem amerikai. Az amerikai

zászló beszélgetéseinek elmaradhatatlan tárgya. Milwaukee-i barátai beszélnek, hogy nem engedett házába bevinni egy Kolumbusz Kristóf útját ábrázoló képet, mert a zászlójuk nem a mostani sokcsillagos volt. – Ez valószínűleg csak mese, de mégis érzékelteti, hogyan gondolkoztak róla barátai.

Lightfoot bácsi a fejébe vette, hogy az állam alapítói csakis amerikaiak lehetnek. A katolikus intézményekkel szemben sok nehézséget támasztott, és azért Lightfoot néni csak óvatos megkerülés, hosszú tárgyalgatás, sok indoklás után tudta ügyes érzékkel rávenni férjét, hogy Kolozst a milwaukee-i jezsuiták intézetébe adják. Az ellen viszont nem emelt kifogást, hogy leánya katolikus zárdába járjon. Előítéletei ellenére eltúrta, hogy Katica a felekezeti iskolát látogassa. Vacsora közben folytonos kérdésekkel zaklatta fiát.

– Van amerikai zászló az osztályokban?

– Nem vettem észre, papa.

– Az egész intézetben sincs amerikai zászló?

– Nem tudom, papa.

– Tanáraitok beszéltek már az amerikai kormányzatról?

– Nem, papa. Azt már kérdezték tőlem, hogy tudok-e ugrani. Ugrattak is velem egészen a végkimerülésig. Az egyik tanár narancsot adott... Ez aztán tanár!

Lightfoot bácsi tovább érdeklődött, de mégsem tudott meggyőződni, hogy vajon az intézet nem kormányellenes-e; vagy a tanárok a köztársasági intézménynek ellenségei-e... Az eredmény nem elégítette ki.

Már sötétedett, amikor felkeltek az asztaltól. Katica Kolozssal együtt bement a szobájába, hogy a következő napi leckére előkészüljenek. A két gyermek módszere kétségkívül kiváló volt. Katica kinyitotta a latin nyelvtant, Kolozs meg a zsebkését, amellyel egy darab fát kezdett faragni.

– Figyelj, – szól Katica – ismételd el a tegnapi tanult első és második deklinációt.

Kolozs tovább gyártva a forgácsokat, várakozás nélkül fújta az eseteket, ragokat és nemeket.

– Nagyon jó, Kolozs! Most hallgass ide: a harmadik deklinációban a birtokos eset ragja: „-is”. Az alanyeset különféle végződésű. Például: leo, leonem, leonis, leoni, leone.

Katica várt, – Kolozs látszólag elmerülve a faragásban ugyanilyen sorrendben ismételte a ragozást.

– Most a többesszámot: leones, leones, leonum, leonibus, leonibus.

Kolozs ravaszul hunyorított és pergett a nyelve: leonibus, leonibus, leonum, leones, leones.

– Ó Kolozs, hová figyeltél? Mindent a feje tetejére állítottál.

– Nem igaz – vágott vissza Kolozs.

– De igen! A leonibus-szal kezdted; az alanyeset pedig leones.

– Megvagy, Katicám, – kiáltott Kolozs magasra felugorva és nővére körül ugrált, egyik kezében a kését, a másikban a fadarabot forgatva. – A farkánál kezdtem.

– A leány nevetett. Vereségét el kellett ismernie. A kis csintalan alig öt perc alatt bemagolta a harmadik és negyedik deklinációt, sorban és összevissza, egyforma biztonsággal. Első iskolai feladatától kezdve hallásból tanult meg mindent. Ennek következtében emlékezete olyan gyors és olyan erős volt, hogy amit nővére egyszer előtte elolvasott, azt azonnal utána mondta. A kis nyugtalanvérű türelmetlenül viselkedett. Nagyon izgatott volt ahhoz, hogy valamiben komolyan el tudjon mélyülni.

A közös munka folytán nővére emlékezete is jól kicsiszolódott és értelme nem kevesebb eredménnyel fejlődött, mint Kolozsé.

Itt Kolozsnak még egy hibáját kell megemlítenünk: inkább a leleményességre épített, mint a munkára. Katica néha meglepődött öccse tehetségtelenségén, mikor egyéni teljesítményekre akarta rákényszeríteni.

A latin után történelemlecke következett. Katica öt-hat sort felolvasott. Öccse figyelmesen hallgatta és visszhangként ismételte a sorokat. A tanulás befejezése előtt figyelme már meg-megcsuklott. Szeme elnehezedett és keze mind gyakrabban emelkedett szája elé, hogy ásítását elfedje.

Amint a madarak, úgy Kolozs is a haldokló fényel együtt elcsendesült. Minden élénksége kialudt az alkonyattal.

– Végezzük el esti imánkat, Katicám, – mormogta, miután eldadogta a lecke utolsó sorait is – reggel majd pontosabban megtanulom.

Mindketten letérdeltek a szőnyegre. Együtt imádkozták a Miatyánkot és az Üdvözlégyet. Felindították a hit, remény, szeretet. A kis ablaktörőre rá sem ismerünk. Összekulcsolta kezét, szemét az ágya felett függő feszületre szegezte és egész magatartása áhítatot sugárzott. Nővére pedig az Egyház tiszta és dicsőséges szüzeihez hasonlított. Így végzik állandóan együtt imájukat, amióta kis ajkuk először rebegte el az együttes imát:

„Istenem, áldd meg édesapánkat és édesanyánkat. Tégy engem

– jó fiúvá – mondotta Kolozs.

– jó leánnyá – tette hozzá Katica.

– Urunk, könyörülj Vili öcsénken és adj szabadulást a tisztítótűzben szenvedő összes lelkeknek.

– Istenem, adj bölcsességet – folytatta Kolozs egyedül – és készítsd elő minél jobban szívemet az első szentáldozásra.”

Majd rövid imát mondtak a Szent Szűzhöz, hogy szívüket és lelküket tisztán őrizze meg. Azután keresztet vetettek és mindketten egyszerre felálltak.

Katica magára hagyta öccsét.

Negyedóra múlva félretette olvasmányát, és csendben, lábujjhegyen visszatért Kolozshoz. Minden este így tett. Ha aludt, – legtöbbször már így találta – homlokon csókolta és tovább olvasott. Ha még ébren volt, melléje ült és kicsalta tőle apró titkait, amelyeket napközben nem mert elmondani. Beszélgetésük után megütögette kedves arcát, végigsimogatta szóke haját és megnyugtatta.

Késő éjjelenként szegény beteg édesanyja is meglátogatta. Kolozs természetesen nem tudott róla semmit. Az anya térdre hullva hosszasan és buzgón imádkozott drága gyermekéért. Figyelte nyugodt arcát és Vilire, arra a másik kis angyalra gondolt, akit ártatlan gyermekéveiben, az élet hajnalán rabolt el a halál.

Ki merészelné állítani, hogy egy anya számára mindig vigasztalan keserűség lenne újra átélni megholt gyermekének visszatérő emlékét? Anyai szívét magasabb világba emelte a bánat. A fáradtság, a por és az élet perzselő szele közepette olyan képek támadtak lelkében, amelyek szívét-lelkét arra a szép országra irányították, ahová mindannyian törekszünk. Odavágyott, ahová a beszennyezhetetlen tisztaság és csillogó öröm soha el nem múló szeretete önti rá fénysugarát.

VI. fejezet: Kolozs makacs viselkedése Grace Atyával szemben

Az új élet első, második és harmadik hete szerencsésen eltelt. Kolozs úgy ugrált az udvarban, mint a játszó napsugár a víz színén. Az egész osztály csodálta munkáját. Grace Atya segítségével lassan megfékezte magát (már amennyire erről szó lehet) és a szorgalom zászlója alá állt, ahonnan csak néha vonta ki magát – a változatosság kedvéért. Számára borzasztó megtartóztatás volt, hogy ne csípje oldalba azt a fiút, aki mellette elhaladt. Nem lehetett tőle azt kívánni, hogy ülve maradjon, ha társai nem tudtak felelni vagy éppen rosszul feleltek: tudományoszomja talpra varázsolta. Sokszor még a katedrához vezető utat is hosszúnak találta, azért kiabálva nyújtózott előre: Atyám, Atyám, engem kérdezzen! De legtöbbször komoran és kedvevesztetten kellett helyére visszahúzódnia.

Hősies erőfeszítései ellenére sem tudta kivívni tanára rokonszenvét. Grace Atya csakhamar rájött, hogy Kolozssal nem értik meg egymást. Pedig sok rendetlensége felett még szemet is hunyt. Kolozs viszont éppen ezért sokszor azt hitte, hogy neki mindent szabad.

Jobb véleménye volt róla Maynard Atyának, aki a gyermekeket készítette elő az első szentáldozásra. Milyen mély átélést tükrözött ennek a gyermeknek az arca! Érdeklődéssel teli csillogó szeme szinte sugározta a hő vágyat, hogy minél jobban átélkedje mindazt, amit a katekizmus eléje tár. Katica rendes hatása következtében teljes szívvel elmerült az első szentáldozásra való előkészületben. A hittantanulás közben Könnyűláb példás fiú lett. Nemcsak a feleleteket ismételte szóról-szóra, hanem a kérdéseket is, amint a könyvben, voltak.

Kolozs és Katica többször beszélgettek a nagy nap közeledtéről. Meghitt beszélgetéseik kedves tárgya volt ez. Az előkészület utolsó hete is elérkezett. Hétfő reggel Kolozs könnyed lábbal sietett az intézet felé, de nem sejtette azokat a szenvedéseket és megpróbáltatásokat, amelyek lelkére vártak. Az elsőáldozás napjának láthatárán boldog jövőt látott.

Elmwood Feri ügyes irányításával csakhamar elsajátította a „csavarást”. Napi félóra ebéd utáni gyakorlat olyan ügyessé edzette, hogy tetszés szerint ütötte a labdát magasan vagy mélyen az állomásokon túl.

A „Highfliers” csapat kapitányát egészen elkábította a kis játékos. Mindenütt azt emlegette, hogy ámbár Kolozs még nem vett részt komoly csatában, Milwaukee-ben mégsem található nála jobb játékos. Hogy megállapítását be is bizonyítsa, a keleti városrész „Rockaways” csapatát meghívta szerda délután mérkőzésre. Kolozst választották labdaadogatónak.

Kis barátunk izgulva várta e napot. A gyávaságot csak hírből ismerte és szembe mert szállni azokkal is, akik már régóta forgatták a labdaütőt.

A nagyszerű küzdelem örömeire Kolozs még aznap olyan nagyszerű ütőt akart venni, amilyen senkinek sincs. Gyönyörű, teljesen szabályos ütőt, amelyet az intézet melletti áruház kirakatában szemelt ki. Bement tehát az üzletbe, hogy közelebről is megnézze és megsimogassa. A játékszerekhez Kolozs jól értett. Úgy érezte, hogy ezt a nagyszerű labdaütőt számára gyártották és csakis az ő számára.

– Mennyibe kerül, kérem?

– Egy dollár.

– Mit csináljak? – tünődött Kolozs, kikaparva zsebéből harmincöt fillért és szomorúan nézett rá. – Ugye megbíznak bennem, uram? Harminc fillért kifizetek, a többit pedig lassan letörlesztem.

Kolozs ritkán ment el hazulról úgy, hogy zsebében ne lett volna húsz-harminc fillér, de mindig üresen tért vissza. Anyja oktalanságnak tartotta, hogy nagyobb összeget bízson rá, ám bár a pénzt nem sajnálta tőle.

- Hitelt nem adunk – válaszolta nyersen a kereskedő.
- Féltretenné ezt nekem, uram?
- Igen, amíg más nem kéri – válaszolt az „előzékeny” kereskedő.

Kolozs kudarcát még aznap elmesélte nővérének. Ma, hétfőn reggel Katica összegyűjtött pénzéből egy dollárt adott öccsének. A fiú köszönete olyan „hatékony” volt, hogy a lánynak újra kellett fésülnie haját, és e miatt még az intézetből is megkészt.

Mint a madár a tavasz első mámorában, Könnyűláb úgy ujjongott örömeiben. Sajnos, az iskolában sem hagyta el ezt a mámort és délre már meg is kapta büntetését: 25 sor történelmet le kellett másolnia és addig nem mehetett ki az udvarra, amíg ezt a büntetését be nem fejezte. Mily megpróbáltatás szegény Kolozs számára: új ütőjére még tovább kellett várnia! A fiúk rögtön ebéd utánra tervezték próbájukat. Kolozs is erősen készült, hogy a nagy küzdelem előtt még gyakorolhasson. Előre beígérte, hogy az ebédet lóhalálában fogyasztja el, hogy a játéktéren mindenkit megelőzzön és ő lehessen először a labdaadogató.

Ha elsőnek érkeznek a játéktérre, kipróbálhatná új labdaütőjét is... De hogy oldja most meg a dolgot?... Hopp, megvan! Nem ebédel, hanem ezalatt megcsinálja büntetését.

Így döntött: így is lett. Szokatlan gyorsan dolgozott. Néhány perc alatt befejezte a 25 sort és az udvarra rohant. Hurrá! Még egy fiú sincs! Grace Atyát kereste, hogy felmutathassa neki a büntetést. De Grace Atya sehol a láthatáron.

– Adogasd a labdát, majd én beállók kiütőnek – kiáltott Kolozs Dockery Danihoz, amint az kilépett az ebédlőből.

- Jó – válaszolt Dani.
- Labdaszedő leszek – kiáltott Pierson.
- Tartsd fenn a helyemet, Dani, amíg idehozom a labdaütőmet – szólt Kolozs

könyörögve.

- Menj csak – válaszolt Dani.

Könnyűláb alig egy perc múlva lihegve, felizgulva és az előlegezett örömtől sugározva tért vissza. Ez idő alatt a többiek is megérkeztek és a játékosokat beosztották.

Végre elérkezett a kezdés pillanata. Kolozs ütőjével a kezében ujjongva rohant, hogy elfoglalja kiütő-helyét.

- Kolozs! – szólította valaki csengő, férfias, tiszta hangon.
- Kolozs, Kolozs! – kiáltotta visszhangként több torok. – Grace Atya hív.
- Megyek! Várjatok, fiúk, csak átadom büntetésemet.

S mivel a gyermek félt, hogy helyét valaki közben elfoglalja, megkésztetett vágásban repült az ajtó mellett álló tanára felé. Futás közben zsebébe nyúlt, hogy előteremtse azt a hírhedt másolatot.

Épp akkor húzta elő, amikor Grace Atya elé ért, és hirtelen, felizgult állapotában úgy adta át tanárának a papírt, hogy sapkája a fején maradt.

– Itt van, Atyám, kész! Mihelyt elkészült, oda akartam adni, de Atyát nem találtam lent az udvarban. – Kolozs azonnal megfordult és már hármat is ugrott.

- Kolozs! Jöjj vissza!

Szegény gyermek keserű arcfintor közben engedelmeskedett. Sóvárgó tekintettel nézett a kezében lógó labdaütőre. Olyan szempillantás volt ez, hogy bárki szívét megindíhatta volna, aki ismeri, hogy mit jelent az amerikai fiú életében a métázás.

- Már kezdődik a játék, – figyelmeztette Kolozs az Atyát – azért van nálam az ütőm is.
- Fiam, a kötelesség előbbre való, mint a szórakozás.

Ó, mennyi kegyetlenség húzódik meg ebben a mondatban!

– Mikor írtad? – érdeklődött Grace Atya fontoskodóan. Életében még sohasem métázott és így nem is tudta magát beleélni a másik helyébe. Az Atya fel sem vette Könnyűláb makacs mozdulatát.

– Ebéd alatt – szólt Kolozs és közben észrevette, hogy Dani már nyugtalankodott.

– Pedig annak nem akkor volt az ideje! – Szándékom nem az volt, hogy megfosszalak az ebédőtől. A rendszeres étkezés az egészséges gyermek életéhez feltétlenül szükséges.

– Mehetek már, Atyám? – türelmetlenkedett Kolozs. Már kezdett szipegni, mert látta, mint tanakodnak már a fiúk azon, hogy új kiütőt állítsanak be a helyére.

– Nem. Menj be csak az ebédlőbe és fogyaszd el az ebédedet.

Grace Atya nyugodt, lassú, tiszta hangja kétségbeejtő volt, mert semmi rokonszenv nem csendült meg benne.

– Nem megyek! – fakadt ki Kolozs, miközben láng öntötte el az arcát. Kínos helyzetében dühös tekintettel tört ki, de nyomban nyelvébe harapott. Ó, mily borzalom! Első szentáldozása előtt néhány nappal ilyen türelmetlenül és szemtelenül viselkedett egy pappal szemben. – Igen, mily nyomorúság, hogy annyi jóakarat és tiszta szándék ellenére mi, szegény halandók mennyire terhére vagyunk egymásnak. Életutainkat annyira összekavarjuk, hogy végre is siralmas összeütközésekbe keveredünk.

Grace Atya önkénytelenül is nagyon kegyetlen volt a gyermekhez. Nyugodt őszinteségével egészen felbőszítette és kétségkívül még ma sem hinné el, hogy e gyermekkel rosszul bánt. Jót akart tenni, mert kis növendéke egészségéről gondoskodott, s íme, a helytelenül gyakorolt jóakarat beleütközött a határozott „nem megyek”-be.

Kolozs szeretett volna azonnal bocsánatot kérni, de megszégyenülve és elkeseredve torkába szorult a szó. Nem jött szó az ajkára: közben zokogását alig tudta visszaszorítani.

– Kolozs, csodálkozom rajtad! Menj le a játszótér mellé és maradj ott addig, amíg nem csöngetnek.

Grace Atya vérig sértve távozott.

Szegény kis Kolozs! Semmi más nem érdekelt, csak a labdaütő, és ez okozta gyermekora egyik nagy megbotlását.

Most már engedelmeskedett... De bocsánatot kérni? – Nem, nem, nem; azt sohasem! Egyszer kimondta, hogy nem megyek és többé nem vonta vissza. Grace Atya igazságtalan; igen, nagyon igazságtalan volt.

Nem, fiam! Grace Atya nem igazságtalan. Saját legjobb belátása szerint ítélte, bár a tette csak félig volt helyes. Jószándéka mindent megmagyaráz. – De legyünk elnézőek Kolozs vak engedetlenségével szemben is. – Nemsokára az Atya megint arra gondolt, hogy a gyermek még mindig nem fogyasztotta el az ebédjét és jószívuén azzal a szándékkal lépett a bűnös elé, hogy felmentse a büntetés alól és az ebédlőbe küldje. De épp akkor érkezett, amikor a fiú haragja legjobban dühöngött. Kolozs hirtelen, bizalmatlan, megvetéssel teli tekintettel pillantott tanárára; aztán hátat fordított neki.

Elmwood Feri ment arra.

– Mi bajod, Kolozs?

A gyermek keserű szívvel törölte le könnyeit és nem válaszolt.

A délutáni órák is szomorúan teltek. Katica minden ügyességét latba vetette, amikor hazatértükben beszélgettek.

Mihelyt öccse lefeküdt, bement hozzá, hogy a szokott esti csókkal elbúcsúzzék. Még nem aludt.

– Ül le mellém, Katica. Nagyon csúnya dolgot mondok el.

A gyermek mindent elbeszél.

Nővére nemigen szólt közbe. A tapintatos leány gyengéd kedvességével kötözte a sebzett szívet és elűzött belőle minden lázongó sértődést.

– Holnap reggel Grace Atyától együtt kérünk bocsánatot, kiskomám.

- Igen, Katicám! Nagyon rossz voltam. De ő is igen kegyetlen volt.
- Igen, igazad van. Mégis mindent jóvá kell tennünk.
- Igen, Katica.

Kolozs valóban rosszul viselkedett. Grace Atya iránti tiszteletlensége kétségkívül hiba volt. De ha az éjszaka meghalna, ki vonná kétségbe, hogy nem a mennyországba kerül? – Mert a szegény kisfiú lelkében tökéletes bánattal és szívében szilárd elhatározással szunnyadt el.

VII. fejezet: Kitűnően sikerül a katekizmus-vizsga. Előkészület a métaversenyre

Kolozst a viharos hétfő elkedvetlenítette. Kedden azonban a mosolygó napsütésben már ficáncolt.

Az elsőáldozási előkészületet már befejezték. A gyermekeknek a Rektor Atyából, a tanteremre felügyelő prefektusból és még egy tanárból álló bizottság előtt kellett vizsgáznuk. Azonban ez inkább verseny volt, mint vizsga, mert két jutalmat is tűztek ki. Az első díj zsebkiadású Újszövetség, a második Krisztus követése, bőrkötésben.

Kolozs vizsgája mesésen sikerült. Dockery Dani ezt így fejezte ki: Kolozs volt az első, a többi mind utolsó.

A vizsga vége felé a Rektor Atya a fiúk figyelmét újra felizgatta.

– Egy kérdést adok fel, amely nincs ugyan benn szóról-szóra a katekizmusban, de nagyon könnyű. – Ki szolgáltatja ki az Oltáriszentséget?

– A pap – válaszoltak többen is egyszerre.

– Áldoztathat az a szerzetes, akit még nem szenteltek pappá?

– Nem, Atya!

– Szentéletű férfi, de nem pap, hozzányúlhat az átváltoztatott Ostyához?

– Nem!

– Miért olyan szigorú az Egyház ezen a téren?

Halotti csend! A fiúk először egymásra néztek, aztán szinte közös mozdulattal kérdőleg bámultak Kolozsra.

– Azt hiszem, az Egyház azért rendelte ezt így, – válaszolt a fiú – mert az Úr Jézussal szemben nagy tiszteletet kell tanúsítanunk.

– Eltaláltad, Kolozs. Az Egyház nagyon óvatosan kezeli az Oltáriszentséget, hogy a túlságos közvetlenség ne tegye tönkre a köteles tiszteletet. – Mégis, mikor áldoztathat a világi hívő: ki tudna példát mondani?

Kolozs kivételével minden gyermek némán bámult. Kolozs összeráncolta homlokát.

– Mit szólna a kérdéshez, Kolozs?

– Hadd gondolkodjam, Atyám!

– Ha valaki haldoklik és nincs pap, viszont a közelben van Oltáriszentség, világi hívő is megáldoztathatja?

– Ez esetben, úgy hiszem, igen.

– Miért, fiam?

– Mivel a haldokló máskülönben nem áldozhatná meg. Maynard Atya viszont azt tanította, hogy Krisztus Urunk a szentségeket az emberek miatt rendelte.

– Ügyesen válaszoltál, Kolozs. Ez az eset azonban annyira rendkívüli, hogy a mindennapi életben alig fordul elő. Ha bármikor közöttetek kérdés merül fel az Oltáriszentségről, ne felejtsetek el, hogy Hozzá mindig a legnagyobb szeretettel és legalázatosabb tisztelettel kell közeledni.

– Az előbbieken kapcsán újabb kérdés jut eszembe – szólt a prefektus Atya. – Tudjátok, hogy az Egyház szigorúan megköveteli az áldozóktól az éjfél-től kezdődő böjtöt. Ennek a nagy szigorúságnak az oka az Úr Jézussal szemben lévő mély tisztelet. És mondjátok: megengedi néha az Egyház, hogy valaki böjt nélkül járuljon a szentáldozáshoz?

– Igen! – válaszolt Dockery Dani. – A haldoklók végső útravalóul böjt nélkül is magukhoz vehetik az Eucharisziát.

– Helyes. Ki tudna még más esetet is említeni, amikor nem szükséges a böjt?

– Én tudok – jelentkezett Kolozs felugorva, de rendetlenségén maga is meglepődve azonnal visszaült.

– Tessék; mondd!

– Böjtölés nélkül is bárki megáldozhat, hogy az Oltáriszentséget megmentse gonosz emberek bántalmától vagy háború idején a kegyetlen katonák gyalázásától.

– Hol hallottad ezt? – kérdezte a prefektus Atya meglepődötten, miközben a többi tanár csodálkozva nézett össze.

– Nővérem olvasta fel egy könyvből, Atyám.

– Nagyon helyesen válaszoltál, fiam. Az áldozás előtt tiszteletből böjtölünk. Tiszteletből van az is, hogy a Szentostyát csak a felszentelt papok érinthetik. És ugyancsak az Úr Jézus iránti szeretetből a böjtöt és az egyéb előírásokat mellőzni lehet.

– Maynard Atya, – szolt a Rektor a vizsga után – gratulálok a gyermekek nagyszerű előkészítéséhez. De ehhez a kisfiúhoz különösen is, mert hozzá hasonlót még nem láttam. Az ember nem is merne feltételezni ilyen korban ennyire alapos tudást.

– Nem sok érdemem van benne. Kolozs született tehetség.

Maynard Atya nem is sejtette, hogy Kolozsba Katica öntötte a „született tehetséget”.

A déli pihenő alatt Kolozs igazi jókedvében volt. Ez alkalommal civódás nélkül állt fel – kezében a labdaütővel – a játéktérre.

– Erősen dobd azt a labdát! – kiáltott a labdaadogatóhoz.

A beadott labda vízszintesen és merészen érkezett. Éles csattanás! A visszavágott labda füttyülve repült az intézet falának, ahonnan messze elpattant a bal futár mögé: közben Kolozs az első méta felé futott. – Újra rákerült a sor: a labdát most a második méta mögé ütötte. – A következő alkalommal ütését jobbfelé irányította és boldogan állapíthatta meg, hogy az ütó minden vágját kielégíti. Nemcsak jó erőket üthetett vele, hanem a labdát tetszése szerint irányíthatta.

Métázás közben kevés gyermek gondolkozik. Csapkodnak jobbra-balra, és majd kibújnak a bőrükből, ha az ütést nem hibázzák el. Kolozs nyugodt megfigyelése és kezének bámulatos gyorsasága miatt sohasem félt, hogy elhibázza. Önmagában mindig biztos volt. A métázásnál legnehezebb az ütések irányítani. Kolozs itt is kiválóan működött.

– Hová mész az előadás után? – kérdezte Henrik.

– A keleti városrész felé, hogy találkozzam nővéremmel és vele együtt megyek haza.

– A holnapi versenyről szeretnék veled beszélni.

– Gyere, kísérj el!

Henrik a fejét vakarta.

– Jó, veled megyek a hídig.

– Az előadás után megvárlak.

– Ma este tehát, – kezdte Henrik Kolozsba karolva – mikor a többi fiú könyveivel és füzeteivel a hóna alatt elhagyta az udvart, a „Rockaways”-csapatról egyet-mást megbeszélünk. Ez a keleti városrész csapata. A tavaszi fordulóban még mindig győztek.

– A mi csapatunk még sohasem játszott ellenük?

– De igen! A múlt évben, de mind a három játékot ők nyerték meg. Az első kettőt ugyan nem nagy előnnyel, de harmadszorra 12 : 3-ra kikaptunk.

– A mieink talán félték tőlük?

– Nem! „Rockaways” embereit folyton válogatta. Mi pedig mindig ugyanazzal a kilenc játékosal küzdöttünk. Jelenleg sincs semmi kilátásunk, hogy bajnokságukat győzelmünkkel megakadályozhatnánk ... „Keleti” barátaink téged is szerettek volna bevenni. Úgy látszik, hogy mindenáron győzelmet akarnak felettünk aratni.

– Hogyan?

– Az egész várost átfésülték már, hogy néhány kistermetű idősebb játékosat szerezzenek. Tudod, hogy a játékszabályzat egyik pontja kiköti, hogy a játékosok legfeljebb 15 évesek

lehetnek. Végül is kiválasztottak három vékonydongájú fiút. Úgy hírlík, hogy az egyik 16 éves, a másik kettő alig múlt 15. Mindhárman régi játékosok és felállítják őket velünk szemben.

– Hol hallottad ezt, Henrik?

– Nem fontos! Nem szoktam bedugni a fülemet, de Elmwood Feri még inkább kinyitotta.

– Hogy felerősödjünk, én is felveszek a déli csapatból két idősebb játékost.

– Kettős csalásnak nem jó vége lesz – válaszolt Kolozs mosolyogva.

Archer elgondolkozott.

– Igazad van! De mindenesetre megmutatjuk, hogy nem riadunk vissza. Ha nem veszjük el fejünket, ahogy most vagyunk, akkor is lehengethetjük őket. Igaz, hogy kitűnő játékosaik vannak, mert közülük néhányan, ha kedvükre való labdát kapnak, ki tudja, milyen messze elütik.

– Csak ismerném, hogy milyen labdát nem kedvelnek – sóhajtott fel Kolozs.

– Én tudom – szólt Henrik élénken. – A kilenc rendes játékosuk minden jó és rossz oldalát ismerem. Elmwood viszont kioktatott a három becsempézettre vonatkozólag. Még ma este közlöm veled nevüket és odajegyzem nevük mellé azt is, hogy milyen labdát szeretnek és milyent tévesztenek el könnyen. Így előtted is világos lesz a helyzet... Ah, mégsem! Ez csak még jobban megnehezítené, hogy a helyzetet kívülről is megjegyezd.

Kolozs mosolygott.

– Kíméljük a tintát, Henrik. Mondd el mindazt szóval, amit a rendes kilenc és a három új játékosról tudsz.

– Nem kavarod majd össze? Félek, hogy mindent összekeversz!

– Próbáljuk meg – biztatta Kolozs.

Henrik elkezdte. Beszélt, beszélt, beszélt és patakként ömlő folyam gyanánt dült belőle a játékosok leírása. Még akkor is magyarázott, amikor a hídon áthaladtak. Meg is feledkezett az előre kijelölt határról és tovább ismertette az embereket. Elmesélte gyakori megfigyeléseinek leszűrt eredményét. A hatodik utcakereszteződésnél végre elhallgatott.

– Tyüha! – kiáltott fel – ilyen hosszan még nem fecsegtem. Ugye te meg már semmire sem emlékszel?

– Várj – szólt Kolozs.

Henrik elhallgatott. Bagolyszemmel és tátott szájjal figyelt, mert Kolozs majdnem szóról-szóra elismételte a hallottakat. Egy fontosabb pontot sem felejtett ki.

– Nagyszerű! – kiáltott fel Henrik – hogyan tudsz ennyit megjegyezni?

– Kérdezd meg a nővéremet!

– És meddig tartod a fejedben?

– Ha egyáltalán nem is gondolok rá, akkor két-három napig. Estére azonban magamban elismétlem és meglátod, hogy holnapra semmit sem felejték el.

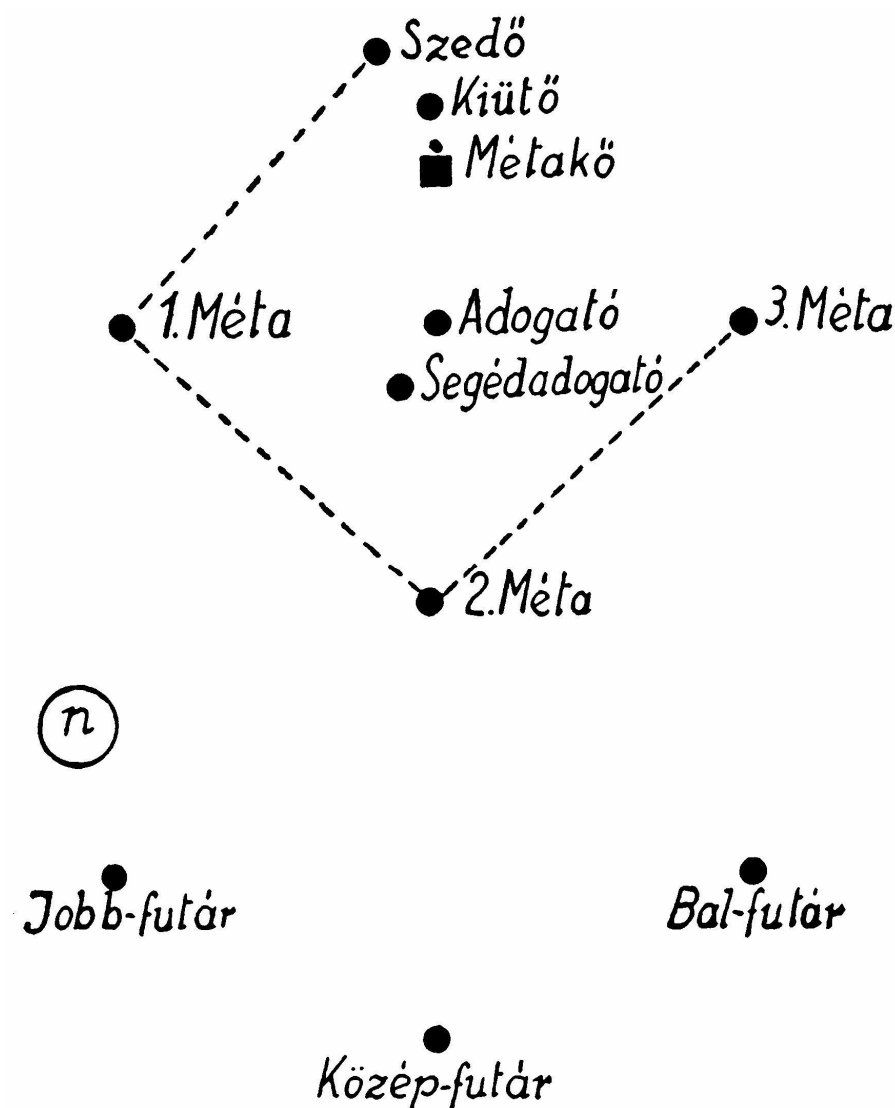
Henrik hirtelen megfordult és eltűnt. A lányok éppen kijöttek a zárdából.

VIII. fejezet: A nagy métacsata

Szántsándékkal rövidítettük meg ezt a fejezetet, amely az ismeretlen játék miatt könnyen unalmassá válhat.

Röviden ismertetjük a játékot.

Tizennyolc játékos vesz benne részt két csapatban; belső és küzdő csapatban. Egyszerre tízen játszanak, a többiek várnak, amíg rájuk kerül a sor. Az ábra a tíz játékost jelöli megfelelő nevükkel:

A métakö füves térségen is könnyen észrevehető kődarab, mert a labdaadogató minden beadása, amely nem repüli át, rossz. A kiütő van egyedül a belső csapatból; a többiek a küzdőből. A bíró feladata megítélni az ütések szabályosságát: Ez tetszés szerint helyezkedhetik el.

A játék elkezdődik. Az adogató a nyíl irányában dobja a labdát. A labda a métakö mögé száll, ahol Jóska, kiütő, keskeny labdaütőjével kiüti a labdát

(minél távolabb). Jelen esetben a labda nagyon magasra szállt, azért csak az „n” pontig jut el. A jobb futárnak kell elfognia és beadnia az egyik métába. Mihelyt a labda földet ért, Jóska körbefut a méták közötti rombuszoldalak irányában, és a kiindulópontba, a métaközhöz kell visszaérkeznie. Egy körbefutás egy jó pont. A most elképzelt esetben Jóska eléri a második métát, de észreveszi, hogy a jobb futár a labdát már a harmadik méta felé dobja; erre megáll a második métánál, mert ha a labda beérkezik a harmadik métára addig, amíg ő a második és harmadik métaig fut, akkor kiesik. A harmadik métánál lévő játékos a labdát az adogatónak (vagy segédadogatónak) beadja. Az adogató a beérkezett labdát az újonnan beállt második számú kiütőnek, mondjuk Pistának adja az előbb leírt módon.

Pista magasán vágja a labdát a második méta felett és a középfutár mögött ér földet, aki érte fut. Jóska közben időt nyer, és mihelyt földet ér a labda, befejezi körútját. Így csapata számára jó pontot szerez. Pista közben szintén fut, és tegyük fel, eléri a harmadik métát. Itt megáll és várja a következő kiütő nyújtotta alkalmat, hogy körútját szintén befejezze.

Ha a kiütő három szabályosan beadott labdát nem talál el, kiesik. Helyét csapatjából másik játékos foglalja el. A kiütő hasonlóképpen kiesik, ha a kiütött labda nem érhet földet, hanem valamelyik küzdő csapatbeli elkapja. Az adogató beadása akkor szabályos, ha a labda a métakő mögé száll és sem túl magas, sem túl alacsony. Általában a fej és a derékszíz között.

A métákon lévő játékosoknak helyükről eltávoznik nem szabad; a labda után mindig a futár megy.

A küzdő csapatban a két legfontosabb játékos, akin a játék egész terhe nyugszik: az adogató és szedő. Az adogató igazi művésze a nehezen visszaüthető labda: a „csaváros”.

Ha beadás közben a markomat úgy fordítom, hogy a labda röppályája és sebessége a perdülés következtében megváltozik, akkor épp nem oda esik, ahová a kiütő várja és így természetesen nem is tudja visszaütni. Így lehet kiejtetni a kiütőket.

A labdaszedő szerepe is szép. Azokat a labdákat szedi össze, amelyeket a kiütő nem tudott visszaütni és bedobálja a segédadogatónak, aki az adogatónak nyújtja vissza. Néha az is megtörténik, hogy a kiütő merőlegesen üti fel a labdát. Ha a szedő ezt elkapja, akkor természetesen az ütő kiesett. Ha pedig csak a földön gurulóban csípi el, akkor megakadályozza, hogy a kiütő körben futhasson (mert ha a szedő a labdát ügyesen beadja a segédadogatónak, és a kiütő közben útban van az egyik méta felé, akkor az előbb ismertetett szabály szerint kiesik).

Ez a rövid jegyzet elegendő, hogy fogalmat alkossunk magunknak a métázásról.

Kezdődik... labdát! – ordított a bíró és a jól megtermett Sniderjohn, a „Rockaways” becsempészett játékos a ütővel a kezében elfoglalta a helyét.

Elmwood Feri intett Kolozsnak, hogy magas labdát ne adjon. Sajnos, ujjai épp a dobás pillanatában megcsúsztak. Nem is csoda, hisz ez alkalommal szerepelt először komoly versenyen. A labda vállmagasságban ért a métakő fölé. O’Neilnek, a középcsatárnak messze hátra kellett futnia, hogy elcsípjé Sniderjohn pompásan kiütött labdáját. Mire a labda az adogató kezébe ért, a kemény játékos már a harmadik métánál tartott.

A „Highfliers”-csapat meglepődve elkedvetlenedett. Kolozsnak köszönhatték bosszúságukat... így működik a „reményük”; a várva-várt tűzijátékos. Úgy elromlott, mint a nedves puskapor.

Mikor Gardner, a második becsempészett, a métakőhöz odalépett, a jelenlévőkre dermesztő csend ült. Kolozs is izgult.

Az intézet 60–80 jelenlévő növendéke inkább halottnak, mint élőnek tűnt fel.

– Olyant üss ám, Gardner, hogy körutamat befejezhessem, – kiáltott Sniderjohn – ez az adogató olyan alamuszi, mint a palacsinta.

– Igazán? – kérdezte Kolozs gúnyosan.

Ekkor fékezett idegességgel mereven a kiütőre nézett, mintha az összes fiúk között a legnyugodtabb és leghidegvérűbb lenne.

– Ez az a jómadár, aki nem szereti a „csavarosat” – mormogta Kolozs.

– Újabb labdát! – kiáltott a bíró, miközben a labda a métakő felett pergett.

– Ez már a második – ismételte a bíró; közben Gardnernek a második labdát sem sikerült visszaütnie.

Vállmagasságban villámgyorsan repült a harmadik labda is, és mielőtt a kiütő ütőjével elérhette volna, máris Archer markában volt, aki Kolozs labdaszedője.

A „Highfliers” barátai tapsoltak.

Williams lépett a métakő mellé. Ez volt a harmadik becsempészett játékos. Elmwood szerint a legtehetségesebb.

Kiütése alatt Sniderjohn valóban célba ért és maga Williams is elérte az első métát. Tehát egy jó pont Rockaways javára.

O’Brien és Jones is kiestek, mert egymásután harmadszor nem találták el a labdát. Highfliers csapata ragyogó szemmel foglalta el a belső állást. Kolozs itt is méltó maradt hírnevéhez.

Dockery Dani vette fel először az ütőt; a kiütéshez nem sokat értett. Ütése rendszerint csak az első métáig ért el, és csak szerencsés ütés esetén szállt tovább. De ha egyszer már futásra került a sor, – mivel hosszú és gyors lába volt – akkor nagyon valószínű, hogy jó pontot szerzett.

A másodszorra beadott labda egyenesen Dockery arcának tartott. Erre felemelte kezét és így várta a labdát. „Rockaways” számára ez kedvezőtlen beadás volt, mert ez a kiütés sikerült. Ügyetlenségük lehetővé tette Daninak, hogy eljusson az első métáig.

– Szabálytalan volt – kiabált az adogató Sniderjohn dühösen.

– Miért? Rendesen visszaütöttem! – válaszolt nevetve Dani és közben beért az első métához.

Következőnek Archer lépett be, szintén nevetve. Ismerte Dani véletlen szerencséit.

A Highfliers-csapat kapitánya csalódott, mert nagyon alacsony labdát kapott: alig ért a térde fölé. A visszavágott labda az első méta felé gurult. Dani közben mégis könnyen elérte a második métát.

Mindenki tapsolt, amikor Kolozs felvette az ütőt. A gyermek vérvörös lett örömeiben.

Szerette a magas labdát. És íme, másodszorra (mert az első rossz volt) vállmagasságban kapta. Mily szerencse! Az ütő villámgyorsan és szárazon koppant és a labda magasan, jó messze repült a harmadik méta és a jobb futár felett. Mire visszadobták, Dani befejezte a körutat és Kolozs is eljutott a harmadik métáig.

– Ugye, Sniderjohn, – kiáltott Elmwood – milyen jól üt ez a palacsinta?

Jó hangulatban folyt tovább a játék. Az első forduló 2 : 1-re végződött Highfliers javára.

A második 3 : 1; a harmadik 9 : 1 ugyancsak az ő javukra; a highfliersek egész vakmerőkké váltak. Ellenfelüket kegyetlenül lehengerelték.

A negyedik forduló 10 : 1. – Rockaways játékosai dühöngtek. Mihelyt Kolozs adogatta a labdát, az ellenfél nem boldogult. Valahogyan meg kellett tehát tőle szabadulniok. Mikor

Sniderjohn beállt a métakő mellé, Healy-tól, a Rockaways-csapat kapitányától mormogó hangon azt az utasítást kapta:

– Idézzünk elő összeütközést! Csak arra vigyázz, hogy ők kezdjék.

Szerencsére Archer figyelmes fiú és mindent meghallott. Kolozs csavarás nélkül, keményen adta be a labdát.

Első labda! Sniderjohn meg se mozdult: úgy állt, mint a cövek!

Második labda!

– Figyelem! – kiáltotta Kolozs, miközben beadta a harmadik labdát. Sniderjohn nem csalódott. A labda oldalban találta. Fájdalmasan sikoltott fel és vad dühvel dobta ütőjét Kolozs felé, aki alig tudott előle elhajolni.

– Fájdalmat okoztam? Nem dobtam szabálytalanul!

Válaszul Sniderjohn alaposan szájon csapta.

Kolozs nem szokott kikezdeni, de ha bántották, rendszerint bőséges kamattal visszafizette. Azt mondtam: rendszerint, mert heveskedő barátunk olyan gyakran összeveszett idősebb társaival, hogy ez az eset nem jelentett számára újdonságot. Így bizony Kolozs gyakran összemérte erejét olyan gyermekekkel is, akik termetre és külső erőre felülmúlták. Kolozs nem törődött semmivel és nem félt semmitől. Vérhólyag támadt szája szélén. Ökolbe szorította markát, hogy az ütést alaposan viszonzza. Ekkor hirtelen elsápadt, meghátrált és visszalépett helyére.

– Milyen kegyetlen bűnhődés, – gondolta magában – ezt a Grace Atyával szemben tanúsított arcátlanságomért kaptam.

– Nagyszerű, kis Kolozs!

Elmwood Feri és Collins Robi nem ölbe tett kézzel figyelték az eseményeket.

– Nyomorult csaló – támadt rá Feri és villámokat szóró tekintettel lépett Sniderjohn felé.

– Pizkos füleidet szeretném beleverni hitvány fejedbe.

– Egészen játékképtelenné tett – válaszolt Sniderjohn.

– Legyünk őszinték, Sniderjohn, – vágott közbe Archer – ez a te hibád. Te akartál civódást és szinte vártad a szabálytalanságot. Az előbb én is hallottam kapitányodat.

– Csalók!

– Jegyezd meg, hogy művelt fiúkkal van dolgod – folytatta Collins Robi hevesen. – Tudom, nem szoktad meg az ilyen társaságot.

– Mondd, ki vagy? – ordította Sniderjohn.

– Nincs szükségem arra, hogy megtudd: inkább bemutatkozás nélkül elmegyek innen. – Archer, ez már sok! Ez a gazember egyszerűen csaló. Már 16 évnél is idősebb, és nem is a keleti, hanem a déli városrészhez tartozik. Mi lenne, ha én meg elhoznám a bátyámat?! Majd elbánná ezzel a faragatlan alakkal!

Healy-t örökre kiábrándították a nagyravágyásból. Archer vádjai előtt meghátrált. Sniderjohn eltűnt a körülállók között. A Highfliers-csapat továbbra is sikeresen folytatta a játékot. Újból győztek 11 : 1-re. Kolozs már a hetedik fordulót adogatta, mikor a labdát váratlanul bedobta; néhány percnyi szünetet kért és teljes erejéből futni kezdett. Mindenki a futás irányába fordult. Azonnal észrevették Sniderjohn-t, aki Kolozs ütőjét elemelve menekült. A károsult olyan hamar meglátta azt az újabb hitványságot, hogy Sniderjohn, mivel rosszul tudott futni, nem menekült tovább, hanem visszafordult és a labdaütővel a levegőben hadonászott.

Kolozs semmit sem tétovázott és úgy rohant, mintha puskából lőtték volna ki. Ellenfele lábát elkapta és földre rántotta, közben azonban jobblábára alapos ütést kapott.

Sniderjohn már másodszor is felemelte az ütőt, hogy a gyermekekre lesújtson, de ekkor Elmwood Feri is a színhelyre érkezett. Nyakon csípte a nyomorult alakot és megrázta, mint a macska az egeret.

– Dobod le az ütőt?!

A labdaütő földre hullott.

– Most pedig takarodj a szemem elől!

Feri két-három lépésre eltaszította. Sniderjohn durva gyalázkodások között illant el. Kolozs fájdalmas sebet kapott. Hosszabb ideig kellett várakozniok, hogy folytathassák a játékot.

Jóllehet Kolozst néha súlyos fájdalomgörcsök fogták el, mégis lankadatlan lendülettel játszott, habár néha sántított is.

Beesteledett.

Archer látta, hogy Kolozs a szabály szerinti kilencedik fordulót már nem tudná megjátszani, azért kérte a bírót, hogy hirdesse ki az eredményt.

Máskor Healy mindenben makacsul ellenkezett, most azonban annyira megtörte Sniderjohn gazembersége, hogy szó nélkül beleegyezett. Így a „Highfliers”-csapat a játékteret a „milwaukee-i” „verhetetlenek” felett aratott dicsőséges győzelemmel hagyta el.

Kolozs nehezen tudott járni. Lába szemlátomást dagadt. Elmwood Feri és Collins Robi karonfogva támogatták, sőt majdnem hazáig vitték.

Hízelgésükkel és dicséretükkel sem tudták Kolozst megvigasztalni.

Másnap kezdődött az első szentáldozásra a lelkigyakorlat. Mihez kezdjen sántán és Sniderjohn alattomos ütésétől feldagadt ajakkal? Félt és nem ok nélkül, hogy egy-két napig ágyban kell maradnia. Pedig ez a két nap oly sorsdöntő! Ha Kolozs nem tartott volna attól, hogy barátait elszomorítja, sírva fakadt volna.

Katica szava azután megvigasztalta.

Míg öccse bekötözött lábbal feküdt az ágyban, meghallgatta, mint játszódtott le a métafutó mérkőzésnek ez a fejezete.

– Milyen hősiesség, öcsi, hogy nem adtad vissza az ütést – szólt boldogan. Tudod, Kolozs, mennyit aggódunk túlságos hevesseged miatt. Édesanyánk újabban mindig csak fél, mert egyre szerencsétlenebbé lettél.

– Katica, valóban még nagyon rossz vagyok. Ha nem lennék vallásos, nem tudom, mi válnék belőlem. Az eddig elért csekély eredményt is csak neked köszönhetem.

– Nos, kiskomám, számomra a legnagyobb jutalom az, hogy annak a szemtelennek nem ütöttél vissza.

– Igazán, Katica?

S e mondat okozta öröm miatt Kolozs felugrott ágyában. De fájdalmas sóhajtással azonnal visszahullott, mert a lábát még kínosabb nyilallás járta át.

– Igen, kedvesem, igen. Ugye emlékszel Pongrác történetére? Ő sem adta vissza a pofonokat. Elismered, hogy hős volt? Látod, a jó Isten téged is megsegített, mint hőst.

– Mégis utána mennyire forrtam mérgemben, hogy egy pillanatra szinte elvesztettem a fejem. Életemről is lemondtam volna, csak üthettem volna vissza!

– Annál jobb! A győzelem annál fényesebb! Kolozs öcskösöm, úgy érzem, hogy a szív és lélek embere leszel!

– Köszönöm, Katicám, Két napig ágyban maradok. Örülök, hogy figyelmemet felhívtad Pongrácra. De annál is jobban szeretem azt a kisfiút, aki életével mentette meg az Oltáriszentséget! Tarzicius az igazi példaképem. Szeretnék hozzá hasonlónak lenni!

Kolozs és Katica buzgó szívvel mondták el esti imájukat.

IX. fejezet: A betegágyon

Könnyűláb mindig a reggeli madarakkal ébredt. Könnyedén ugrott ki az ágyból és vidám hangfutamokkal kezdte a napot.

De ezen a csütörtök reggelen szomorúan, gondolkozva feküdt ágyában és elmélkedve bámulta a felkelő nap sugaraitól bearanyozott eget. Egnapi fogság, sőt nincs kizárva, hogy kettő. Kolozs e gondolatra megrázkódott.

- Fenn vagy már, kisöcsi? – suttogta az ajtónál egy bájos hang.
- Gyere csak be, Katicám, gyere! Nagyon megnyugtat, ha mellettem látlak.
- A leány ölelésre hajolt föléje. Üde mosolya egészen felvillanyozta a beteget.
- Korán felkeltem, hogy melletted lehessenek, kisöcskös.
- Te mindig oly előzékeny vagy!
- Jó hírt hoztam.
- Szinte kiolvastam a szemedből, Katicám, mikor beléptél. Mi az? Árudd csak el gyorsan.
- Édesanyánk megengedte, hogy ma ne menjek iskolába, hanem téged gondozzalak.
- Ó, Katica!

Közben Kolozs oly erősen szorította Katica kezét, hogy a kislány önkénytelenül is felszisszent.

Reggeli után Lightfoot néni is bement Kolozshoz.

- Szegény kis sántám, – sóhajtott fel átölelve – mily sokat hánykódtál egész éjjel!
- Honnan tudja, édesanyám? – kérdezte Kolozs csodálkozva.

Természetesen nem is sejtette, hogy az éjszaka édesanyja imába merülve órák hosszat térdelt az ágy mellett.

– Katica, – szólt válasz nélkül hagyva Kolozs kérdését – azonnal siess az intézetbe és jelentsd Maynard Atyának, hogy mi történt az öcskössel. Remélem, hogy szombat reggelre már talpra állhat. Kérj tőle utasítást, hogy a két nap alatt mit csináljunk? Amíg nem jössz vissza, a kis sántámmal maradok.

Katica sietve távozott.

– Tegnap este, Kolozs, hosszasan elgondolkoztam azon, amit nekem mondottál. S minél tovább időzöm e gondolatnál, annál boldogabbnak érzem magam.

– Édesanyám, én is nagyon nyugodt vagyok.

– Nagy követ szakítasz le szívemről. Hirtelen természeted mindig aggasztott. Tudom, mi a heveség és azt is, hogy néha mennyi szenvedést okoz. – Itt Lightfoot néni felsóhajtott. – Látom, Kolozs, hogy néha mégis sikerül magadat legyőznöd. Csak előre, gyermekem. Küzdelmednek még messze van a vége, mert még sokat kell harcolnod. De szilárdan hiszem, hogy a jó Isten segítségével célba érsz.

– Ugye, édesanyám, első szentáldozásom is segíteni fog?

– Igen – legalábbis részben kigyógyít vadságodból. Mert, szegény kicsinyem, még nagyon szeleburdi vagy. Ha nem lenne őrzőangyalod, aki egyedül csak veled törődik, már régen vagy halott vagy nyomorék lennél.

– Bizony, – lélegzett fel Kolozs – sokszor imádkozom is őrzőangyalomhoz, mert tudom, hogy jóbarátom. És Szent József is elvezette lépteimet a rossz útról. Elismerem, anyám, hogy könnyelmű vagyok. Semmit sem gondolok meg, és nem törődöm semmivel. Ha tegnap is gondolkodtam volna, meg kellett volna várnom Elmwood Ferit vagy Collins Robit és labdaütőmet sebesülés nélkül is visszaszerezhettem volna.

Lightfoot néni ezen a reggelen a szokottnál jobban érezte magát. Igyekezett fiát minél jobban szórakoztatni és egyúttal elhatározásaiban is megerősíteni. Katica hamarosan visszatért.

– Ó, anyám, – szólt – ha hallotta volna Maynard Atyát, hogy milyen lelkesülten beszélt Kolozsról! Azt izente, hogy csak őrizze meg nyugalmát. S ha még szombaton se tudna iskolába jönni, nem is kell újra jelenteni. Kolozs úgyszólván nagyon-nagyon elkészült.

– Megbízott, hogy tetszésem szerint tartsak neki lelkigyakorlatot – folytatta Katica mosolyogva. – Az Atya megígérte, hogy ha Kolozs szombaton se megy iskolába, akkor kijön hozzánk meggyóntatni.

– Ez a Maynard Atya, – szólalt meg Lightfoot bácsi megfontoltan, aki leánya után lépett be a szobába – ez a Maynard Atya igazi amerikai.

– Nagyszerű ember – egészítette ki fia.

Lightfoot bácsi fiát figyelte.

– Hogyan érzed magad, fiam? – kérdezte tőle.

– Elsőrendűen, papa.

– Nem tetszik a feldagadt ajkad. Ha első szentáldozáshoz járulsz, szeretném, hogy rendes állapotban légy. Valahogy a szájad szélét gyorsan le kellene apasztani és lábadnak visszaadni a régi életerőt. Máskülönben vasárnap sem eresztelek ki a házból.

Kolozs borzasztóan elsápadt.

– Ne félj, kedvesem, – szólt Katica – ha szükség lesz rá, éjjel-nappal gondozlak.

– Csak ügyesen, leányom – szólt az apa jószágon. – Mindent adj meg neki, ne kímélj semmit. Számomra előbbre való gyermekem egészsége, minthogy félig gyógyult az első szentáldozáshoz engedjem.

Lightfoot bácsi az első szentáldozást csupán hivatalos külsőségnek tekintette. Az iskola és később a környezete egészen félrenevelték, mert a külsőségnek még vallási téren is túlzott fontosságot tulajdonított. De mivel észrevette, hogy kijelentésére Kolozs elszomorodott, a hivatalba távozása előtt néhány jó szóval megvigasztalta.

– Legyen úgy, – suttogta Kolozs nővéréhez, amikor egyedül maradtak – nem is bánom, ha nem is gyógyulok meg azonnal.

– Miért, aranyom?

– Grace Atyával szemben lévő durvaságom miatt. Katica, ez borzasztó eset volt! Éreztem, hogy nagyon rosszul tettem, amikor hátat fordítottam neki. Mindezt csak ...

Kolozs felsóhajtott.

A fiú kissé aggályos lelkiismeretű volt. A cselekvés előtt hirtelen; de túlságosan megfontolt, amikor lecsillapodott. Hányszor rabolták el éjszakáját a könnyelműen kimondott szavak és véghezvitt cselekedetek, mert visszaemlékezve kegyetlenül gyötörte a lelkiismeret. Érzékenységet még inkább növelte az első szentáldozásra való előkészület. Sokszor már hibát látott ott is, ahol ennek még árnyéka sem volt.

– Ne gyötrődj, Kolozs, – vigasztalhatta Katica nyugodtan – a jó Isten ismeri szívedet és amilyen szeretettel választod vezéredül, ő éppoly szívesen karol fel.

Katica behízelt kedvességgel folytatta szavait. Beszélt Isten jószágáról, irgalmasságáról, s arról, hogy ezeket a Szeretet Szentségében gyakorolja.

A délelőtti beszélgetéssel, olvasással, az orvos és mások látogatásával gyorsan eltelt. Délután Grace Atya és Russel Atya látogatták meg a kis gyengélkedőt. Russel Atya Katicával, Grace Atya pedig kis növendékével csevegett.

– Milyen kedves, Atya, hogy felkeresett – szólt Kolozs hálásan.

– Szívesen jöttem, fiam, – válaszolt a tanár – a múltkori esetet felejtse el, az már a múlté.

– Az osztályban is kínos nyűg vagyok, – válaszolt Kolozs – hiába törekszem a legjobbra.

– Én is csak hibázom, Kolozs. Sokszor aggódom, hogy nem voltam-e valamelyik fiúhoz túl nyers. Sajnos, nem szoktam észrevenni, hogy szigorúságomban mikor lépem át a megengedett határt. Tehát ha még egyszer erősebben megrázzlak, ítéld jóakarátulag. Ha majd

nagyon kifáradok, én sem titeket foglak okolni, hanem a hibát magamban keresem ... Ugye, megértettük egymást?

Grace Atya mosolya jóleső volt és tekintete megnyugtatólag hatott a gyermekre. A tanár úr a betegekkel szemben egészen megváltozott. Kolozs is most vette észre először, hogy Grace Atya nem kőszívű.

– Igen, Atyám, mindent megérték. Sajnos, erre még sohasem gondoltam.

Kolozs és tanára még sok apróságról elbeszélgettek. Majd a szerzetes reményteljes és bátorító szavakkal biztatta. A gyermek lelkében már újra fellobbant a már amúgy is lángoló vágy, és rajongva várta azt az áldott, közelgő vasárnapot.

Grace Atya a legmeghatóbb oktatásait iskolán és a tízpercen kívül szokta adni.

A nővért és öccsét megvigasztalva távozott a két látogató.

Az alkonyat elcsalta Kolozshoz a két jóbarátot: Robit és Ferit is. Barátai kedvessége és szeretete kellemessé varázsolta ezt a napot, amelyet Kolozs előre fekete színben látott. Távozása előtt Feri kis csomagot nyújtott át neki.

– Grace Atya küldi: nem tudom, mi van benne, de azt hiszem, nagyon megörvendeztet.

Könnyűláb szeme tüzesen csillogott, amikor a csomagból a római hős fiú, Tarzicius képe került elő. Karját keményen összekulcsolva, szíve fölé szorítja a keresztények „Misztériumát” és bátor tekintettel áll a gyilkolni kész vad tömeg előtt. Boldog gyermek! Kezében hordozhatta az Élet Urát.

Kolozs esti imájához hozzáfűzte: „Istenem, áldd meg Grace Atyát!” E szavakban bent rezgett szívének minden érzése. Kis hősünk egy pillanatra sem engedte el Tarzicius képét.

Kolozs volt az első rendetlen tanuló, akit Grace Atya meghódított, s a győzelem eredményeképp a kis Szent Tarzicius belekerült a legyőzött életébe.

A következő nap csendesen telt el. Végre vérvörösen a szombati nap is megvirradt, Kolozs arcára vetve első sugarait. Csatlakozott a lelkigyakorlathoz: délután pedig életgyónást végzett. Aztán sietve és boldogan távozott az intézetből, hogy még súlyosabb megpróbáltatásokat viseljen el. Olyan súlyos kereszt várt rá, amelynek minden borzalmát lefesteni nincs is elég erőm.

X. fejezet: Kolozs csapdába jut

Fiatal barátunk ujjongó szívvel és gyors léptekkel hagyta el a „Kék Zászló” áruházat, ahol elsőáldozási ruhát vett. Ha nem szégyellte volna, végigtáncolta és végigugrálta volna az egész utcát. A tulajdonos szerette a fiatal gyermeket és az elérkezett nagy napra egyszerű, de csinos ruhával szolgálta ki. Kolozs szerette volna a csomagot is személyesen hazavinni, de a tulajdonos elvállalta, hogy majd hazaküldi.

– Bíz csak rám: meglátod, hogy a csomag előbb hazaér, mint te. Nem lenne nyugtom, Kolozs, ha te vinnéd. Kétszer-háromszor is bukfenceznél vele, míg a sétatérig elérnél. Hát még mire hazaérnél! Ruhádat már csak labdázásnál használhatnád!

Kolozs tiszta szívéből jóízűt nevetett. Gondtalan hangon köszönt vidám viszontlátást és kiugrott az üzletből. A járókelők is jókedvű és örömteli arccal figyeltek fel rá. Nem is csoda. Ilyen életkedvet sugárzó fiúnak látása is felüdítő.

Említettem, hogy Kolozs szerette volna az utcát végigugrálni és táncolni. Valami akadály azonban visszatartotta: a merev és zúzódott jobblába. Az orvos előre figyelmeztette, hogy elhibázott lépéssel egy hétre is újra megsántulhat, így Könnyűláb határt szabott ujjongásainak, mert csak minden harmadik lépésnél ugrott, akkor is a ballában és közben ujjjaival élesen csettintett a levegőben.

A híd után lévő második üres teret szelte át, amikor boldog ugrándozására egy bánatos asszony lett figyelmes. Szomorú tekintetében gyengéd fény csillant meg. Míg a gyermeket nézte, szemében hosszú, fájdalmas vágy jelent meg. Kolozs észrevette és elpirult. A feltűnően rokonszenves asszony Kolozs felé lépett és meghajolva remegő hangon szólalt meg: Bocsánat, fiam; – aztán ruhájára rózsabimbót tűzött ki. Míg Kolozs csodálkozva figyelte az asszonyt és szinte alig tért magához, az forró ajakkal homlokon csókolta és hangos zokogásra fakadva tűnt tova. Arra a drága gyermekére gondolt, akit ott alább, a temető virágai alatt siratott.

Kolozs ugrándozó kedve egy időre megszűnt. De amint elhagyta a könyvtárat, – itt már vége szakad az üzleteknek és az emberek is jóval ritkábban járnak – énekelni kezdett. Hangja kellemes volt. Örömeiben olyan átadással énekelt, hogy felülmúlta a madarak vidámságát és kedvességét.

Csakhamar letért a főútról és az észak felé vivő mellékutcára lépett. Alig lépett néhányat, hátulról két durva kéz fogta be a szemét. Két kezét is lefogták és ismeretlen irányba hurcolták.

Kolozs haramiaként küzdött. „Markold el a lábát” – suttogta valaki halkán. Az szólt, aki befogta a szemét. Úgy érezte, hogy ez a hang valahonnan ismerős.

A fiú fájdalmasan síkoltott fel, mert orvtámadója lábának nemrég megsebzett részébe markolt bele.

Többet nem kiálthatott, mert szájára kemény kéz tapadt. Senkit sem látott ugyan, mégis megállapította, hogy támadói hárman voltak és nála sokkal nagyobbak. Ketten dohányoztak. Rövid idő múlva kapu nyílott. A fülledt levegőből következtette, hogy már nem a szabadban vannak. Néhány lépcsőn vonszolták felfelé. Egy pillanat múlva szeméről eltávozott a kéz. Megfordult. Wordennel állt szemközt. – Csak közbevetve említjük meg, hogy Wordent két hete kidobták az intézetből. Hogy mi volt az oka, nem árulta el barátainak.

Kolozs gyorsan körülnézett. A helyzettel azonnal tisztában volt. Egy pajtában voltak. A hatalmas helyiség egyik felében széna volt, a másik, ahol álltak, majdnem egészen üres. Csak néhány villa széna meg egy háromágú villa feküdt a földön. A bejárat mellett egy szögön petróleumos kanna lógott. Nem messze üres mécses és vakaró.

Worden az ajtónak háttal, az ajkán gonosz, győzelmes vigyorgással állt. Mellette két nyálasszájú utcai csavargó: kamasz szájukból dült a füst, mint a gőzmozdonyból. Megörökítenivaló kép, amint a gazemberek szemtől-szembe álltak az ártatlansággal. Ruhájuk túlzottan új divatú. Rikító színek egyvelege ez a társaság, izig-vérig különcök.

– Vigyázzatok, hogy cigarettátok le ne essék – szólt Worden halkán.

Kolozs is hallotta ezt a megjegyzést és később jó hasznot húzott belőle.

– Azért fogtalak el, te majom, – folytatta rikácsolva – hogy szemtelenségedet viszonzzam.

Kolozs nem válaszolt. Karba fonta kezét és ellensége szemébe nézett.

– Húzz le neki egyet, Worden – biztatta az egyik nyakigláb orvtámadó.

– Temessük be szénával és hagyjuk itt egy óráig – ajánlotta a másik.

Kolozs érezte, hogy bőrére megy a játék. Az intézetben együtt töltött néhány hét alatt Wordennel szemben csupa meggondolatlanságból nagyon szabadosan viselkedett. Elmwood és Robi több ízben figyelmeztették, hogy ne legyen olyan bizalmas ehhez a durva fiúhoz. De intésükre nem sokat hederített; tovább ingerelte a tigrist ... És ma szemtől-szembe áll vele barlangjában.

– Nem! – válaszolt Worden az ajánlatokra. – Először csúffá tesszük ezt a hitvány majmot, aztán pedig úgy megsimogatjuk oldalát, hogy amíg él, megemlegeti.

Milyen kegyetlen volt Worden tekintete e szavak közben! Kolozs nem szólt semmit. Észrevétlenül a környezetet vizsgálta. Sebzett lába fájdalmasan sajgott, de kémlelése miatt nem nagyon figyelhetett rá. Az ajtó mögött öreg ostor lógott, oldalt pedig füves térségre nyíló nagy ablak volt. Az ablakon kiugorni biztos nyaktörést jelentett volna.

Könnyűláb mégsem remegett. Sok veszélyből kilábolt már s rengeteg bajból megmenekült. Elképzelhetetlen meggondolatlansága miatt szinte minden percben veszélyben forgott. Élete fonala állandóan szakadás előtt állt. Csak hajszálon függött, hogy elszabadult lovak és kocsik össze nem gyúrták, mérges emberek kergették ... Vele már minden megesett. De emlékezete óta még sohasem volt ilyen meleg zsákutcában! Nehéz helyzetében mindig bizalommal fohászkozott őrzőangyalához.

– Öreg majom, – folytatta Worden – mutass be néhány ügyes állati mozdulatot.

Kolozs szó nélkül nézett rá.

– Nem értesz?! Mutasd be, mit tudsz! Gyerünk már! Kezdd el a cigánykereket.

– Nem! – válaszolt Kolozs és alig tudta visszafojtani felkerekedő haragját.

– Így beszélsz velem, te nyomorult csiga!?

– Te aljas! – szólt Kolozs és arca haragjában vérvörös lett.

Worden eléje ugrott és nyújtott kézzel szemközti vágta. Az ütés oly erős volt, hogy a gyermek összeesett. Felkelt ugyan, de lábának égő fájdalma megkésztetődött.

– No, lám! Talán most már megjavulsz! Teljesíted utasításaimat? – folytatta Worden gúnyos arccal és szemében aljas fény csillant meg.

– Nem! – válaszolt Kolozs olyan elkeseredetten, mint talán még soha.

Gonosz és vad alak állt Kolozs előtt. A kegyetlenség titok, de titok az a belső érzés is, amely létrehozza. Bizonyos bűnök gyakran elvadítják a lelket, legyöngítik az akaratot és még az ifjú lelkéből is kitiporják a jóság és szeretet minden szikráját. Hideg északi sarokká változtatják a szívet, tönkre teszik a jövőt s mélyen beleássák a lélekbe az önzés és kegyetlenség csíráit.

Kolozs most látta ezeknek a bűnöknek eredményét, de belső okukról semmit sem sejtett. Nem is hitte, hogy a gonoszság milyen rettenetes mélységekbe süllyedhet. Számára ezek az alakok éppoly rejtély voltak, mint az élet titka egy kezdő orvostanhallgató előtt. S íme, a tiszta, ártatlan gyermek, aki nemrég tisztult meg bűneitől a szentgyónásban, a bűn legocsmányabb következményeivel állt szemben.

Kétarcú érem áll mielőttünk is: egyik oldalon a bűn, a másikon az erény – s választanunk kell.

Kolozs nem látta az érem túlsó oldalát a maga kegyetlenségében és nem értette meg, hogy mi húzódott meg a vad szemek mögött. Később ismét hasonló eseményt él majd át, de más körülmények között és már több meglátással. Akkor már mindent megért.

Worden leakasztotta az ajtó mögül az ostort.

– Ha nem fogadsz szót, véresre korbácsollak.

– Mi az óhajod? – kérdezte Kolozs.

– Először cigánykereket kérek.

– Jó! Adj szélesebb helyet – s közben egészen az ajtóig hátrált, ahol Worden támaszkodott.

Tekintetével a távolságot méregette, aztán kettőt előrelépett, két kezét felemelte a levegőbe, mintha kezdené.

Ekkor jobbra és balra kinyúlt; – egyik kezével kikapta a kamasz szájából a cigarettát, másikkal pedig a petróleumos kannát emelte le. Mielőtt észbe kaphattak volna, Kolozs középre ugrott, a petróleumot a szénára öntötte és az égő cigarettát föléje tartotta. Közben – mert mindez csak egy pillanatig tartott – erősen felkiáltott: „Ha bármelyitek megmozdul, ráejtem a cigarettát a szénára és az egész ház a lángok martalékává lesz.”

XI. fejezet: Menekülés

Kolozs csillogó szeméből merészség és bátor tekintetéből határozottság sugárzott. Félig nyitott szája ziháló lélegzetét megkönnyítette. Sem a cigarettát, sem a szénát nem nézte, hanem a három akasztófa-virágot figyelte, akik egyszeriben falfehérré váltak. Egyikük sem mozdult, egyikük sem szólalt meg, mintha kővé meredtek volna.

– Mit akarsz? – szólalt meg végül Worden hebegve, mert Kolozs határozott tekintete megrémítette.

Félt, mert melléfogása lángba boríthatta volna apja istállóját.

– Egy perc alatt takarodjatok ki a füre és úgy álljatok meg, hogy az ablakból láthassalak benneteket.

– Gyertek, menjünk, mert különbeni sohasem lesz vége – szólt Worden csöndesen.

Kolozs nyugodtan várt, amíg a három csirkefogó kiért az épületből. Mikor az utolsó is kiment, szájába vette a cigarettát és hatalmas füstgomolyagokat pöfékelt. Még soha életében nem dohányzott. Most azonban szívnia kellett, hogy cigarettája ki ne aludjék. Kolozs is éppúgy tudta, mint Worden, hogy a petróleumra dobott égő cigaretta hirtelen tűzvészt idézne elő. Az ablakhoz lépett és a cigarettát szorgalmasan szívta.

Ha valaki látta volna az esetet, jóízűt kacagott volna rajta. Az ártatlan arc és a cigaretta egyáltalán nem illett össze. De a három kifelé ballagó jómadár nem nevetett, mert érezték, hogy a fiatal gyermeknek engedelmeskedniük kell.

Könnyűláb füstfelhőket eregetve kémlelte a környéket. Az istálló a 13-as utca felé nyúlt, amely a 14-esbe folytatódott.

– A cigarettámat addig nem oltom el, amíg eléritek a 13-as utcát. De siessetek, mert ha nem, bármire kész vagyok és jaj annak, aki hátrafordul.

A három gazfickó rabszolga-engedelmességgel hagyta el az udvart és a jelzett irányba rohantak. A járókelők azt hitték, hogy az ördög szállta meg őket.

Mikor a kanyarnál elfordultak, Kolozs is kirohant, és sebesen vágatott a 13-as utcán. Csselfogása azonban nem sikerült olyan jól, amint remélte. Ellenfelei a 14-es utca sarkánál megfordultak és indiánkiáltások közepette vették üldözőbe.

Szegény Könnyűláb! Becézőneve most milyen gúnyosan hangzott. Jobblába felmondta a szolgálatot. Pedig a gaz alakok lépései mind közelebről hallatszottak.

Tovább futni? ... Lehetetlen! Balra kémlelt. Egy szép ház előtt kert terült el. A félig tárt kapun Kolozs habozás nélkül besurrant. Nagy nehezen beért a gazdasági udvarba is. Itt mozdulatlanul meglapult, amíg ellenségei ordítózza eltűntek az utcasarokról.

Nem kis szenvedésébe került, mire rejtekéről előmászott, hogy útját folytassa. Minden útba eső támasztékban megkapaszkodva vonszolta magát egész a konyháig, ahol bekopogott.

– Szabad! – hangzott belülről.

Az ajtó kinyílt. A háziasszony rémülten csapta össze kezét, amikor meglátta a sápadt tekintetű fiút sáros ruhában, sapka nélkül, halovány és véres arccal.

Felsikoltott, mert a kisfiú ekkor arcra bukott. Öntudatlanul és mozdulatlanul nyúlt el a kövön.

A fájdalomtól teljesen kimerült.

XII. fejezet: Újra otthon

– Jobban érzed magad, szegény fiam?

Kolozs ezekre a szavakra felnyitotta szemét. Díszesen bútorozott szobában volt.

Előkelően öltözött asszony hajolt a kanapé fölé, amelyen feküdt és vizes ruhát tett fejére.

– Nem tudom mozdítani – sóhajtott fel Kolozs.

– Mozdítani? Mit, fiam?

– A lábamat, néni! Könyörgöm, vezessen haza.

Attól tartok, hogy holnap nem kelhetek fel... Ó, mily borzalom!

– Bizony, kis barátom, néhány napig nyugodtan kell maradnod.

Kolozs ismét felsóhajtott. Gondolata egyre csak az első szentáldozáson járt.

– Mi a neved?

– Lightfoot Kolozs, néni.

– Hogyan sebesültél meg?

– Most nem tudok mindent elmondani. A gazfickók bántak el velem. Lábam már néhány nap óta sebes volt és most még rosszabb... pedig holnap ... első szentáldozásom napja van.

Kolozs rosszullete alatt az orvos is megérkezett. Megvizsgálta a kis beteget és nyugodt hangon állapította meg: „Nem súlyos; nyolc nap múlva semmi sem látszik belőle.”

S meglepődött, amint látta, hogy Kolozs zokogásra fakad és fejét elfordítja.

– Mi az, fiam, félsz az ágyban maradni?

– Borzasztó még a gondolat is, – suttogta Kolozs – kérem, vezessen haza.

– Szállítás közben nem lesz semmi baja? – kérdezte az asszony.

– Semmi, csak óvatosan.

– Majd hazaviszem, – mondotta egy 18–20 év körüli ügyes és vidám tekintetű fiú, aki épp ekkor lépett be. – A kocsis már vár bennünket, kis barátom, csak türelem. Úgy vislek, mintha üvegből lennél.

Kolozs kezet nyújtott a háziasszonynak.

– Végtelenül köszönöm, néni. Ha felgyógyulok, szíves engedelmeükkel még egyszer eljövök, hogy szeretetüket újra megköszönjem, és akkor majd mindent elmondok. A viszontlátásra, néni!

– Az Isten segítsen, fiam – köszönt vissza jóságosan. Mint anya, nagyon megérezte, hogy milyen sajtó lehet Kolozs lába.

– Ez a buta Worden egészen tönkre tett – jegyezte meg András, miközben a kocsi elindult.

– Honnan találta ki, hogy az volt? – kérdezte meghökkenve Kolozs.

– Ha a környéken valami pimaszság történik, tíz esetből nyolcnak Worden a szerzője. – Csak türelem, kis barátom, ne nagyon gyötörd magadat.

– De András ismeri helyzetemet – szólt a fiú.

Később András rokonszenvén felbátorodott, meg az esti üde szellő is felfrissítette és elmondta a történeteket. András csodálkozva hallgatta. Kolozs szerénysége és egyszerű elbeszélése ellenére is könnyen megállapíthatta, hogy ez a fiú bátor és a kalandban megőrizte lélekjelenlétét.

– Öcskös, nagyon bátor szívű vagy! – mondotta kedvesen. – Többet érsz egy tucat Worden-fiúnál. Legszívesebben ellátnám a baját.

– Miattam ugyan sose bántsa, mert bizony én is hibás voltam. Nézze, András, a pajtában én is rosszul cselekedtem. Rettenetes haragra lobbantam; méghozzá gyónásom után!

Kis barátunk újra aggályokban gyötrődött. Amint említettem, elhatározásaiban gyors volt ugyan, de utána még ott is hibát látott, ahol épp a megfontolatlanság miatt felelősségről szó sem lehetett vagy amint a jelen esetben is, helyesen tett.

– Becsületesemre, kis komám, – szolt András szándékosan kihangsúlyozva a „kis komámat” – ha ennél rosszabbat nem tettél, akkor még egyenesen a mennyországba juthatsz.

– Aztán pillanatnyi csend után folytatta: – Nem vagyok vallásos, Kolozs, és egyik felekezethez sem tartozom, mégis kérlek, első áldozásodkor imádkozzál értem is.

– Ó, szívesen!

– Ha valaha jóbarátra lesz szükséged, és nem tudnád, kihez fordulj, rám mindig számíthatsz. Boldog vagyok, hogy találkoztam veled. Édesanyámmal együtt nagyon sajnálnók, ha az előbb beígért látogatásodat elmulasztanád.

– Nagyon kedves hozzám, András – mondotta örömmel Kolozs.

– Megérkeztünk!

A kocsi megállt Kolozsék háza előtt.

– Jobb lenne, ha vállamba kapaszkodnál és így mennénk, hogy szüleid meg ne ijedjenek.

– Megkísérlem.

De sajnos több volt az akarat, mint az erő. Míg András karjába vette a gyermeket, a kocsi előresietett és becsöngetett.

– Ne ijedjen meg – mondotta az ajtót nyitó szolgálónak.

– Kolozs megint összezúzta a lábát.

Nagy volt a futkosás. Katica sápadtan, sietve szaladt le a lépcsőn, de mégis fegyelmezte magát.

– Szegény aranyom, – sóhajtott az idegent figyelmen kívül hagyva. S miután öccsét szívből megcsókolta, néhány pillanatig nyugodtan figyelte. – Mi történt veled?

– Semmi, Katica, csak nem tudok járni.

A leány megrázkódott, szíve heves lüktetéssel dobogott, de erőt vett magán és összeszedte minden erejét.

– Édesanyánknak ezt nem szabad váratlanul megmondani. Kérem, szíveskedjék behozni a szobájába. Jöjjön utánam... De nagyon csendesen, mert édesanyánk beteg és nem akarjuk felizgatni. Katica ajtót nyitott.

– Katica, szolt Kolozs, amikor letették a fehér ágyra, amit mindig kizárólag nővére vetett meg – bemutatom ezt a fiút, aki hozzám oly előzőkeny volt: Andrásnak hívják.

– Ezerszer köszönöm, András, hogy Kolozshoz ilyen kedves volt.

– Szót sem érdemel, kisasszony. Örülök, hogy ilyen derék fiú nővérel is megismerkedhettem.

Bocsánatot kérek, – folytatta a fiú – megyek, mert még munkám van. S egyben engedélyét kérem, hogy holnap anyámmal meglátogathassuk Kolozst.

Az idegen eltávozott. Katica kikísérte egészen a kapuig. Aztán visszatért kis betegéhez; – megcsókolta, a karját nyaka köré fonta... és némán hallgatott.

– Mi történt veled, Katicám? Miért nem beszélsz hozzám?

Semmi válasz.

– Ugye, Katicám, rettenetes dolog ez: holnap nem végezhetem el első szentáldozásomat.

Karját még szorosabbra fonta nyaka köré, de nem felelt.

– Ennél fájóbb csapás nem érhetett volna; szívem majd megszakad. Mondd, Katica, a részletek nem érdekelnek?

Zokogás hallatszott. Erre hirtelen felemelte a fejét.

– Katicám, te sírsz? Miért kínoz ezzel is? Ó, kérlek, ne sírj. Nem tudom elviselni sírásodat. Én nyomorult... nem is tudom, mi vagyok. Gondolnom kellett volna arra, hogy az elhalasztás számodra még fájóbb lesz, mint számomra. Az előbb is úgy beszéltem, mintha csak magam szenvednék... De most már elviselem a kint; látod, Katica, már tudok túrni.

Nem kesergek tovább, te se sírj. Nevetni fogok és megmutatom, hogy türelmesebben viselem a szenvedést, mint mások.

Kolozs kimondhatatlan gyötrellemmel kínlódott, mert nővére sóhajtozott, zokogott, mintha a szívét szaggatták volna. Kolozs öröme és bánata az övé is volt. S mielőtt Kolozs megszólalt volna, a fiatal leány már teljesen átérezte súlyos veszteségét.

– Katica, – folytatta Kolozs – a szerencsétlenség hátráltat ugyan néhány napig, de legalább még jobban előkészülök. Ó igen, még jobban. Ezután minden úgy megy, mint a karikacsapás. Most már nem is szenvedek többé; amint látod, nem kesergem.

A gyermek igazat beszélt. Nővére zokogása felébresztette benne a lelkiismeretfurdalást, hogy ő szomorította meg. Legalábbis erőltetve belenyugodott az elkerülhetetlen elhalasztásba.

Végre Katica felemelte fejét és szemébe nézett.

– Nem tudom magam visszatartani, kedvesem, ugye bánt a viselkedésem?

– Még csak az hiányzik, hogy... – szólt izgatottan Kolozs.

– Sírnom kellett. Most már vége; azért megbocsátunk egymásnak. Milyen szomorú hangulatban köszönt ránk első szentáldozásod napja! Ugye, ilyen zavaró körülményekre nem is számítottunk?

– Bizony – válaszolt Kolozs.

– De úgy élünk tovább, mintha semmi sem történt volna.

– Igen, Katica, mindketten erősek leszünk.

Kolozs elbeszélte az eseményt, de úgy, hogy hős helyett inkább bűnösnek jellemezte magát. Könnyedén átsiklott Worden szemtelenségén, majd azokon a szenvedéseken is, amelyeket eltűrt, de hosszasan mesélt hirtelen haragjáról. Katica tetőtől-talpig ismerte öccsét. Tudta tehát, hogy érzékeny lelkiismerete túloz, s szívből jövő szavakkal vigasztalta, hogy elűzze aggályait.

Könnyeit letörölte és magára hagyta öccsét, hogy a szerencsétlenséget hírül vigye édesanyjának. A nehéz feladatot ügyesen oldotta meg. Olyan tapintatosan vezette rá Lightfoot nénit, hogy a megrázkódást egészen kiküszöbölte.

Az apa szokása szerint méltatlankodva fogadta a hírt. Nagyon bosszankodott. Megértette, hogy fia nem szolgált rá haragjára, mégis valakin vagy valamin ki kellett töltenie mérgét; s ez ki lett volna más, mint Kolozs. Szegény fiú betegágyában alázatosan hallgatta az atyai feddést.

– Megérdemeltem – mondotta este nővérének. – Papa jól tudja, ha az intézetben nem veszekedtem volna, Worden is nyugodtan hagyott volna. De sebjaj! Néhány nap múlva felkelek és a jövő vasárnap már minden úgy megy, mintha semmi sem történt volna.

XIII. fejezet: Russel Atya megsejti Kolozs jövőjét

Másnap Lightfoot bácsi megbékélt a helyzettel. Jóságosan beszélgetett fiával, és kereste az alkalmat, hogy megvigasztalja.

Mikor azonban felmerült a kérdés, hogy az elsőáldozásra új napot tűzzenek ki, balítéleteivel megint előhozakodott. Az igazi amerikaiak előtt a gyertyák fénye, a miseruha tündöklése, az orgona ünnepi zúgása, a fehérkesztyűs gyermekek hosszú sora és a koszorús, habfátyolos kisleányok voltak a szertartás lényeges pontjai. Számára elképzelhetetlen, hogy egy gyermek egyedül végezze első szentáldozását. Nem értette, hogyan repülhet a vándormadár egyedül, mikor az a szokása, hogy csoportosan járjon. Egy gyermek számára az első szentáldozás nem lenne semmi, ha nem volna pompa, fény és ünnepélyesség. Viszont az ünnepélyességet és pompát elhagyni oly napon, amely az ember életében mégis csak emlékezetes, amerikaiatlan lenne.

Lightfoot bácsi véleménye szerint az az igazi eljárás, ha Kolozs ott és akkor végzi első szentáldozását, amikor a szertartások pazar fényben úsznak.

A következő négy nap alatt Kolozs nem unatkozott: sokan meglátogatták és részvétüket nyilvánították. Mindenki csodálkozott kissé hangos jókedvén és úgy gondolták, mintha ez a kellemetlen fennakadás nem is igen szomorította volna meg.

Kolozs és nővére nem árulták el az intézet növendékeinek, hogy Worden volt a tettes. Féltek ugyanis, – és joggal – hogy ha Elmwood, Collins és Winter megszimatolják, hogy ő hajtotta végre ezt az aljas tettet, kamatosan visszafizetnék neki.

Kolozs pénteken felgyógyulva boldogan ment az iskolába, mintha nem érte volna megpróbáltatás. A folyó menti liget fái között elragadóan csengett fülében néhány eltévedt madár csicsérgésének visszhangja. A friss, üde legelő, az illatozó virágok és a smaragdzöld pázsit – hol van még egy olyan gondosan és szépen nyírt pázsit, mint a milwaukee-i sétányon? – mind-mind vidámságot lehelt.

Mily boldog, hogy végre ismét könnyű és erős a lába! Ugrál és szinte kicsattan az egészségtől, a fiatal örömtől és ártatlanságtól. Összerezzen, hogy egészségesnek érzi magát. Boldog, mint az ég felé szárnyaló pacsirta. Hogy ez se hiányozzék boldogságából, nagy örömeire fehér konzervdobozt talál, amelyet élvezettel rugdos legalább kétszáz méter hosszra.

– Nos, kiskomám – lépett feléje Russel Atya, amint Kolozs a bejárához ért.

– Mi újság idebenn, Atyám? – kérdezte viszont Kolozs, megemelve sapkáját és arcára halvány mosoly derült.

– Nagyon örülök, hogy újra találkoztunk. Gyere, üljünk le és beszéljünk.

Russel Atya, aki minden reggel őrt állt a kapuban, hogy a fiúkat fogadja, vagy esetleg sürgesse a későn érkezőket, Kolozst a legközelebbi padhoz vezette.

– Fiam, – kezdte beszélgetését – örülök, hogy első szentáldozásodat elhalasztották.

Kolozs megdöbbenve nézett rá.

– Nem hiszed el?

– De igen, Atyám, főképp, ha Atya állítja.

– Kifejtem az okát. Tudod, Kolozs, az utóbbi időben sokszor gondoltam rád és minél többször elmélkedtem feletted, kétségkívül annál inkább éreztem, hogy végeredményben nem is oly súlyos szerencsétlenség, hogy a körülmények így alakultak.

– Atyám nem talál elég alkalmasnak?

– Szó sincs róla. Úgy látom, gyermekem, hogy osztályodban a legjobban készültél elő. Éppen azért nem sújt a megpróbáltatásod. Kolozs nevetésbe tört ki.

– Miért nevetesz? – szólt rá tanára komolyan.

– Azért nevetek, – válaszolt Kolozs kissé zavartan – mert igen mulatságosnak tartom, hogy azért halasszák el első szentáldozásomat, mert jól előkészültem.

– Csakugyan furcsán hangzik. Mégis szilárdan tartom véleményemet, mert tudom, hogy Isten útjai nem mindig egyeznek meg terveinkkel. Megértesz, fiam?

– Nem, Atyám.

– Nos, íme. Tudjátok a katekizmust, kisujjatokban van az egész. Igyekeztek javítani hibáitokat; őszinte szívvel imádkoztok, és leckéiteket pontosan megtanuljátok. Az osztályban, amennyire egyáltalán lehetséges az ilyen fiúknál, fegyelmeztetek magatokat. Ha Grace Atyával szemben tiszteletlenek voltatok, később bűnbánó lélekkel engeszteltétek meg.

– De nem, Atyám, én...

– Fiam, őszintén szólok. Maynard és Rektor Atya véleménye szerint te készültél el a legjobban. Prefektus Atya is szeretettel gondolt első szentáldozásodra.

– Igazán, Atyám?

– Igen. Feletted aggódott velem együtt és mindennap imádkoztunk érted.

– Csak nem? – kiáltott fel Kolozs csodálkozva.

– Nem hiszed el, amit én mondok? Pedig valóban imádkoztunk érted. Az embereket mi nem testnagyságuk szerint értékeljük... Engedd csak, hadd folytassam. Aztán itt van nővéred is, a legjobb leány, akit csak ismerek, aki együtt imádkozott és dolgozott velünk.

– Igen, Atyám, ő többet tett, mint én!

– Édesanyád is imádkozott ezért a nagy napért. Valóban annyian epedve vártuk. Te is elvégezted jó és őszinte életgyónásodat.

– Honnan tudja ezt, Atyám?

– Nem emlékszel, hogy láttalak, amikor égies mosollyal távoztál a kápolnából?... Most elmélkedj, Kolozs. Minden utadat egyengettem és mégis lemaradtál. Ki akarta így?

– A jó Isten – válaszolta Kolozs.

– Eltaláltad, fiam. Igen, a jó Isten szólt közbe. Ő engedte meg a próbát! Figyelj reám, Kolozs. Még csak harminc éves vagyok, de ezen 30 év alatt nyitott szemmel jártam a világot. Ha az ember figyelemmel kísér mindent, 30 év alatt megláthatja azt, amit mások 60 év alatt sem vesznek észre. Mondhatom, Kolozs, hogy már sokat láttam, olvastam és gyenge emberi értelemmel halványan tudok következtetni. Rád vonatkozóan az a meggyőződés, hogy a jó Isten azért engedte meg a megpróbáltatást, mert különös szándéka van veled. Kivette apró kezünkől sorsodat és saját kezével karolt fel. Új kedvre fel, derék fiú! Ha reggelenként felébresz, úgy kezdj minden napot, mintha első szentáldozásod lenne. Egyszer aztán valóban elérkezik, de hogy mikor, azt egyelőre nem tudod. Én sem sejtem. De elérkezik akkor és ott, ahol a jó Isten akarja. Addig bölcsen vezeti sorsodat. Belső érzésem olyasmit súg, hogy amikor az Úr Jézus szívedbe száll, számodra egész különös és rendkívüli kegyelmeket rejteget; Kolozs, ez az én véleményem.

Russel Atya hangja az utolsó szavak alatt leszállt. Magatartása komollyá vált, szívéből szinte lángoltak a szavak és úgy hatottak, mintha ihletett lélekből jöttek volna. Szavait átélte és a meggyőződéstől átszellemülten beszélt. Mégis, ha e percekben előre láthatta volna, hogy titkos érzése mennyire megközelítette a valóságot és szavai mennyire az igazi jövőt festették eléje, egy pillanatra talán maga is meglepődött volna.

A fenséges jövőbelátás, amely oly vigasztaló és bátorító volt, figyelmes fülekre talált és a nemes szív megértette az intést.

– Russel Atya! – szólt Kolozs felemelkedve és tanára kezét szorongatva – nem is tudom elmondani, hogy mit érzek. Senki sem sejti, hogy mennyit szenvedtem, mert annyira vigyáztam és mégis ... De már ez elmúlt; olyan boldog vagyok, mint soha! Szavait nem fogom elfelejteni.

Amikor Kolozs belépett a kápolnába, egész halkán ezt mondotta: „Ha felnövök, Hozzá szeretnék hasonlítani.” Russel Atya viszont így gondolkodott: „Úgy érzem, hogy ötven éves koromban erényben és tudományban még sok mindent eleshetek ettől a csöppségtől”.

XIV. fejezet: Megismerkedünk a különös jellemű Hordey Vilivel

Nemcsak Kolozsnak halasztották el az első szentáldozását. Az előkészület második napján Maynard Atya elmarasztalta Hordey Vilit is, és várnia kellett a következő évig.

Vili feltűnően csinos fiú. Ártatlan tekintetét állandó mosoly színezi. Külseje nyugodtságot árul el. Sapkáját mindig különös előkelőséggel emelte meg, midőn az Atyákat, tanárait vagy fellebbvalóit köszöntötte.

Kolozs után három nappal jött az intézetbe, ő érkezett legutolsónak. Épp ezért az idősebbek között a kis Benjamin szerepét játszotta. A kisebbek csoportjában ellenben népszerűtlen fiú. Tünelmes képmutató. Tanáraival szemben mindig tisztességtudóan viselkedett, barátai előtt azonban kigúnyolta őket.

Mikor híre futott, hogy nem járulhat az első szentáldozáshoz, a többiek kissé csodálkoztak ugyan, de senki sem sajnálta és nem bántódtak rajta. Itt kertelés nélkül mindjárt azt is megmondom, hogy nem nagyon szerették, sőt egyenesen megvetették, mert Vili szemenszedett hazudó.

Az intézetbe jövele óta különös gonddal figyelte Kolozs barátunkat. Midőn nap-nap után baktatni látta, azt képzelte, hogy nincs semmi baja. Lábfájását csak tettet, és azért biceg, hogy ne kelljen szégyenkeznie, mivel az első szentáldozásra méltatlannak találták. Ez a gyanúsítás roppantul tetszett Vilinek. Szántszándékkal is rossz gyermeknek tartotta Kolozst. Mindig azon töprengett, hogy vajon ez a fiú a háta mögött nem gúnyolódik-e furcsa, pösze kiejtésén. Ha hóna alatt lopva megcsiklandozták, szerinte csakis Kolozs lehetett a tettes. Ha sapkáját az eszeveszett futkosás közben leütötték, csakis őt gyanúsította. Mindezek rendszerint nagy gonoszság jelei voltak Vili szemében.

Később már nem is úgy mondotta, hogy „valószínűleg Kolozs volt az”, hanem egyenesen így: „csakis ő volt a tettes”. Szokása szerint az igazsággal mindig hadilábon állt és így könnyen át tudta lépni e két kifejezés közti lényeges különbséget.

Egyszer lélekszakadva rohant Elmwood felé, aki Collinsszal beszélgetett, és már messziről kiáltotta: Mondd, Feri, hallottad már, mi történt?

– Nyögd ki már, mi az?! – fordult feléje Feri.

– Tudjátok, hogy Könnyűláb szebe csak alattomoszt tettetész? Koloz csak színlel!

– Mit beszélsz?

– Csak azt mondtam, hogy színlel – ismételte Vili hamis mosollyal. Mély lélegzetet vett és még egyszer hozzátette: „cak”.

Ez a pöszzés nagyon illett Vilihez és e behízelt kedvesség nem kis mértékben segítette a gyermeket, hogy természetébe annyira belerögződjék a hazugság. Mulatságos beszédhibáján egyáltalán nem ütközött meg senki. Környezete lassankint már nem is igen figyelte mondatai értelmét, hanem csak a pöszzést. Szörnyű érthetlenségeket gagyogott és nem talált senki ellentmondóra, olyan előkelőnek találták ezt a kedves visszásságot.

– Mit mondasz? Kolozs színlel és hazudik? Hogyan és miért?

– Igen, Koloz csak színlel. Így akarja elterelni mászok figyelmét attól, hogy nem járulhat az első szentáldozáshoz, Maynard Atya maga mondotta ezt nekem. Együttal bizalmasan azt isz elárulta, hogy én előbb áldozok, mint ő, mert Koloz a legnagyobb képmutató az intézetben.

Mikor Vili befejezte e szemtelen és nyílt vádat, összefonta karját és úgy állt, mint egy földre szállott angyal. Vele szemben Feri és Robi nagyon is földinek és sárba ragadottnak tűnt fel. Feri elkomolyodott.

– Te szokásod szerint megint hazudsz.

– Eszküszöm, – emelte fel szavát Vili – igazat mondtam, csak a színtiszta igazságot!
Feri méltatlankodva mordult fel. Az „angyali gyermeket” galléron ragadta és gyorsan az intézet felé futott vele.

– Mit akarsz velem, Feri? – jajdult meg Vili és meg sem kísérelte, hogy ellenálljon.

– Maynard Atya szobájába viszlek, hogy az ő szájából halljam, vajon igazat mondottál-e?

– De Maynard Atya ninc idehaza! Éppen moszt láttam, amint felszállt a villamosra és a városba ment. Ninc még két perce szem.

– Jó reggelt, te kis angyal, – nevetett fel Robi, aki mindeddig Feri mellett futott – Maynard Atya ott áll az ablakban. Zsolozsmáját mondja.

– Te Vili. Ha hazugságaidat egymás végébe ragasztanók, olyan hosszú láncot kapnánk, hogy még San Franciscóba is elérne. Kedvem volna fejedet a vízcsap alá tartani – tette hozzá Feri.

– Jaj, ezt ne tedd, könyörgöm. Bepiszkolódnék a cinosz, új nyakkendőm. Mindent visszavonok. Csak tréfa volt az egész.

Feri jó nyaklevest adott a kis gazfickónak. Vili erre hangosan feljajdult. Csak úgy mellesleg jegyezzük meg, hogy amíg Feri a gallérjánál fogva vitte, kékült-zöldült, mint a mezei virág. Aztán szélnek eresztették. Közben Feri megjegyezte:

– Van egy jótanácsom számodra: ezt a hazugságot ne terjeszd tovább.

– Eszem ágában sincs, Feri. Szoha nem beszélek erről.

Vili örökké mosolygós, kedves arccal fut tovább. Szükségtelen megjegyeznünk, hogy a szabadidő alatt még legalább húsz gyermeknek mesélte el e hazugságot. Jó hírnevét legjobban az mutatja, hogy senki sem hitte el. Barátai közül néhányan voltak annyira őszinték, hogy szemébe merték vágni: te már megint hazudsz. De az „angyali” gyermek minden zavar és szemrebbenés nélkül folytatta esküdözését és állította, hogy még legutolsó hangja is igaz.

Társaira nézve káros következményű történetek gyártásától sem riadt vissza. Igaz, hogy ezek sokkal ritkábban fordultak elő. Nem gondolt arra, hogy az a hazugság, amellyel mások jó hírnevét teszi tönkre, sokkal súlyosabb jellemhiba, mint amellyel csupán saját lelkiismeretét szennyezi be. Ma délután erre a különbségre is rájött, amikor a prefektus Atya nyilvánosan megkorholta. Majd szobájába vitte, és öt percig a sarokba állította. Vili persze könnyezett, zokogott és egészen belevörösödött.

A szemtelen gyalázkodást Kolozs hallotta meg legutoljára és az eseten könnyekre nevette magát.

A büntetés után egyedül csak ő érzett részvétet a hazug gyermek sajnó fájdalmai iránt.

– Csak viccet akartam csinálni, – mentegetődzött Vili, miközben zokogva kettőt is csuklott.

A történetekből mindjárt hasznot is húzott, mert Kolozstól kölcsönkért 50 fillért. Még ma is tartozik vele.

Május és június hihetetlen gyorsan repült el. Kolozs mélyen szívébe véste Russel Atya figyelmeztetését és minden napot azzal a komoly és erős elhatározással kezdett, hogy amennyire csak lehetséges, megfontoltan viselkedik. De ó, jaj! Megfogadni valamit és meg is tartani: az kettő! Nap-nap után maradt a régi meggondolatlan, duhaj és heves fiú. Grace Atya igyekezett türelmes lenni vele szemben. Mélyen együtt érzett Kolozs lelki küzdelmével. Mégis ennek ellenére, sokszor már nem nézhette el hibáit és bizony nem egyszer keményen rendre utasította. De azt is el kell árulnom, hogy Kolozs a dorgálást jó szívvel fogadta.

A játéktéren például sokszor megesett, hogy a nagyobb diákokkal futás közben összeütközött, és ilyenkor természetesen ő húzta a rövidebbet. „Ezentúl jobban vigyázok” – szokta mondani az elesés után, és azonnal rohant is a gyóntatószékbe, hogy aggályos lelkét megkönnyítse.

A folytonos visszaesések miatt néha még maga Russel Atya is elkedvetlenedett.

– Nézd, Kolozs, – szolt egy napon meggondolatlan gyermekéhez, aki már megint az idősebbekkel métázott és alaposan összetiporták – ha csökönyösségedet nem vered ki fejedből, sohasem válsz komoly férfiúvá. Hát már megint elfelejtetted, hogy a kicsinyeknek szigorúan tilos az idősebbekkel métázni?

– Megfeledeztem magamról, Atyám.

– Megbocsátok, még jókor van. Menj és vedd a történelemkönyvedet, kis barátom.

Kolozs megtanulta 25 soros történelemleckéjét. Délután iskolából hazamenet találkozott nővérével is.

Útközben csak csodás véletlen folytán menekedett meg egy hintó lovainak patái alól. Kolozs nagyon megijedt. Nővére kedvesen fogadta, mégis keményen és határozottan megdorgálta öccsét újabb vigyázatlanságáért. Imádkozva várta a napot, mikor lesz már öccse okosabb és megfontoltabb.

Év végén kis barátunk megnyerte a szavalás ezüstérmét. Ezenkívül jó osztályzatot kapott: történelemből, földrajzból, olvasásból és helyesírásból. Latinban, angol nyelvtanban, fogalmazásban, ahol tehát több szorgalomra van szükség, meg sem említették a nevét. Felesleges is megmondani, hogy neve a példás magaviseletűek névsorában nem szerepelt.

*

A bizonyítványosztás estéjén Feri meglátogatta Kolozsékát.

– Édesapáddal szeretnék beszélni – mondta röviden és meghatódottan.

Kolozs behívta atyját. Valami ösztönös udvariasság azt parancsolta neki, hogy őket most egyedül kell hagynia a nappali szobában.

– Lightfoot bácsi, – szólalt meg Feri a köszönés után – súlyos kéréssel jöttem.

– Lássuk csak!

– Winter Jani és én; hasonlóképp Hordey Vili, Dockery Dani és Pierson Karcsi néhány hete sátoztáborozást tervezünk a Vesper-tó partján. Ez a hely majdnem 45 kilométerre fekszik innen. A tábor több tagját a szomszédos tanyákon szállásoljuk el. Mint Bácsi is tudja, Collinsék nyaralója csak néhány percnyire van ettől a helytől. Ellátásunkat bőven biztosítottuk. Még egy tanulót könnyen magunkkal vihetünk. Dockery és Pierson is Kolozsnak legjobb barátai. Nagyon örülnénk tehát, ha elengedné velünk Kolozst. Mindannyiunk kívánsága ez.

– Ez igen! Táborozás! – mondogatta Lightfoot bácsi, miközben gondolkozva balkezeivel az állát simogatta. – A terv nekem is tetszik. A kirándulás ízig-vérig amerikai szokás.

– Július 4-re tervezzük az első tábortüzet, amely 15 dollárba kerül. Reggelre pedig a sátrak fölé 6 büszke zászlót tűzünk ki.

– Nagyszerű! Nagyszerű! – ujjongott Lightfoot bácsi és megveregette Feri vállát. – Én is veszek még hat zászlót! Hadd legyen 12. Ilyen derék fiúkhöz illik, hogy legalább egy tucat zászlójuk legyen! A 15 dollárhoz, amelyet a tábortüztre költötök, még egyszer annyinál is többet adok.

– De kérem, Lightfoot bácsi, Kolozs is velünk tart?

– Semmi kifogásom ellene. Tervetekkel nagyon meg vagyok elégedve. De az ilyenféle ügyekben ki kell kérni Lightfoot néni és Katica véleményét is.

Várj csak egy pillanatig!

– Kolozs! – kiáltott ki és az ajtó felé lépett.

– Tessék?

– Hívd be édesanyádat és Katicát egy pillanatra.

Lightfoot néni annak ellenére, hogy öccsei az amerikai függetlenségi háborúban a vérüket ontották, mégis kevés érdeklődést tanúsított az amerikai zászlók nagysága és száma iránt. De szinte kínos pontossággal kérdezősködött a konyha, az ágynemű és sátrak felől.

Feri mindenre kielégítő választ adott. Körülbelül háromnegyedórás tárgyalás után Lightfoot néni és Katica is jóakarátúan és megnyugodva beleegyeztek.

Erre behívták Kolozst. Hogy csillogott szeme, amikor megtudta a beszélgetés eredményét. Odahúzódott Feri mellé és öklével barátságosan a hátára húzott. Feri nem mutatta fájdalmát, pedig Kolozs ütése éppoly erős is volt, mint amilyen barátságos.

– Tehát, aranyom, – szólalt meg az édesanyja – távolléted alatt teljesen Ferire bízlak. Úgy kell neki engedelmeskedned, mint nekem!

– Igen, anyám, megígérem.

– És én, – folytatta Feri – úgy fogok bánni Kolozssal, mint édestestvéremmel.

– Hány függőágyatok van? – kérdezte Lightfoot bácsi.

– Hüm... az igazat megvallva pénzünk elfogyott a legszükségesebb kiadásokra és a különlegesebb felszerelések megvételét a jövő évre halasztottuk el.

– Mivel Kolozst is magatokkal viszitek, – folytatta Lightfoot bácsi – kötelességemnek tartom hozzájárulni a kiadásokhoz.

– Ó, erre egyáltalán nem tartunk igényt!

– De én igenis követelem, hogy elfogadjátok. Ha még van időtök, menjetek el Carroll és Kennedyhez és vásároljatok... Lássuk csak... No jó: három függőágyat. Ha nincs náluk raktáron, azonnal meghozatják.

– Nagyon köszönöm, Lightfoot bácsi. Barátaim kiugranak a bőrükből, ha értesülnek a szerencséről.

– Ha Kolozssal együtt bementek a városba, lehetséges, hogy eszetekbe jut még valami, amiről eddig megfeledkeztünk. Például: vannak labdáitok és labdaütőitek?

– Van egy kopott labdánk és két labdaütőnk.

– Hát nektek külön labda kell! A métázás nemzeti játékunk. Itt van 10 dollár. Vegyétek meg azt, amelyik nektek legjobban tetszik.

– Majdnem szégyellem elfogadni, Lightfoot bácsi.

– Tessék! Csak vedd el! Nagy megtiszteltetés számomra, hogy ennyi figyelmességet árulsz el fiam iránt. Az igazság kívánja, hogy segítsék benneteket. Jegyezzétek fel majd az élelmészeti és egyéb kiadásokat is. A reám eső részt abból is megfizetem.

Kolozs közben a karosszék és az asztal körül táncolt. Most azonban önkívületben rohant Feri felé.

– Gyere hamar, – mondotta – mindjárt hat óra lesz. Siessünk, hogy még megvehessük a függőágyakat és a labdákat.

– Ha nem csalódom, a Carroll és Kennedy hét óráig van nyitva – szólt közbe Lightfoot bácsi.

– Ha siettek, még zárás előtt odaértek.

Kolozs a tervezetésbe egészen elmerülve, karjánál fogva vonszolta ki barátját a nappaliból és oda sem figyelt atyja tréfás megjegyzésére. Egy pillanat múlva már fűgén ugrott át a kerítésen és háromszor is utánozta a páva rikácsolását.

XV. fejezet: Kolozs bikával játszik

Lightfoot néni az előbbi beszélgetés során gondosan érdeklődött, vajon milyen társaságba kerül a fia.

– Ó – válaszolt Feri – nagyon kedves csapat! Winter nemes lelkű fiú. Minden héten áldozik. Hú barát még akkor is, mikor kissé dühöng. Mert bizony néha ez is megtörténik vele. Egyébként barátaim legnagyobb része hasonló jellemű fiú. Dockery Daniban és Pierson Karcsiban szikrázik a szellemesség és az élet; de főképp Daniban. Ezen tulajdonságaikhoz járul még, hogy olyan jók, mint a friss kenyér. Aztán velünk jön még Hordey Vili is.

Feri elmosolyodott és halványan elpirult.

– Nos, és az a Vili? – kíváncsiskodott Lightfoot néni.

– Őt nem akartam, de édesanyja nagyon könyörgött, hogy vigyem el... Szegény édesanyja... özvegy... Úgy tudom, hogy nagyon jószívű és vallásos. Egyetlen gyermekét, kis Vilijét szinte bálványozza. Majomszeretettel már egészen elrontotta. Vili még nagyon fiatal ahhoz, hogy gonosztevőnek nevezsem,... de elég jellemtelen. Minden idejét hiábavaló dolgokra fecsérli. Az igazmondással is hadilábon áll.

– Az amerikaiaknak nem szokásuk hazudni – szakította félbe Lightfoot bácsi.

A beszélgetés folyamán Lightfoot bácsi ajkáról még nagyon sokszor elhangzott a mondat: „A kirándulás amerikai szokás; – a métázás? igen! nagyon is amerikai; – de...”

– Nagy befolyást gyakorol Hordey Vili a barátaira? – érdeklődött tovább Lightfoot néni.

– Befolyást? – mosolygott gúnyosan Feri. – Az ember csak nagy-nehezen tud önmagán erőt venni, hogy e fickót semminél többre tartsa. Az elmúlt hónapban ugyan határozottan törekedett, hogy keveset lódítson. Megfenyegettem, ha folytatja hazugságait, nem visszük magunkkal. Ekkor megállt és mielőtt felelt volna, néhány pillanatig gondolkodott. Valahányszor felelet előtt így viselkedik, akkor egész biztos vagyok, hogy igazat mond. Mert ha valamire gondolkodás nélkül válaszol, nagyon kétlem szavai igazságát. Számára igazat mondani fáradságba kerül, de a hazugság minden erőlködés nélkül megy.

Miután Lightfoot néni meggyőződött, hogy Hordey Vili nem gyakorolhat káros befolyást gyermekére, egyebek után érdeklődött. Végül is – mint már láttuk – beleegyezett Feri kérésébe.

A táborozás nagyszerűen kezdődött. Elmwood Feri mindenről gondoskodott és semmi sem hiányzott egyszerű felszerelésükből. Az elszállásolás munkája jórészt Ferire és Winter Janira esett. A kisebbek, különösen az első három napon semmi mással nem foglalkoztak, mint csak fürödtek és az erdőben kóboroltak. Kolozs nadrágja az esti hazatéréskor mindannyiszor siralmas képet mutatott. Végül is az egyik jószívű szomszédától kellett segítséget kérniök, hogy foltozza meg ennek a javíthatatlan famászónak a nadrágját.

Szerencse, hogy négy nadrágot is hozott magával. De Feri egészen komolyan gondolkodott azon, hogy újabb négyet kell hozatnia.

Táboruk a Vesper-tó egyik kiöntése mellett feküdt. Ámbár ezt már majdnem külön tónak is lehetne tekinteni, mert a nagy tóval csak keskeny csatorna kötötte össze.

Néhány percnyi járásra nyugatra feküdt Collinsék nyaralója, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt a hatalmas tóra. A nyaraló partja alatt tág, nagy rét terült el, amely ellenállhatatlanul csalogatott a métázásra. Mivel itt a tó partja kitűnő fürdőhelyül szolgált, azért e hely a gyermekek kedvelt játékterévé lett.

Itt tanult meg Kolozs úszni. Számára egy napi gyakorlás elég is volt. Feri irányításával csakhamar megtanulta, hogyan kell magát a vizén fenntartania, és így Feri úszótanársága nem sokáig tartott. Buzdítás nem kellett neki. Sőt egész közéről kellett rá vigyáznia, mert a kis

rettenthetetlen makacsul ragaszkodott ahhoz, hogy a mélyre úszik. Örömeben úgy kapálódzott a vízben, mint a kis csikó.

Kolozs a szárazföldön is, a vízben, is rendkívül hajlékony volt mindenféle sportban. Gyors tanulékonyságán mindenki meglepődött.

Örök titok marad, hogyan is tudott Feri egyszerre felügyelni a tábori rendre és ugyanakkor állandóan Kolozsnak is nyomában lenni. Pedig felügyelete mindig pontos volt. Csak akkor pihenhetett, ha Könnyűláb métázott vagy aludt. Tudta, hogy ilyenkor a kis szeleburdí biztonságban van.

Egyik reggelen Jani és Feri abban a hitben, hogy a kicsinyek ebédig megint csak pandúrost játszanak és métáznak, visszatértek a táborba, hogy elkészítsék az ebédet. Archer, akit a szomszédos tanyán szállásoltak el, aztán Collins Walter, Dockery, Pierson és Kolozs szorgalmasan játszottak. Collins Robi magasan ütötte ki a labdát. De egyszer csak eltévesztette az irányt és a labdát a tószéli mocsárba küldte. Hosszú keresgélés következett, de csak nem találták meg.

Már feladták a reményt, amikor Collins édesanyja odahívta gyermekét a nyaralóba. Így a hat apróság magára maradt.

- Láttátok már a tanyámon levő bikát? – kérdezte Archer.
- Nagy úr az? – kiáltott fel Kolozs.
- Rendkívül nagy. Megérdemli, hogy megnézzük.
- Nekem van piros zsebkendőm – szólt Kolozs.
- Talán még szórakozhatunk is vele.

– Azt ajánlom, hogy maradj nyugodtan – intette Collins Walter, ez a kis emberke, aki már okosabb és előrelátóbb volt. Sohasem rohant vakon a veszedelembé, de ha baj lepte meg, éppoly bátor volt, mint Kolozs.

– Menjünk, Collins, gyere már – nyugtalankodott Archer. Közben a kis csapat ütemes lépésben már menetelt is a lejtőn, amely a szántóföldek közé vezetett.

– Nem! Én nem megyek oda!

A kis csapatban Collins volt az egyedüli, aki a legjobban ismerte Kolozst. Sőt olyan jól ismerte, hogy már előre tudta, hogy barátja oktanul kiteszi magát a veszélynek és feldühösíti a bikát.

Néhány másodpercig gondolkodott, aztán vágatva rohant a tábor irányába.

– Feri, – kiabált kifulladásra, mikor már hangtávolságnyra ért – mindnyájan elmentek megnézni a bikát. Kolozsnak van piros zsebkendője és azt mondja, öröm lesz játszani a bikával!

Feri azonnal ledobta a félig meghámozott burgonyát. Felugrott. Még konyhakötényét sem tette le. Hajadonfővel, teljes iramban rohant a megjelölt irányba. Collins Walter mindjobban lemaradt mellőle. Feri végre lihegve megérkezett a domb tetejére, ahonnan az egész birtokot belátta. Olyan látvány tárult eléje, hogy a borzalomtól megdermedt.

Körülbelül négyszáz méterre nyugatra hat-hét hektár nagyságú rét terült el, amelyet vastag, hat láb magas erős korlát zárt körül. A legelő közelebb fekvő szélén, közvetlen a korlát szélén állt a gyermekcsapat diadalittas ujjongással.

Kolozs a korláton belül ugrált és táncolt. Magasan rázta a levegőben a piros ruhadarabot. A legelő túlsó szélé felől pedig rohant a bika. Feri az ijedtségtől kővé meredve állt. Mindig közelebb és közelebb ért már a dühöngő állat. Farkával idegesen csapkodott, mérgesen tiporta a földet és közben a kis ostoba gyermek ott toporzékolt és forgolódott egy helyben, mintha csak egy hónapos bárány közeledne feléje.

– Collins, mit csináljak? – jajdult fel Feri rémült tekintettel.

A bika egyenesen Kolozs felé vágatott... Már csak öt méterre volt tőle. Ekkor a gyermek ügyesen átvette magát a korláton és majd kettészakadt a nevetésben, amint látta ellenfelének buta tekintetét és teljes vereségét.

– Köszönöm, Uram Istenem, hogy megmenekült! – sóhajtott fel Feri szíve mélyéből. – Ha ez a mókus elveszti lélekjelenlétét, a dühös állat szépségesen felnyársalja.

– Nézd csak, micsoda ostobaság megint!

A gyermekek a kis torreádor vezetésével a legelő túlsó szélére rohantak lábujjhegyen, hogy a dühöngő őfelsége figyelmét magukra ne vonják.

– Feri, – kiabál Walter – úgy látom, hogy a bikaviadal újra kezdődik.

Feri rémülten kiált fel és újra futni kezd azzal az elhatározással, ha még lehetséges, végét veti ezeknek az esztelen kihívásoknak. Mielőtt azonban leért volna a domb lábához, ott lenn a torreádor már beugrott a küzdőterre.

– Hu, hu!!!... – kiabált, lebegtetve a ruhát és ugrált örömeiben. – Gyere már ide, öreg négyszögletes fejű!

Haragosan fordult meg az állat. További biztatást nem várva felbőgött és eszeveszetten rohant a legelőn.

Feri felvette a versenyt a bikával, de sajnos, eredménytelenül, mert az állat már majdnem elérte Kolozst. Feri meg csak egy kiáltásnyira volt. Tovább már nem tudott kitartani.

– Kolozs! Kolozs! – kiabált kétségbeesetten.

Feri segíteni akarása azonban balul ütött ki, mert Kolozs épp akkor hallotta meg a hívó szót, amikor a megvadult állat majdnem odaért hozzá. Ekkor a hang irányába fordult.

– Vigyázz, Kolozs, vigyázz! – hangzott fel kórusban barátainak kétségbeesett kiáltása.

A gyermek megfordult és alig két lépésre állt előtte a bika. Villámgyorsan elkapta a korlát felső részét, de mielőtt átvethette volna magát rajta, az állat fejével felbillentette a lábát és

Kolozs magasra felrepült a levegőbe. Bizony alaposan felvágta ez a hatalmas állat. Hasra vágódva esett vissza Kolozs a földre. Még az volt szerencséje, hogy kívül került a korláton. Feltápáskodott.

Sohasem látott maga körül ilyen sápadt arcokat! De barátainak borzongása azonnal eloszlott, amikor Kolozs hangos nevetésben tört ki.

– Nos, ugye becsaptam?

– Te szerencsétlen! – szólt Feri és alig tudta magát fékezni. – Tudod, hogy csak egy lépésre voltál a haláltól?

– Egy lépés vagy egy kilométer: most már mindegy! Az a fontos, hogy megmenekültem! – vágott vissza Kolozs gúnyosan. S nagyon csodálkozott, hogy Feri miért olyan komoly.

– Ha itt közelünkben lenne örültek háza, – kiáltott Feri az egész csapat felé – mindannyiukat bezáratnák.

– Mi nem akartuk beengedni a legelőre, – védekezett Dockery Dani – de Vili beleverte a fejébe, aztán már nem tudtuk visszatartani. Nemde így volt, Archer?

– Teljesen így – válaszolta az.

– Amikor bement és elkezdett tipródni, először még féltünk ugyan, de azután...

– Irgalmas Isten! – vágott közbe Feri – hánszor ugrott be a legelőre?

– Négyszer – válaszolt Archer. – Az első alkalommal oly könnyedén ugrott át a kerítésen, mikor jött a bika, hogy később nem is sejtettük, hogy ennek rossz vége is lehetne. Minden alkalommal közelebb és közelebb engedte magához a bikát. Hogy utoljára mi történt, azt már te is láttad!

– A nyomorult! – sóhajtott fel Kolozs szomorúan. – Elszakította a nadrágom. Ez már a negyedik.

– Vigye a manó a nadrágot – szólt rá Feri. – Figyelj ide, Kolozs: ígérd meg nekem, hogy többé nem fogsz menni a bika közelébe! Megértettél?

– Igen, Feri, most sem tettem volna a világért sem, ha tudtam volna, hogy te nem engedted meg.

– Hát hogyan engedhettem volna meg? Csak nem gondolod, hogy hátat fordítok vagy az eget nézem és nem is törődöm veled, mikor esztelenül az életeddel játszol!

– De hiszen olyan érdekes volt! – válaszolt Kolozs.

Ez is mutatja, mennyire nem sejtette, milyen veszélyben forgott.

Az ilyenféle ártatlanságokkal Kolozs nagyon sok gondot okozott barátainak. Jó gyermek volt ugyan; nem akart semmi rosszat. De a veszélyt annyira nem kerülte, hogy e miatt sohasem hagyhatták magára.

– Hordey Vili, – folytatta tovább Feri – ha Kolozst még egyszer valami rosszra rábeszéled, azonnal hazaküldlek.

– Nem gondoltam, hogy ilyen vad legyen ez a bika – mentegette magát az angyali mosolyú kis gazfickó. Válaszát Feri villogó tekintettel vizsgozta. Vili teljesen megelégedett saját kimagyarázkodásával. Már is készült, hogyan rémítse meg családját és otthoni környezetét a bikacsata hátborzongató elbeszélésével, amelyben persze ő volt a hős.

A csapat kissé kedvét vesztetten és leforrázva indult útnak a tábor felé. A bájos Vili haladt az élen és fellármázta a Collins-nyaraló asszonyait azzal a hírral, hogy Kolozst egy megvadult bika felöklelte és majdnem megölte.

Ennek a gyermeknek valóban rögeszméje volt a hazugság.

Kolozs a menet legvégén kullogott. Volt is rá oka! De még most sem értette meg, hogy Elmwood Feri miért izgult annyira ...

XVI. fejezet: Szavalóművész a csónakban

Körülbelül tíz nappal azután, hogy a Vesper-tó partjára érkeztek, Winter Jani így szólt Ferihez:

– Nem vetted még észre, hogy Pierson és Dookery úgy néznek egymásra, mint a fakutyák?

– Most, ahogy említet, – válaszolt Feri – valóban nekem is úgy rémlik, hogy elég hűvös a viszony közöttük.

– Egy másik eset: Archer többé már nem tart velünk.

– Mondd, mi történt, Jani?

– Hirtelen nem tudnám megmondani. Utána kell néznünk.

– Kolozs, – kiáltott Feri és közben tekintetét a magasba irányította.

– Itt vagyok – válaszolt a megszólított a Feri feje felett lévő ág legvégéről, körülbelül huszonöt láb magasan.

– Vigyázz! Te, ha letörik az ág, összetöröd hátgerincedet! Mássz le! Beszélni szeretnék veled!

– Egész biztos, hogy semmimet sem töröm össze, Feri. A famászás újabb módját tanulmányozom.

Mielőtt még Feri közbeléphetett volna, „Könnyűláb” megmarkolta az ág végét és csúszott lefelé. Az ág mélyen meghajolt a teher alatt. Így Kolozs néhány méterre megközelítette a földet. Úgy lógott az ág végén, mint valami hatalmas virsli a hentesüzlet ablakában.

Körülnézett. Csakhamar megtalálta, amit keresett, mert könnyed homorítással elugrott és esés közben a másik fa ágába kapaszkodott bele. Az ág szárazon reccsent. A műugró a földre zuhant. Csak egész véletlenül kerülte el, hogy az az ág, amit magával rántott, össze nem zúzta a fejét.

Jani és Feri ijedten bámult.

– Nem sikerült úgy, mint ahogy gondoltam – jegyezte meg Kolozs közönyösen. Azért a próba mégis megérte a fáradságot... Szegény nadrágom! Legalább most már nem fenyeget a veszély, hogy még egy lyukat szakíthassak rajtad! Szerencsémre, hogy nem ez a legújabb – tette hozzá s közben Ferire pillantott.

– Nadrág ide, nadrág oda – szólt rá Feri; – nem gondolsz másra, mint csak a nadrágodra. Tudod te, hogy tested sokkal értékesebb, mint a nadrágod? Nadrágot minden szabónál vehetsz. De hol találsz tartalék lábat? A letört láb nem pótolható semmivel.

„Ó, derék munkás, a földnek büszkesége:

Pótolhatatlan vagy, ha életednek vége!”

– válaszolt Kolozs szárnyra kapva e verssorokat, amelyeket bosszankodó barátjának szavai juttattak eszébe.

– Ezt a fickót megszállta az ördög, – kiáltott fel Winter Jani. – Majdnem összetöri magát, de azonnal talpra ugrik; aztán nadrágjának siralmas állapotán mereng; majd az „Elhagyott falu”-ból idéz. Mikor én voltam fiatal, – folytatta a tizenhat éves aggastyán – a gyermekek nem voltak ilyen okosak, de ennyire nevetlenek sem.

Feri nem is figyelve erre az új idők furcsaságán tartott elmélkedésre, lerázta és kitisztította Kolozs ruháját. Kolozs, a javíthatatlan csintalan közben azzal szórakozott, hogy Feri hónalját csiklandozta.

– Fogadok, – folytatta Winter Jani, amint figyelte őket – ha angyal szállt volna le az égből, hogy a nyaktöréstől megmentse, ez akkor is csak nevetett volna. Csak az angyalszárnyak vagy egyéb apróságok érdekelnék, s legkevésbé sem lepődnék meg az angyal jelenlétén.

– Hagyjuk, – szólta Feri – mikor a kis szeleburdit tűrhetőbb állapotba hozta. – Tudom, hogy téged úgyis felesleges szidni.

– Miért, Feri?

– Ostoba meggondolatlanlás miatt!

– De hát honnan tudhattam volna, hogy az a szerencsétlen ág korhad? Én nem kockáztattam semmit. Csupán az ágnak nem lett volna szabad letörnie. Ez az egész.

– Persze, – szólta Jani komolyan – az ág a hibás, mert nem bírta ki a próbát. Ez pedig csakis az ág baja, az járt pórul.

– Öt perc múlva – folytatta Feri és közben lemondó legyintéssel abbahagyta az ág- kalandot – csónakázni megyünk a tóra. Téged is magunkkal viszünk, Kolozs.

– Nagyszerű! Evezni fogok? – kérdezte izgatottan.

– Igen, de csak akkor, ha fegyelmezetten viselkedsz.

Keskeny erdőn és réten vágta át. Csakhamar a Vesper-tó partjára értek. Mindhárman beleugrottak a csónakba, amelyet Feri már előbb kibérelt. Feri a kormányzsinórt fogta. Kolozs az első evezők mellett helyezkedett el; míg Winter a hátsó evezőpárnál foglalt helyet. Ütemesen eveztek.

– Hallgass ide, – kezdte Feri – szeretném tudni, hogy mi játszódott le Dockery és Pierson között.

Kolozs elmosolyodott.

– Válaszfal van közöttük – felelte.

– Megállj, – kiáltott Winter s lerakta evezőit, hogy noteszt és ceruzát vegyen elő – egy pillanatig türelmet kérek, hogy ezt a kifejezést feljegyezhessem, mert ez számomra teljesen új.

Kolozst az ilyen kis apróságok nem zavarták. Felemelte evezőit. Közben Feri folytatta.

– Nos, mi az a válaszfal közöttük?

– Mindketten benn vannak az énekkarban.

– Ezt én is tudtam, még mielőtt bejöttél volna az intézetbe.

– És aztán – folytatta az ifjú evezős, miközben újra evezni kezdett – mindegyikük szólót énekelt az évzáró ünnepélyen.

– Mi van ebben rendkívüli? – szakította félbe Winter.

Kolozs már ki is nyitotta száját, hogy befejezze elbeszélését, de ekkor evezője felcsúszott a víz színére és a befektetett erő következtében hanyatt esett: egyenesen fejével Winter gyomrára. Közben lábával úgy kapálódzott a levegőben, mint a hanyatt fektetett teknősbéka.

Feri segítségével felült és tovább folytatta a történetet. Jani sem szakította többé félbe, hanem teljes erejével húzta az evezőt.

– Minden abból a hírhedt szőlőből ered! Másnap Pierson haragtól megkékülve jött hozzám. Esküdözött, hogy róla Dockery csúfolódva mondta: „Pierson arcjátéka ének közben olyan, mint aki nyavalyatörésben szenved.” A helyzet csattanója pedig ott van, hogy még ugyanazon este Dockery is hozzám jött, és így panaszkodott: „Képzeld, Pierson azt híreszteli, hogy mikor énekelek, olyan a hangom, mint annak a lánynak sikoltása, aki egeret lát...” Egészen őrvjögött a dühtől.

– Aztán mi történt? – kérdezte Feri.

– Semmi más. Ettől kezdve nem néztek egymásra. Ha valamelyikük cernát, kézelógombot vagy bármit kölcsön akart kérni a másiktól, mindig hozzám jöttek, hogy ... kérlek ... kérlek

...

– Járj közbe – egészítette ki Feri.

– Sajátságosan milwaukee-i tulajdonság ez – mormogta Jani. – Ha barátjával összevesz, akkor kikerüli és minden szó nélkül hátat fordít neki. Ostobaság! Hányszor mosolyogtam már

én is magamon, mikor így tettem. Emlékszel még rá Feri, egyszer három hónapig nem szóltam hozzád egy szót sem.

– Hogyne!

– Mindez azért volt, mert nem köszöntél az utcán. A helyett, hogy művelt fiúhoz illően elmentem volna hozzád és magyarázatot kértem volna tőled, úgy viselkedtem, mint valami félbolond. Csak akkor értettem meg helyzetedet, mikor később szemüvegesen jelentél meg az iskolában.

– Én is csak akkor kezdtem tisztán látni – tette hozzá Elmwood mosolyogva.

– Megkérdeztem Collins Robit, – folytatta Jani – hogy mi bajod, azt válaszolta, hogy nagyon rövidlátó vagy és még édesanyádat sem ismernéd meg az utca túlsó oldaláról. Látod, Feri, ostobán a legaljasabb gyanúsításra adtam magam.

– Én épp olyan csacsi voltam, mint te, szegény öregem, mert észrevettem ugyan, hogy megsértődöttél, mégsem volt bennem annyi tapintat, hogy megkövessenek. Nagyon büszke voltam ahhoz, vagy talán nagyon is buta, hogy odamenjek hozzád és határozottan megkérdezzem, mi bánt.

– Jó lecke volt ez számomra – folytatta Jani.

– Azóta mindig egyenesen, nyíltan viselkedem, és azonnal felvilágosítást kérek, ha a félreértésnek csak árnyéka merül is fel.

Pillanatnyi csend. A víz felszíne nyugodt és tündéries. A nap bearanyozta az egész tavat, amely hatalmas tükörként terült el a fiúk körül. Világosszürke felhők lebegtek tisztán és áttetszően a haldokló esti napfényben.

– Költőies percek – jegyezte meg Feri.

– Mondd, – folytatta – honnan szedted azt az idézetet, amit az előbb mondtál el.

Tudod!... amikor nem sikerült kitörni a nyakadat!

– Fejemből. Tudom könyv nélkül az „Utazót” is és még egész csomó verset Goldsmith-től.

– Mi az, te költeményeket olvasgatsz?

– Nem merném állítani, hogy egész életemben elolvastam egy tucat verset.

– Akkor hogy tudod ezeket fejből kilószámra?

Kolozs hangos nevetésben tört ki.

– A nővérem... több verskötetet olvasott már fel nekem hangosan. Ha valamelyik rész megtetszett, többször elisméltettem vele s így megmaradt a fejemben – fejezte be közönyösen.

– Goldsmith költeményein kívül tudsz még mást is?

– Természetes! Tudom még a következő verseket: „Május Királynője”, „A könnyű lovas terhe”, „Hetten vagyunk”, „Szent Ágnes virrasztása”, „A virágok halála”, „Ön” ... a ...

– Megállj, megállj – kiáltott közbe Feri. – Eddig nem is tudtuk, hogy élő könyvtár van táborunkban. Nesze, Kolozs, fogd meg a kormányt, majd én evezek.

– Most pedig – buzdította Kolozst, mikor a helycsere megtörtént – szavalj! Ami neked a legjobban tetszik!

Kolozs hátraszegte fejét, rövid időre becsukta szemét, majd újra felpillantott és kedves mosollyal kezdte:

„Szívem ma messze menekül,

Igen, nagyon messze.

S lelkem könnyed léggömbként repül

Vezúv kráterébe.

Mint csapongó galambmadár

Távoli rózsák felé száll.”

Versszak versszak után pergett. Elérzékenyülten szavalt a kis költő. Lelke teljesen elmerült Reid híres költeményének szavaiban, de emelkedettségét és mély mélabúját még nem tudta egészen érzékeltetni. E helyett boldogságot, életerőt és kedvet sugárzott hallgatóira. Ez a hangulat felelt meg igazán vérmérsékletének és korának.

– Nagyszerű – lelkendezett Feri, mikor a kis trubadúr megpihent. – Most még elmondod nekünk „Május Királynőjét”. Nem untad még meg?

Lágyan ringott a csónak a Vesper-sziget körül. Kolozs bájos hangján elkezdte a költeményt. Kitűnően érezte a vers első részének csacsogását és vidámságát. A szívzaggató utolsó versszaknál hangja ellágyult. Szeme ellenállhatatlanul a partot övező színes virágú vízivirágokra tapadt. Az utolsó sorokhoz ért:

„Ó, a megpihenés Isten fényében
Békét hoz zajló szíved tengerében.
Nincs már a gonosznak többé itt hatalma
És az ellenség ...”

Ebben a pillanatban, a fenséges befejezés előtt három szóval Kolozs eleresztette a kormányzsinórt. Erőlködve hajolt az egyik vízililiom után, amely elragadóan vonzotta. Enyhe zökkenés, csobbanás s a csónak megkönnyebbülten emelkedett fel. A kis trubadúr elmerült a sekély vízben. A virágot mégsem eresztette el. Barátai minden nehézség nélkül kihúzták. Közben Feri néhány gúnyos megjegyzést vetett oda.

– Mégis enyém lett a lilium – volt Kolozs rövid válasza.

Nem volt más megoldás, mint gyorsan hazatérni a táborba, hogy kicserélhessék az ügyetlen szavalóművész vizes ruháit.

*

Kolozs a táborozása alatt még nem kapott levelet nővérétől. Igaz, hogy ő sem írt.

Mivel magyarázható ez a szokatlan eset? Miért maradt e két melegen összeforrt szív egymással szemben néma?

Kolozs a táborba indulás előtt hosszú, bensőséges beszélgetést folytatott nővérével. Komoly önmegtagadási eszközt kerestek, hogy ezzel készüljenek elő az elsőáldozás nagy napjára. Megegyeztek, hogy a levelezésben háromheti szünetet tartanak. Ez lesz a nagy lemondás. Egyedül csak Isten tudja, hogy Katicának sokszor milyen emberfeletti megerőltetésbe került, hogy a kínzó önmegtagadásba beletörje akaratát. Főképp öccse iránt való túlságos rajongásán akart úrrá lenni, mert ezen a téren érezte magát leggyengébbnek. Ezt a célt szolgálta a levelezés megszakítása is és erős akarattal ki is tartott. Mert tudta, hogy az Úr Jézus öccse lelki javára szívesen fogadja önmegtagadását.

Mikor reggelenként a postás megjelent, szíve reszketett... Régi szokása szerint mindig előre kifutott a levelekért. Oly természetes is ez. Kíváncsisága sokszor olyan hirtelen támadt fel lelkében, hogy nem is jutott eszébe elnyomni azt. De hamarosan észre tért, és felújította jószándékát. Még azt is igyekezett kerülni, hogy szeretett öccsére gondoljon. Mennyi küzdelem és milyen kitartóan!... Igyekezett önmagát mindig elfoglalni. Komolyan és sokat dolgozott, hogy szárnyát szegje képzeletének, ennek a gyors sasnak, mely oly könnyen száll messze tájakra, ahol az akarat nem uralkodhat felette.

Katica megígérte Jézusnak, hogy öccsét majd minden reggel elküldi ministrálni és áldozni. Tántoríthatatlanul hitte, hogy a szentségi Úr Jézus Kolozst nyugodtabbá és kiegyensúlyozottabbá neveli.

XVII. fejezet: Halászkaland

Feri még aznap este magához hívatta Dockery Danit és Pierson Karcsit. Jót mulatott, mint került a két ellenfél egymás tekintetét.

– Hallgass ide, Karcsi! Valóban mondtad, hogy Dani hangja ének közben olyan, mint a kislány sikoltása, mikor egeret lát?

– Én ugyan nem mondtam, Feri – mentegetődzött Karcsi.

– És te, Dani, állítottad, hogy mikor Karcsi énekel, olyan az arca, mint a nyavalyatörőse?

– Én sohasem állítottam ilyent! Karcsi hangját naphosszat elhallgatnám.

– Úgy tudom, – jelentette ki Karcsi – hogy Dani nagyon szépen énekel és az övénél kellemesebb hangot még sohasem hallottam.

– Na jó! Most már látjátok, hogy mindketten mennyire ostobák vagytok. Kerültétek egymást, duzzogtatok és mindezt egy szemenszedett hazugság miatt.

– Most megismertem Vilit – tört ki Karcsi.

– Én is – bosszankodott Dani.

Szemük egymásra talált és önkénytelenül kezet szorítottak.

– Mondhatom, igazán ostoba vagyok – jegyezte meg Dani.

– Én sem különben – szólt Karcsi.

– Igen, mindketten ostoba libák vagytok – tette hozzá Feri kertelés nélkül. – Legalább megtanultátok, hogyan bízzatok olyan fiúkban, akik eseményeket gyártanak és hazudnak össze. Bármit mesélnek az emberek, és ha azok a mesék mégoly valószerűeknek tünnek is fel, fecsegés miatt sohasem szakítatok meg hű barátságot. Az élet rövid és igaz barátok nem nőnek oly nagy számban az útszélén, mint a gomba. A koholt vádak terhe alatt inkább csak erősödjék barátságotok.

Feri eltávozott a sátorból.

Hogy a kibékült felek megünnepeljék e szívbeli barátságot, megkeresték Vili kölnivizes üvegét és minden tétovázás nélkül petróleummal töltötték meg. Majd néhány éles kavicsot csúsztattak lepedője alá. Legújabb nyakkendőjére pedig tizenhárom csomót kötöttek. Karonfogva hagyták el a sátrat, kibékülve egymással és mindenkivel.

Ez idő alatt Vili ész nélkül védekezett Feri előtt, hogy csak tréfából ugratta őket. Közben nem figyelt a megtorló intézkedésekre, amelyeket a két jóbarát végrehajtott. Néhány perccel később bement sátrába és egy-két csepp illatosító vizet dörzsölt rózsás arcára. Dühösen felordított. Örök mosolya eltűnt és kirohant a szabadba.

Dani és Karcsi türelmetlenül várta ezt a pillanatot. Amint Vili feléjük közeledett, közönyösen néztek reá.

– Ki nyúlt a kölnivizemhez?

Feleletül Dani befogta az orrát.

– Pfuj – szisszent és elmenekült.

– Az a gyanúm, hogy ti voltatok a tettesek – folytatta Vili Karcsira szegezve haragos tekintetét.

– Pfuj – kiáltott fel Karcsi és hasonlóképp elfutott.

A két jóbarát, mihelyt már eltűnt Vili elől, betegre nevette magát. Arcukon patakban folyt a könny.

Könny szökött a hazudozó szemébe is, de könnyei nem jókedvből fakadtak. Rögtön Elmwoodhoz futott.

– Feri, – panaszkodott – Dani és Karcsi ellopott tőlem két nagy üveg kölnivizet.

– Biztos csak tréfálnak – válaszolt Feri és nem is gondolt arra, hogy a második üveget csak Vili hazudta hozzá.

Feri óvatos nyomozás után Vili egyéb hazudozásait is kiderítette, így megtudta, hogy Vili Archer előtt az egész táborat lepecskondiázta. Archer Elmwooddal történt megbeszélés után összes barátaival kezét fogott. Amint Vilihez érkezett, úgy megszorította kezét, hogy az segítségért kiabált.

– Engedd el, engedd el, könyörgöm; mindent csak tréfából mondtam.

– Igazán? Én is csak tréfából teszem – gúnyolódott és mindig erősebben szorította a hazug fecsegő kezét.

Mindennek mi lett a következménye? Hogy Hordey Vilit mindenki kerülte. Egyedül Kolozs kezelte őt továbbra is úgy, mint csacsogó, szórakoztató érdekességet.

Hogy a felújult barátságot megpecsételjük, Feri csütörtök estére nagy halászatot ígért.

– Két bárkát kérünk kölcsön, – mondotta – ötven-hatvan horgunk lesz. Az egyik csónakot Winter Jani vezeti, a másikat én. Megkérjük Collins Robit és testvérét, hogy jöjjenek velünk. Kitűnő napunk ígérkezik.

– Hordey is velünk jön? – kérdezte Pierson.

– Természetes! Legfrissebb hazugságaival szórakoztat majd bennünket.

Vidáman indult útnak másnap délután a kis csapat Collins bácsiék nyaralója felé.

A csónakok elhagyták a kis kikötőt és dél felé fordulva a „Dámvad”-sziget irányába haladtak. Pierson Karcsi és Dockery Dani egymás mellett üldögéltek. Halkan énekeltek. Kárpótlásképp nézeteltérésükért azóta napkeltekor és napnyugtakor órák hosszat együtt végeznek énekgyakorlatot. Kezdetben lágyan énekeltek, majd mindig erősebben, mert észrevették, hogy a másik csónakból is fülelnek.

Először két hangra szólt az ének. A dal címe: „A titkos remény.” Gyengéd, kedves dallam. A szív mélyéig hat.

Feri a szünetben jelt adott. Az evezősök kiemelték a vízből lapátjaikat. Félúton a két sziget között a két jóbarát igazán bájosan énekelte az elringató nótákat. Az alkonyi fény, a ringó víz és újra megpecsételt barátságuk még szebbé tették e percekét.

A vizén az énekek kedvesebben hangzanak. Mint a rózsailat szállnak a hangok Dani és Karcsi tisztán csengő torkából. Egyikük szoprán, a másik pedig alt a milwaukee-i nevelőintézetben. Valamennyi társuk meghatódva hallgatta őket.

A két kis énekes meglepődött, mikor éneke után a Vesper-sziget felől erős tapsot kapott. Hátrafordulva egy csoport kispapot pillantottak meg, akik egy nyaraló erkélyén üldögéltek. Nem várt hallgatóság, de annál hozzáértőbb.

– Énekeljeteek még nekik – szólt oda Feri.

– Kár, hogy nem készültünk. Hopp!... nagyszerű gondolat!

– Feri, engedd meg, hogy Walter átjöjjön a mi csónakunkba. Szeretnénk hármásban énekelni.

Walter csakhamar átszállt és egy perccel később már fújták Shakespeare vidám énekét:

„Itt az árnyas, zöld fák alatt
Várunk, pajtás, pihenünk ma!
Víg nótával társulj te is
A madarak szép dalába.
Jöjjetek hát, jertek velünk,
Nincs itt semmi ellenségünk,
Csak a tél meg a szél,
Csak a tél meg a szél.”

A vidám, magával ragadó pásztorkölteményre Kolozs felugrott. Még táncra is kelt volna, ha Collins Robi nem húzza fejébe a merítőhálót s így Vili karjába taszította.

– Én is szeretnék énekelni – szólt ez utóbbi kedvesen.

– Mi az? Te tudsz énekelni is?

– Kitűnően!

– Valamikor tagja volt az intézet énekkarának, – magyarázta Dockery – de kidobták, mert a kápolnában rendetlenkedett.

– Nem isz igaz! Nem rendetlenkedtem, csak hangosan imádkoztam. Az igazgató úr meg félreértett, mert azt hitte, hogy fecegetem.

– Micsoda füllentés! – jajdult fel Walter.

– Elég! Na lássuk! Énekelj! – szólt Feri nyersen.

Vili kezét összekulcsolta, szemét szerényen lesütötte, csöpp száját kinyitotta, amelyből csodálatosan kedves hang ömlött elő:

„Kegyes Lélek, hallgasd meg imám.”

– Teringtett, – suttogta Walter – úgy énekel, mint egy angyal.

– Bizony, – válaszolt Collins Robi – és arckifejezése is egészen angyali.

– Ha látná egy pap, még gyónás nélkül is megáldoztatná – tette hozzá Feri. – Pedig nála hazugabb gyermeket nem hord a föld a hátán. Ha csak ezredrészben lenne olyan jó, mint amilyennek látszik, akkor ő lenne csapatunk legderekabbja.

– Lám, nem a toll teszi a madarat madárrá!

Jóllehet a többiek megszokták feltűnni vágyásáért, mégis amint Vili befejezte énekét, hosszú tapsban törtek ki. A bájos kerub arca égies méltósággal ragyogott.

A fiúk újra felvették evezőiket. Ütemesen csattogott a víz. A „Dámvad”-sziget legdélibb pontja felé tartottak.

– Jaj, de helyes kis hernyók vannak itt – szólalt meg Feri, miközben a csalétkes dobozban kotorászott. Három egész piciny álcát emelt ki.

– Pompás! A kis halászoknak kis hernyó kell! – okoskodott Collins Robi.

– Nagy lókötó vagy, – nevetett fel az öccse – mintha számítana valamit a halász nagysága a fogásnál. Én lefoglalom magamnak a nagyobbik hernyót.

Mindenki kimondja ilyenkor, ami szívéen fekszik.

Feri csitította le a felkerekedő vihart, mert a legkisebb hernyót saját horgára akasztotta. A legnagyobbat pedig Kolozsnak és Daninak adta.

– Nem veszekedni jöttünk, hanem halat akarunk fogni – szólt közbe. – Ha mindegyitek a nagy hernyó után kapaszkodik, nem fogunk semmit vagy legfeljebb egy-két nagy halat. De ha ...

Ferinek már nem volt ideje, hogy mondatát befejezze, mert jó nagy sügért húzott ki.

– Ó, adj kis hernyót – kiabált Kolozs.

– Nekem is – vette át a szót Dani.

– Most már csak elégedjetez meg azzal, amit először kértetek – szólt Feri és újból bedobásra készítette horgát.

Akik kicsiny hernyót fűztek horgukra, alig győzték kihúzni a sügéretet és kövi pontyokat. Míg Dani, Kolozs és Collins Walter mozdulatlanul figyelték az alig tíz lépésre bedobott horgokat.

– Már torkig vagyok ezzel a halászzal – méltatlankodott Kolozs felugorva helyéről, és annyira megingatta a csónakot, hogy majdnem felborult.

– Ül le azonnal – intette le Feri komoran.

Kolozs készségesen engedelmeskedett és pont eltalálta, mert e pillanatban horgát valami megrántotta.

– Hopp, nézzétek, – kiáltott fel – ez nem sügér: úgy húzza, mint egy kecske. Hamar a merítőhálót! ... Hamar...

Lassan húzta a fonalat a csónak felé. Szeme felcsillant, amint észrevette a víz erős hullámozását.

– Láttad a farkát?! – ujjongott. – Elmehettek a kis hernyóitokkal... Ez ponty!

– Pfuj! – mormogott Elmwood, amint a hal alá merítette a hálót... Ez lazachal... Nem ér semmit!

– Az a fontos, hogy nagy – állapította meg Kolozs. – Adj másik hernyót. – Kolozs lassan megbékélt a helyzettel. Walter új helyet foglalt el a másik csónakban. A szerencse ott neki is jobban kedvezett, mert hamarosan egy háromfontos csukát fogott. A halászat egyre érdekesebbé vált, és annyira elmerültek bele, hogy észre sem vették, amint közelükbe új csónak érkezett. Négy fiú ült benne. A legidősebb is alig volt tizenhét éves. Feriékől ötven méterrel feljebb kötöttek ki.

– Pszt – intett Feri, mert a lárma mindjobban erősödött. – Ilyen zaj közepette várhatunk, amíg új hal akad horgunkra.

– Pszt, pszt – adták tovább szájról-szájra és újból bedobták horgaikat. Pillanatnyi síri csend ült a vízre.

A komolytalan Vili tett először megjegyzéseket az újonnan érkezett halászokra.

– Tudjátok, kik azok a nagy sihederek ott túl? – mondotta olyan hangosan, hogy az egész környék visszhangzott belé.

– Milyen szemtelen ez a kis légy – szólt vissza nem kevésbé hangosan túlról egy idősebb, szép, szálas, élénkszemű fiú.

– Fogadok, hogy chicagóiak, – jegyezte meg Collins Robi gúnyosan – csak azért nem állítom határozottan, mert lábukat még nem láttam.

– Ha ezek a fiúk nem viselnének kalapot – folytatta a másik idegen – és megláthatnám, hogy van-e a hajuk között széna vagy sem, azonnal megmondanám, hogy milwaukee-iek-e vagy kultúrvárosból valók.

Collins Robi, Feri és Jani hátat fordítottak, hogy elrejtse nevetésüket. Az idegen fiú válasza nagyszerűen talált.¹

– Nem tudom, hogy ezek a fiúk horoggal akarnak-e halászni vagy azt várják, hogy a hal magától ugorják bele csónakukba.

Ezt Dani jegyezte meg a szóváltás folyamán.

– Ezek a fiúk ott túl, – folytatta a harmadik idegen – úgy látszik, még semmit sem fogtak. Ha azonban valami gondolatot vetünk át csónakukba, azt mindig elkapják. Ez is több a semminél.

– Nagyon félek, – válaszolt Feri – ha ezek a fiúk gondolataikat kidobálnák a partra, csónakuk nem nagyon könnyebbednek meg.

– Sőt, gondolataik valóságos szellemi csőd – tette hozzá Collins.

Az idegen fiúk hangos nevetésbe törtek ki.

– Robi, – suttogta Feri halkán – pazar gondolatom támadt. Hozd ide gyorsan Walter csukáját! ... Vigyázz, hogy semmit meg ne sejtssenek. Add tovább a figyelmeztetést, hogy senki meg ne hiúsítsa tréfánkat. Jót szórakozunk.

Feri ügyesen horgára akasztotta a csukát és messze bedobta.

– Ide, fiúk, – kiabált – gyorsan a merítőhálót. Nagy halat fogtam.

A szomszédok tágra nyílt szemmel figyeltek. Nem is sejtették a huncutságot. Feri kissé mesterkéltén, de lelkes magyarázat közben húzta ki a halat.

– Ugyanakkora, mint Kolozsé – ordította Dockery.

– Már az ötödik cuca, amit negyedórán belül fogunk – kiabált az „igazmondó” Vili.

– Te, ha nevetséges hazugságaidal tréfánkat elrontod, – korholta lehangoltan Robi – ráakasztunk a horogra és megfüröszttünk. Jobban teszed, ha kevesebbet beszélsz.

– Jaj, de erős nevetőgörcöt kaptam.

¹ A fentnevezett városok foglalkozására történik itt utalás: Chicagóban háziállat-tenyésztés virágzott, Milwaukee-ben gabonaneműeket termeltek.

- Csak ne mulass – dorgálta Robi. – Ferde lelkiismereted mindig talál kiutat.
- Robi, – szólta Feri – most rajtad a sor, hogy kihúzd a csukát. Utánad meg Winter halássza ki. Akkorra a halunk is megunja a komédiát.
- A mindenét, – kiáltott fel az idősebbik idegen fiú, mikor Robi kifogta a csukát – ezek a szomszédok egész halom nagy halat fognak.
- A fiúk közben alig tudták visszafojtani, hogy hangos nevetésbe ki ne törjenek.
- Winter csakhamar negyedszer is kihalászta a türelmes csukát. Collins Robi feszülten figyelte, amint horga felé jól megtermett hal közeledett. Üzembe helyezték mindkét merítőhálót, és míg Jani kimerítette a szegény csukát, addig Robi legalább négyfontos pontyot emelt ki.
- Tünelmes – szólta halkán Feri. – Újabb munkába kezdünk. Ezt a pontyot is kifogjuk legalább háromszor. Gondolom, elképednek majd a chicagói fiúk.
- Halló, – kiáltották át onnan túlról – milyen csalétket raktok horgaitokra?
- Cipőfűző darabokat – kiáltott vissza Dockery. Feri keményen nézett Danira: A kérdés komolyan hangzott, miért válaszolt rá sértően?
- Hernyókkal horgászunk – válaszolta Feri kedvesen.
- Mi is, de a mienket nem harapják. Egyet láttunk ugyan, de az is elúszott.
- A beszélgetést Kolozs szakította félbe kiabálásával: „Jaj, jaj, nézzetek, cethal!”
- S szokott módon, harmadszorra is kihúzta az előbbi pontyot.
- Hogy nekünk ily nagyszerűen sikerült, – szólta át Feri hetykén – magyarázata az, hogy új halászati módszert fedeztünk fel. Egyelőre ez még titok. Ha meg akarjátok ismerni, holnap látogassatok meg bennünket. Táborunk a Linnet-kiöntés felső szélén fekszik. Ott eláruljuk sikerünk titkát. A halászléhez is szívesen látunk benneteket vendégül.
- Hálásan köszönjük – válaszolták a chicagóiak.
- Nézd csak, még taraja is van a halamnak – izgult Pierson horoglécét húzva.
- Siessünk, hamar a hálót... meg akar szökni.
- Mindig oly nagyok? – kérdezték az idegen csónakból. – Nemrég még csak csukákat fogtatok, most meg mindig pontyot... Érthetetlen!
- Világos... a ponty mindig csapatosan vonul – fejtette ki Feri.
- Hányadiknál tartotok már?
- Még mielőtt ideérkeztetek volna, fogtunk egy csukát. Azóta meg úgyis láttátok, milyen eredményt értünk el – válaszolt Feri kitérően.
- Tehát most van öt csukátok és négy pontyotok – számígtatott az idegen fiú. – Mind az öt csukát alig negyedóra alatt halásztátok?
- Nem egészen! Kis barátunk előbb nem pontos időt mondott be – javította ki Feri.
- E pillanatban a kis „pontatlan” közvetlenül a csónak mellett ötfontos márnát csípett el (vagy talán még ennél is súlyosabb volt).
- Kitűnő, – szólta Dockery egész halkán – most meg a márnával játsszuk le a mókát!
- Tervedet nem helyeslem, – szólta Feri – mert rájönne nekünk cselünkre.
- Mikor a múlt évben itt jártam, – fogadkozott Vili üvöltő hangon – ötven filléresz horoggal harmincöt és fél fontos cukát fogtam.
- Ennél vakmerőbb hazugság még nem jött ki a szádon, mióta beszélni tudsz – förmedt rá Pierson.
- Még a kis hazudozó is belátta, hogy senki sem hisz neki.
- Mindenesetre nagyon nehéz volt és egy falokcapással földre terített.
- Evezzünk haza, fiúk, – adta ki a parancsot Feri – Vili hazugságai még ránk vonják az ég villámaint és csónakunk elsüllyed.

XVIII. fejezet: Kolozst meg akarják skalpolni

Másnap reggel Vili és Kolozs felizgultan álltak Feri elé és kérték, hogy engedje ki őket újra halászni.

– A világ minden kincséért sem merném rátok bízni a csónakot – jelentette ki Feri.

– Nincs is szükségünk csónakra – szólt Kolozs.

– Vilivel ismerünk egy helyet a „Dámvad”-sziget alatt, ahol a víz mindjárt a part közelében mély. Elmegyünk oda és csónak nélkül is tudunk halászni.

– Nem tesztek rossz fát a tűzre?

– Megnyugtatlak, Feri, hogy nem – ígérte meg Kolozs közömbösen. Hogy mit értett Kolozs a „rossz fán”, nehéz lenne kitalálni.

Tehát a két kis meggondolatlan bátran elindult és elhelyezkedett a fent említett parton. Két óra hosszat üldögéltek bár, de fáradságukat csak nem koronázta siker.

– Éljen, – kiáltott hirtelen Vili – itt vannak a tegnapi fiúk is. Megérkeztek a halászatra.

– Nekik sem lesz több szerencsájuk – jelentette ki Kolozs. – Vili, jó lenne megfürödni!

– Nagyszerű ötlet – kiáltott fel Vili.

Letették horgaikat a parti homokra és mindketten levetköztek. Csakhamar a vízben lubickoltak.

– Nézd cak, hol kötnek ki – kiáltott Vili.

Kolozs körülnézett. Diadalmas ujjongással ugrott ki a vízből és fürdőruhájában eltűnt a fák között.

Barátja nem is sejtve, hogy Kolozs mit tervez, újra felöltözött.

A csónakban ülő fiúk a szigetbe mélyen benyúló öblöt választották kikötőül. Csónakjukat az egyik hatalmas fa ágához kötötték, amely alacsonyan és mélyen behajolt a vízbe és sűrű lombozata kupolát alkotott fejük felett.

– Remélem, ma több szerencsénk lesz, mint tegnap – szólt Cleary, a kis csónak vezetője.

– Annál rosszabbat el sem lehet képzelni – tette hozzá Allen.

– Ajánlom, hogy maradjunk egészen csendben – szólt Graham nyugodtan.

– A közös érdek mindenekelőtt – válaszolt Reilly, a negyedik.

Erre mind elhallgattak. Síri csend ülte meg a csónak környékét és a fiúk türelmesen vártak. Óvatosságuk hamarosan meghozta a várt eredményt. Alig öt perc múlva Allen gyönyörű pontyot fogott.

– Nem vettetek észre épp ebben a pillanatban valami különös hangot? – kérdezte susogva Allen.

– Merről? – kérdezte Graham.

– Onnan felülről: a fáról.

Nyomban vidám „hi, hi, hi, hopp” zavarta meg a néma csendet és orruk előtt nyílsebesen fehér, hosszú alak zuhant le a fáról, majdnem a csónakukba. Nagy loccsanással eltűnt a vízben.

– Chicago újra tönkre téve – sóhajtott fel Cleary.

Kolozs mosolyogva bukott fel a víz színére.

– Harapják? – szólt oda, lábaival a vizet gyúrva, miközben hosszú nyelvekben fröcskölte feléjük a vizet.

– Menj innen, te tuskó, – mordult rá Graham – elriasztod a halakat.

– Kérlek, ne figyeljetek rám, – és nagy karcsapásokkal a part felé úszott. – Néhány szaltót szeretnék ugrani a fa tetejéről. Aztán elmegyek innen.

– És minden további nélkül újból ügyesen felmászott a fára, mely az elkeseredett halászok fölé hajolt.

- Soha életemben nem láttam még ilyen nevetlen fickót – méltatlankodott Allen.
- Hallatlan – tűnődött Graham.
- Hogyan mászik! Nézzétek, már megint ott fenn áll. Nagy macska ez; vagy csak a szemünk káprázik?
- Hi, hi, hi... hopp – nevetett ismét Kolozs. Kiugrott messze a levegőbe és úgy zuhant, mint az ágyúgolyó.
- Őszintén mondom, megdermeszt ez a látvány – szólott Allen. – Mit szólsz ehhez, Chicago? Ha ez a kis majom eljönne a városunkba, mindenki megcsodálná.
- Mily hidegvér! Ha olyan magasról kellene leugranom, az ijedtségtől is meghalnék, még akkor is, ha egyébként semmi bajom sem történnék.
- Jól van, jó ... – mormogott Cleary s közben letörölte magáról a vizet, amelyet Kolozs fröccsentett rá. – Hát négyünknek sincs annyi bátorságunk, mint ennek a kölyöknek? Miért tűrjük, hogy vérig bosszantson bennünket? ... Már elérte a partot. Ha nem fékezzük meg, ismét felmászik a fára és lecsap, mint mennyből a villám.
- Amíg felkúszik a fára, csendben eloldom a kötelet. Ha elmerül a vízben, odaevezünk föléje. Amint a felszínre bukkan, elcsípjük... Visszaszállítjuk a szállásra, ahonnan megszökött.
- Kolozs a harmadik fejesből is a felszínre ért. Azonnal észrevette, hogy a fiúk evezőt ragadtak. Gyorsan a part felé tartott.
- Azonban elkésett. Allen kemény marokkal nyakon csípte. Kolozs eszeveszetten kapálódzott. Összegörnyedt, öklével csapkodott, lábával rugdalódzott. A kis fejeselő erőfeszítésein és kitartásán maga Allen is meglepődött. Azonban mindez hiába volt. Bátorsága sem menthette meg a fogságtól.
- Fialatúr, – kezdte Cleary, miközben letette a kis húscomót a csónak fenekébe – hol vannak a ruháid?
- Ott alább – szólott Kolozs Vili felé mutatva, aki rémülten állt és nem is gondolt arra, hogy barátjának segítségére siessen. Kolozs e válasz közben újabb szökési kísérletet tett és sikerült is majdnem egész a partra ugrania.
- Fogott már valamelyitek angolnát? – kérdezte Cleary.
- Én igen! – felelt Reilly.
- Akkor eredj, fogd meg azt a fickót... Rosszabb az tíz angolnánál is!
- Azonnal visszajövök, – szólott vissza Kolozs bátor hangon – csak felöltözködöm. Cleary szúrósan a szemébe nézett.
- Megbízom benned – szólott röviden. Foglyukat egészen figyelmen kívül hagyva Vili felé vették az irányt. Erre a „hú” barát nyakába szedte lábát és Collinsék villájáig meg sem állt. Itt elújságolta, hogy Kolozst valami vad társaság majdnem vízbe fojtotta, és most, mielőtt máglyára vetnék, bekenték kátránnyal. Elmwood előtt még azt is hozzátette, hogy Kolozs utolsó jajkiáltása ez volt: „Segítség! Gyilkosok!” Hangja félelmetesen és kétségbe ejtőn remegett.
- Kolozs partra ért. Gyorsan felvette az egyik fa tövéhez lerakott ruháját. Térden állva befűzte cipőjét. Majd mokusugrással elkapott egy ágat. Magasra felmászott és kényelmesen leült. Ilyen magasán üldözői sehogy sem tudták elérni.
- Szeretnétek megfogni, ugye? – kérdezte gúnyos arcfintorítással. Cleary Grahamra nézett és mindketten hangos nevetésre fakadtak.
- Béküljünk ki és ne veszekedjünk – szólalt meg Cleary.
- Kolozs is nevetett:
- Én benne vagyok!
- Kész a béke! Mondd, hogy hívnak?
- Lightfoot Kolozs a nevem. Milwaukee-ben járok a jezsuiták intézetébe.
- Beszéd közben Kolozs könnyedén a földre ugrott.

– Ott tanultad a sok szemtelenséget?
 – Nem, e téren készletemet mindig saját magamból merítem... No, ismerkedjünk hát és fogjunk kezét!

Kolozs amerikai szokás szerint mindannyiukat tisztelettudóan köszöntötte.

– Engedd meg, hogy valamire felhívjam figyelmedet, Lightfoot – szólta Cleary. – Az ellentétek elsimultak ugyan, azonban nagy baj, ha fiatal fiú idegenekkel szemben ilyen illetlenül viselkedik. Ha nem vigyázol, könnyen mélyre süllyedhetsz és tönkre teszed lelkedet.

Kolozs értelmetlenül állt. A kis ártatlan Wordennel történt szerencsétlen tapasztalatától eltekintve semmit sem tudott a világról és annak gonoszságáról. Élete eddig ártatlan környezetben folyt. Katica olyan olvasmányokat választott ki számára és olyan hőstetteket beszélt el neki, amelyek mindig a magasabb eszményt sugározták reá.

E kifejezéseket: „rossz társaság”; „káros hatások”, nem tudta igazán megérteni. Ismerte ugyan saját gyengeségeit, hibáit, bűneit, de sohasem gondolt arra, hogy mások még rosszabbak legyenek. Hordey Vili magatartása először megdöbbenetett, de később levonta a következtetést; mikor Vili kinyitja a száját, elveszti beszámíthatóságát. A kis gondtalan számára a világ festett rózszaerdőként virult.

Beszélgetés közben Kolozs megtudta, hogy a négy chicagói fiú a város egyik katolikus nevelőintézetéből való. Kolozs egyre jobban megnyerte rokonszenvüket ... Ekkor íme, Feri, Robi, Jani, Pierson és Dockery lélekszakadva rohanva megérkeztek labdaütőkkel, botokkal és horoglécekkel.

– Hej – kiáltott Feri s hirtelen megállt. – Már azt gondoltuk, hogy megskalpoljátok ezt a kis huncutot, és íme, a béke pipáját szívjátok. Hol van itt a kátrány és a máglya?

– Megállj csak, Vili! – kiáltott fel Robi! – A kölnivizes üvegért most megint kitolt velünk. Pedig az egyszer azt hittem, hogy igazat mond, mert még könnyezett is beszéd közben.

– Ha hazaérünk, – szólta Feri – Vilit mártjuk kátrányba... Kolozs, kik ezek a fiúk?

A labdaütőket, botokat és horogléceket földre dobták és a két „ellenséges” csapat víg beszélgetésbe elegyedett.

– Remélem, nem sértődtek meg tegnap esti gúnyolódásunkért? – kérdezte Feri.

– Egyáltalán nem, – nevetett Reilly – hisz mi kezdtük.

– Most azonban jertek! Együk meg együtt a halakat – szólta Feri.

– Úgyis nehezen tudnátok magatok elfogyasztani azt a kilenc nagy halat – szólta Graham.

Erre dörgő nevetésbe törtek ki és elindultak együtt a tábor felé. Közben Feri elmesélte a tegnapi móka megoldását.

– 1 : 0 Milwaukee javára – jegyezte meg Reilly.

Vili nevetéstől meggörnyedve fogadta az érkező csapatot... Azt azonban nem merem elmondani, hogy mit kapott érte. Vili arca mégsem vesztette el rózsás pirosságát. Szeme csillogott és félhangosan, hogy mindenki meghallhatta, ezt ismételte: „Jaj, de nevető kedvem van, jaj, de nevető kedvem van.”

XIX. fejezet: Katica nagy örömhírt hoz Kolozsnak

Szombat délben Collins Robi két levéllel jelentkezett a táborban, melyeket a faluból hozott. Az egyik Kolozsé volt, a másik Vilié. Kolozs megpillantotta a címzést. Erre magaszt ugrott és közben háromszor is összeverte bokáját. Majd cigánykereket hányt.

– Délután meglátogat Katica és Collinsék villájában tölti a vasárnapot.

Míg ezt kiabálta, gyorsan pörgött s végül szédülten rogyott össze.

Vili közben saját levelét betűzte.

– Mit akar ez jelenteni, Feri? – kérdezte Elmwood elé lépve.

Feri vette a levelet, gyorsan átfutotta és olyan jóízűt nevetett, hogy minden gyermek köréje gyülekezett.

– Ide figyeljtek, gyerekek! Nagyszerű eset!

Kiváló Hazugok Egyesülete
Igazgatósági Iroda.

Hordey Vilmos testvérünknek!

19... július.

Szokásos évi zárszámadásunk végén kitűnt, hogy Milwaukee-ben Ön a legtehetségesebb egyén, aki a történelem folyamán eddig még nem tapasztalt fölényben nyerte meg a hazugsági rekordot. Épp azért egyhangúlag tiszteletreméltó egyesületünk törzstagjává választottuk. Egyúttal abban a mély kitüntetésben részesítjük, hogy Évkönyvünkben kinyomatjuk eddigi legeredetibb lotyogásait.

„Igazmondó”

Vili mindebből semmit sem értett.

– Nem tudom, ki az az Igazmondó?

– Egy fiú, aki hozzád hasonlóan úgy hazudik, mint a vízfolyás.

Vili még hosszasan érdeklődött és a kapott feleleten mélyen elmélkedett. Jóleső öröm töltötte el, hogy felvették a Kiváló Hazugok Egyesületébe.

– Megérte a móka a fáradságot – szólalt meg meglegedetten Pierson, ki eddig Dockery mellett várta a hatást. – Félórai munkámba került ez a lap.

– Vili még most sem sejti, hogy az egész csak tréfa – jegyezte meg Karcsi. –

Meggyőződésem, ha a hazudozóknak tényleg lenne egyesületük, Vili szívesen megfizetné a tagsági díjat.

Az utolsó mondatot Vili is meghallotta. Méltóságteljesen mosolygott és zsebtükrében nézegette arcát.

*

Meg sem kísérlem leírni azt a boldogságot, amely Katica és Kolozs szívét eltöltötte, midőn délután az állomáson találkoztak.

Említettem már, hogy Kolozs rendszerint a tyúkokkal együtt szokott lefeküdni.

Ezen a napon szakított régi szokásával. A holdfényben úszó tó partján késő estig sétált Katicával.

Kolozsnak ezen az estén nagyon sok mondanivalója akadt. Mind csupa csacskaság és gyerekség. De nővére mégis oly szívesen hallgatta. Több olyan eseményről is beszámolt, amelyet itt nem szabad elmondanom. Sokszor győzelmet aratott önmagán ... sajnos, azonban több hibát is elkövetett.

Katica alig talált szót, hogy mindent elbeszéljen. Mindebből legérdekesebb édesapjuk üzenete: Kolozs augusztus 15-én járul első szentáldozásához.

Határtalan öröm ragyogott Kolozs szemében, de csakhamar aggódássá változott.

– Ó, Katica, olyan közel van már és annyi mindenről megfeledkeztem!

– Nem, nincs túl közel, Kolozs, – válaszolt határozottan a fiatal leány. – Nagy szükséged van az Oltáriszentség kegyelmeire, hogy erősebbé válj. Ha tőled telhetőleg a legjobbat adod, a jó Isten pótolja a többi.

Hogy bizalmat öntsön öccsébe, Szalézi Szent Ferencet hozta fel mintaképpül. A szentek koszorújának egyik kedves alakja, aki hirtelen természetű volt. Mégis, a kegyelem segítségével csodálatos szelídségre tett szert.

Éjfélre járt már az idő, amikor Katica és Kolozs elbúcsúztak egymástól. Előbb még Collinsék nyaralójában elvégezték esti imájukat. Nem felejtették el kérni a jó Istentől azt sem, hogy jól készítse elő e kis szívet a Nagy Napra.

Katica és Kolozs még nem ismerték, mit rejteget a jövő! Isten nem augusztus 15-ét választotta...

XX. fejezet: Barry Atya érdekfeszítő történetet mond el

– Mondja, Barry Atya, ugye nagyon nehéz bebizonyítani, hogy van ördög? – tette fel a kérdést Robi.

Barry Atya, Collinsék jóbarátja e hétre kijött a nyaralóba.

Az Atya messze kiemelkedett a közönséges, mindennapi emberek köréből. Lelkéből nyájasság és szívéllyesség sugárzott.

Most az erkélyen ül, szemben a tóval. Az enyhén hullámozó vizet figyeli, amint szürkés-vörösen csillog az eltűnő nap sugaraiban. Az esti félhomály mély csendje ül rá a tájra.

Robi kérdésére az Atya elmosolyodott, majd komolyan elkezdte:

– Kérdésedre egy történet jut eszembe.

Még mielőtt mondatát befejezte volna, Robi odahívta a többieket is.

– Fiúk, – kiáltotta – Barry Atya történetet mond el.

A kicsinyek közel a tó partjához, ahol a gyepes lejtő belefut a tóba, „Bombay” játékkal szórakoztak, míg Elmwood és Winter egymás mellett üldögéltek és beszélgettek. Amikor a szót: „történet” meghallották, Pierson Karcsi irányításával éppen sapkából álló piramist raktak a türelmes Dockery hátára. Azonnal abbahagyták a játékot, de előbb kíméletlenül szegény Dockery hátára ugrottak, úgyhogy sapkák és a gyerekek összekeveredve a földön hemperegtek. Mikorra feltápáskodtak, egyedül maradtak a csatatéren. A többiek futva kapaszkodtak a füves domboldalon felfelé. Egymást lökdösve tömörültek a főtisztelendő úr köré. Megállapították az ülési sorrendet. Közben lihegve beszaladt a két bukfencező is. Folyton csipkedték egymást. Barry Atya kétségkívül örült, hogy személye ilyen nagy népszerűségnek örvend. Elmerült karosszékében, és mosolygott... Kedves, türelmes mosoly volt.

– A megtérőkről meséljen, Atya – könyörgött Archer Henrik.

– Ne arról; valami jobbat – szakította félbe Robi. – Az ördögről meséljen.

– Gyorsan. Ne várakoztasson már bennünket. – Egész litániára való kíváncsi kérdés hangzott el a hallgatók ajkáról.

– Mindenekelőtt elárulom, – szólalt meg Barry Atya – ezt a történetet még senkinek sem mondtam el.

Barry Atya mintha habozott volna.

– Tessék elkezdni – kiáltották kórusban.

– Ezt senki a világon nem ismeri, egyedül csak én.

– Igaz történet? – kérdezte aggódva Hordey Vili.

– A legutolsó mozzanatáig! Évek hosszú során tartogattam titokban és még a múlt héten sem szántam volna rá magam, hogy elmondjam. Most mégis úgy döntöttem, hogy itt előttetek nyilvánosságra hozom. Az eredeti szereplők nevét is elárulom.

Tizenöt éve történt, amikor pappá szenteltek. A szentelés után egy hetet odahaza töltöttem, szüleimnél. Elmondtam első misémet abban a templomban, ahol régen, gyermekkoromban ministráltam. Azt a hetet sohasem felejttem el. Később hazulról távoznom kellett a püspökömtől kijelölt helyre. Vidéki plébánia volt az – de hiszen ez nem is fontos. Egyik keleti államban feküdt. Ti nyugatiak úgysem ismeritek azt a helyet.

– Ó ... ó ... – mondogatták a fiúk és zsörtölődtek tudásuk lebecsülésén.

– Újmisém után a munkám nagyon lefoglalt. Megérkezésemtől kezdve az új plébániámon igen sokat kellett gyóntatnom. Gyorsan átismételtem tehát a teológia morálist.

– Teológia morális? ... – ismételte Collins Henrik – az meg micsoda?

– Újfajta bicikli! – szólt közbe Robi gúnyosan.

– Miért nem hagyod, hogy az Atya folytathassa?

– A teológia morális – beszélt tovább az Atya – olyan könyv, amely megtanít, hogyan kell gyóntatni. Mert ahogy az ítélőszéki bírónak jogi tanulmányt kell folytatnia, hogy ítélhessen, úgy a papnak is meg kell tanulnia a morálist, hogy ítélni tudjon a gyóntatószékben és tudja vezetni azokat, akik a bűnbánat ítélőszékéhez járulnak. Mondhatom, fiúk, hogy ez komoly tudomány. Gondosan újra átlapoztam a teológia morálist és augusztus első péntekén kora reggel vonatra ültem, hogy első helyemre utazzam. Kézitáskámat a padra helyeztem, és mikor elindult a vonat, elővettem breviáriumomat, hogy imádkozzam. Előbb azonban átnéztem irattárcámat és újból meggyőződtem, hogy képesítéseim rendben vannak-e.

– Készségeit az ember rendszerint a fejében hordja – jegyezte meg Robi és nem félt kockára tenni bőrét a szójáték kedvéért.

– Pszt – vágta oldalba Henrik és Walter, akik szerencsére még fiatalok és együgyűek voltak ahhoz, hogy a szójáték sértő élet megérthessék.

– Mikor képesítéseimről beszélek, – folytatta tovább az Atya minden fennakadás nélkül – nem az észre gondolok, hanem a püspöktől kapott joghatóságra. „Képesítés”, fiúk, olyan szó, melyet az egyházi nyelvben arra használnak, hogy... a papnak adott gyóntatási engedélyt jelezzék vele. Ezt a jogot egyedül a püspök adhatja meg és e nélkül a pap legfeljebb csak misét mondhat.

– Hát a papok a felszenteléskor nem kapják meg a gyóntatási hatalmat? ... – kérdezte Winter Jani.

– Dehogynem! Megkapják ugyan a hatalmat, de nincs joguk annak gyakorlására. Éppúgy, mint annak az embernek, akinek százezer pengője van a bankban, sajátja ugyan a pénz, de jelenleg még sem használhatja... Elvégre ennek semmi köze a történetemhez ... Tehát meggyőződtem, hogy képesitésem rendben van, azután kinyitottam breviáriumomat és elkezdtem a „kis órákat”.

– Kisz órákat? – mormogta Hordey Vili.

– Ne beszéljétek folyton közbe! – szólalt fel Winter Jani. – Robi, alakítsunk felügyelőbizottságot. Mostantól fogva, aki először félbeszakítja Barry Atyát, azt könyörtelenül kirúgjuk innen. Tessék folytatni, Atya.

– Hüüm – mormogott Henrik, Walter és Vili, akik személyük ellen szólónak érezték Jani intézkedését.

– Minthogy semmi sem sürgetett és a breviáriumozás is nehezen ment még, az imádság hosszú időt vett igénybe. Mikor becsuktam könyvemet, szokásom szerint, és ehhez mindig hűen ragaszkodtam, röviden imádkoztam az aznap haldokló bűnösökért. Majd azokért a gyermekekért, akik halálos bűn veszélyében forognak. Mondanom sem kell, hogy vonatom közben megtett 45 km-t... Felemeltem fejem – most érek az igazi történethez – s egy fiút pillantottam meg, aki a fülke ajtajánál támaszkodott és szemét sóvárgó vágyódással szegezte rám. Hirtelen pillantásom elég volt arra, hogy belássak kínos helyzetébe.

Soha szebb fiút életemben nem láttam. Tudom, hogy ezzel megsértem a kis „mama kedvenceit”, akiről szüleik azt hiszik, hogy a világ legbájosabb gyermekei ...

– Valószínű – szólta Robi.

– Sőt biztos – tette hozzá Winter.

Nos, akkor megmondom egész nyíltan, de nehogy elkedvetlenedjétek. Egyiteknek sincs olyan szeme ... pedig már tizenöt éve, hogy égő vággyal pillantott reám. Mily szép ifjú! Tizennégy éves lehetett. Korához mérten alacsony termetű, és így fiatalabbnak tűnt fel. Sapkája alól barna hajfürt göndörödött elő. Arcának meglepő szépségét ez csak még jobban kidomborította. Tekintetében kedvesség és ártatlanság csillogott.

Arányos testalkatú volt. Gyűrött utazóruhája sem fedte el, hogy benne meglássam az egyéniség, szépség és jóság összhangját.

Ugye azt mondtam, hogy szeme kifejező, kedves és ragyogó volt? Mégis, midőn rápillantottam, arcán fájdalom vonaglott át.

Megéreztem, hogy valami nyomja szívét. Mindez rövid idő alatt nyilallt át bennem. Nem is volt több időm. Mert, amint szemem találkozott az övével, csüggedés ült ki arcára. Tekintetemre válasza visszautasító arcfintor volt. Hirtelen megfordult és távozni készült.

– Hej! – sóhajtottam fel. Hangomat senki más nem vettem észre, azonban a fiú meghallotta. Hátra fordult! Újra szemembe nézett és megállt. Keze a kilincsen ragadt. Arcáról lerítt, hogy mennyire ellenszenves vagyok neki.

– Jöjj ide, fiam – mondtam halkan.

Habozva méházott, mintha heves harc zajlana le lelkében. Láthatóan erőlködésébe került, mire elengedte a kilincset és felém közeledett. . . Jól jegyezzétek meg, gyermekek, mikor az ajtótól ellépett, hogy hozzám jöjjön, arcáról eltűnt az ellenszenv. Helyette olyan bizalom ragyogott tekintetében, hogy alig hittem szememnek. Még meg is dörzsöltem.

– Ó Atyám, – nyújtotta felém kezét, és hangja is olyan kedves volt, mint tekintete – ezerszer köszönöm, hogy megszólított. Soha életemben ennyit nem kínlódtam. Ha kimentem volna (és tudom, hogy hívása nélkül biztosan eltávozom), félek, hogy életemben borzalmas katasztrófa történt volna.

– Ül le, fiam, – biztattam – beszéljünk. Láttam, hogy szomorú vagy, azért hívtalak.

Mellém ült és váratlanul így szólt:

– Atyám, gyónni szeretnék.

– Igazán? – lélegeztem fel – Várj „L” helyig, ott már meggyóntathatlak. Most még egyházmegyémén kívül vagyunk. Addig, kis barátom, tárd fel szívedet: mi fáj neked?

– Atyám, életem legborzalmasabb kísértését éltem át. Summer Ray a nevem. Tizennégy éves vagyok. Öt év óta az egyik New York-i katolikus intézetben tanulok. A szünidő alatt két barátommal együtt kirándultam a hegyekbe. Most tartunk hazafelé.

– Másik két barátod hol van?

– A szomszéd kocsiban, a dohányzó szakaszon. Szegény barátaim. Két legjobb fiú a világon. Kitűnő tehetségek. Mindketten a Mária Kongregáció tagjai. Három éve tartom a barátságot velük. A mai napig egyetlen szót nem hallottam ajkukról... Voltak hibáik ... természetes ... de olyan hű barátok ...

Kirándulásunk pompásan sikerült. Vadásztunk, csónakáztunk, fürödtünk és halászgattunk. Nyaralásunk legkellemetlenebb oldala volt, hogy nem találtunk közelünkben katolikus templomot, csak negyvenöt kilométerre. E miatt határoztuk el tegnap, hogy hazatérünk. Nagykilencedet tartok. Ma van utolsó péntekem. Barátaim már júniusban befejezték. Tegnap este elértük „S” falut és azonnal felkerestük a plébánost. Sajnos, épp aznap délután fontos ügyben elutazott és csak szombaton tér vissza. „S” községben a plébános volt az egyedüli pap. Bele kellett tehát nyugodnom, hogy nem áldozhatok meg. Íme, Atyám, kilencedem elveszett. Újra kell kezdenem.

– Ne gyötrődj, fiam, – vigasztaltam – hát újra kezded. Te megtettél minden tőled telhetőt... És ez bánt annyira?

– Ó nem, Atyám, az ok sokkal súlyosabb. A borzasztó esemény itt a vonaton kezdődött. Hét órakor indultunk el és elég vidáman fogtuk fel csalódásunkat.

Kilenc óráig minden jól ment... igen ... negyedtízig, mert pont akkor néztem meg az órát. Míg óráim mellényzsebembe csúsztattam, egy ember lépett fülkénkbe. Leült mellém és beszélni kezdett.

– Mondják, fiatalurak, nem szomjasak? Igyunk, dohányozzunk, szórakozzunk, úgyis keményen dolgoztunk ... Üveget nyújtott felém. Atyám, soha egyikünk sem ivott erősebb szeszes italt. Sohasem ízlett az nekünk. Mindig úgy gondoltuk, hogy inni, – főképp nyilvánosan – ilyen fiataloknak, mint mi vagyunk, nem szabad. Mégis, mikor az az ember felém nyújtotta az üveget, magam sem tudom, hogy történt, ösztönszerűen utána nyújtottam

kezemet. A likőr színében bűvös vonzóerő pompázott és az ... foglyul ejtett. Szavakkal nem tudom leírni, mit éreztem. Alig nyújtottam ki kezem, rögtön visszarántottam. Hirtelen döntésemet most sem tudom megokolni. Barátom, Berton Harry, elvette az üveget. Beleegyezése meglepett. Még jobban megijedtem, amikor az üveget szájához emelte és nagyot húzott belőle. Alig hittem szememnek, mert íme, másik barátom, Sherbett Walter is elkapta az üveget és szájához emelte. Atyám, a legmeglepőbb, hogy engem is kínzó vágy gyötört az üvegért. Semmit nem kívántam annyira, mint azt a nyomorult üveget.

– Talán – mondtam neki – a példa hatott rád ilyen vonzóan.

Az a kifejezés, amit ekkor Ray egész külseje sugárzott, meggyőzött, hogy előbbi véleményem nem igaz. Erőteljes tekintete belém sugallta, hogy ez a fiú akarathós.

– Nem, – válaszolta – nem a példa hatása volt az. Atyám, ötévi intézeti tartózkodásom alatt sokféle fiúval érintkeztem. Meggyőződtem, ha valaki jól akar viselkedni, akkor egyedül csak lelkiismerete szavát kell követnie. Természetesen tudom, hogy az ital nem bűn, ha az ember sem lelkét, sem testét nem teszi kockára vele. De bárhogy legyen is, fiúknak alkoholhoz nyúlni sohasem tanácsos... Különösen az rettentett meg, hogy annyira vágyódtam utána... Mégis közben valami hang hívott onnan.

– Örzőangyalod szava volt, Ray – mert ebben a pillanatban megértettem kis barátom történetét.

– Atyám, most úgy érzem, hogy a kísértés teljesen elmúlt. Barátaim igyekeztek engem is leitatni, és már majdnem meghátráltam. Talán nem is sejtették, milyen közel álltam a beleegyezéshez. Egyikük lefogta kezemet, addig másik barátom számba tette az üveg nyakát és öntötte a likőrt.

– Ez üzte el végleg a kísértést, Ray.

– Igen. Így történt. Összeszorítottam fogamat, és ahogy előbb elbűvölt az az üveg, most millió pengőért sem nyeltem volna le egy kortyot sem. Ugye, Atyám, néha milyen jó nyakasnak lenni?

– Te, Ray, határozott és hű voltál, ők voltak nyakasak.

– Ekkor barátaim dühbe gurultak, káromkodtak és olyan szavakat vagdaltak fejemhez, hogy belepirultam. Viselkedésük annyira bántott, hogy szavaikat válaszra sem méltattam.

Rettenetes volt hallgatni a két jóbarátot, akiket annyira szerettem. Azt hittem róluk, hogy már az életszentség útján járnak és most átkozódtak, rút, kocsis kifejezéseket használtak.

El akartam tőlük venni az üveget. Ez még jobban elvakította őket. Ez volt életem legkegyetlenebb félórája. Hú barátaim szemem láttára állatokká változtak. Atyám, ezt a két fiút úgy szerettem, mint saját testvéreimet.

Kis barátom hangja itt megcsuklott. Lesújtottan ültem a padon. Ha el is mondom itt nektek e fiú esetét, azt a fájdalmat, amely átjárta minden szavát, lehetetlen érzékeltetni.

Ray olyan érzékeny volt, mint amilyen szilárd, és olyan határozott, mint amilyen szép.

– Nem bírom elmondani – csuklott meg szava. Mégis lassan tovább folytatta. – Félóra múlva nem ismertem barátaimra. Részegen hemperegtek és ördögien ordítottak.

Ray kezével befedte arcát és megállt.

– Folytasd csak, kedves fiam, – biztatgattam – mondj el bátran mindent, talán tudok segíteni.

Tekintetéből mély hála sugárzott felém és folytatta ...

– Ott hagytam el, Atyám, hogy gyalázatosan szitkozódtak. Az egész fülke az átok helyévé vált. Mindenütt szitkozódás, káromkodás és szemérmetlen ének. Most ez előttem is alávalónak tűnik fel, Atyám, de akkor szerettem volna ott maradni hallgatni; sőt kívántam magam is énekelni. Imádkozni kezdtem, de utálattal hagytam abba és csak az a rút ének vonzott ... Úgy éreztem, hogy Isten nincs többé mellettem ... Irtózatossá félelem fogott el, mert attól tartottam, hogy meghátrálok és halálos bünt követek el. Ekkor az a férfi, aki az üveget adta, megint bejött, és új énekbe kezdett. Éneke csodálatos szépen hangzott. A fülke egyik

sarkában sok utas verődött össze és a kocsis oldalának támaszkodtak. Kalapjukat félrevágták és kezükben üveget szorongattak.

Bariton hangja végigremegett az egész vonaton. Milyen volt ez az ének?! ... Piszkos és aljas! Mégis, nem tudom, mit fizettem volna érte, hogy tovább hallgathassam. S mégsem mertem belevegyülni. Éreztem, hogy lelkem tisztasága forog kockán. Otthagytam a fülkét.

– Az Isten mentett meg, gyermekem, – mondtam a fiúnak – mert szavaiból kiolvastam, hogy távozásával nagy lélektragédia oldódott meg.

– Barátaim eszeveszetten szaladtak az éneklő alak után fülkéken át. A rút üveget is otthagyták mellettem a padon.

Közben kabátja alól majdnem egy literes üveget húzott elő. Képzeljétek el, fiaim, milyen hatást keltett annyi likőr olyan fiúkban, akik ehhez nem szoktak hozzá.

Fogtam az üveget és kidobtam a nyitott ablakon.

– Kérem, – szólítottam meg a kalauzt, aki épp elhaladt mellettünk a folyosón – van a vonaton valahol szabad első osztályú fülke?

– Igen – hangzott válasza. Azonnal kifizettem a jegykülönbözetet, mert előre láttam, hogy szükségem lesz rá.

– Ray, – beszélgettem tovább – köszönd meg őszintén Istennek, hogy a kísértésből kiragadott, mert valóban rettenetes lett volna a következménye. Helyzetedet teljesen átérttettem, azért történeted hátralévő részét hadd mondjam el én.

Ray csodálkozva nézett rám.

– Mikor a részegek fülkét elhagytad, azonnal erre a helyre jöttél. Az első pillanatban, amint szemünk találkozott, szerettél volna megszólítani.

– Igen, így volt – hagyta helyben Ray.

– Ugyanakkor lelkedben valami azt súgta, hogy messze menekülj tőlem, amennyire csak tudsz.

– Atyám, honnan tudja oly pontosan?

– Sőt az az érzésed, amely tőlem távoltartott, zavaros volt és viharszerű. Olyasféle küzdelem zajlott le benned, amelyet akkor éltél át, midőn az üveg után vágyódtál.

– Atyám, Atyám, – kiáltott fel Ray – hisz ön a szívem mélyén olvas!

– Nem, fiam – válaszoltam neki. – Hanem pár száz évvel élt egy ember, akit Ignácnak hívtak és ő írt elő néhány szabályt, melyek segítségével szétválaszthatjuk a jó és gonoszlélek munkálkodásának eredményét. Neked őrzőangyalod van, akinek tekintete nyugodt és felemelő. Az védett meg téged a sötétség fejedelmével szemben. Még nincs vége azonban történetednek. Mikor habozva rám tekintettél, éppen zsolozsmáztam és imádkoztam érted is.

– Értem? ... Atyám!

– Igen, fiam. Azokért a gyermekekért mondtam ma imámat, akik e napon súlyos kísértésben forognak.

Ray megragadta kezemet és tekintete mérhetetlen hálával telt el.

– Aztán feléd pillantottam és szemünk egymásra talált. Észrevetted, hogy pap vagyok. Elfordultál és megérthetetlen ellenszenv fogott el. Mégis úgy határoztál, hogy idejössz hozzám. Ekkor még erőszakosabban húzott valami, hogy a fülkét elhagyd. Az utóbbi győzött benned. Távozni készültél, amikor hívásomat meghallottad. Küzdelmed újra fellángolt és csak nagy nehezen határoztál, hogy mégis szóba állj velem és elmondjad a történeteket. Mihelyt így döntöttél, megtaláltad újra a régi önmagadat. Ugye nem tévedtem?

– Mindent helyesen mondott el, Atyám. De megint csak azt kérdelem, honnan tudja mindezt?

– Mert mihelyt helyes irányban döntöttél, imagyűlöleted és az aljas dolgok iránti vonzódásod szétfoszlott. A pap jelenléte többé már nem taszított vissza. Egyszerűen: a rosszra való kísértésed elmúlt.

Ray úgy nézett rám, mintha legalábbis jós lettem volna. Mély csodálkozását tekintete is elárulta.

Robi Barry Atya történetének e pillanatában már nem tudott magán uralkodni.

– Bocsássatok meg, hogy közbeszólók, de én is éppen úgy nem értem, mint Ray: Hogyan tudta mindezt Atya, még mielőtt Ray elmondta volna?

Az Atya mosolygott.

– Az események hátralévő részét egyszerűen lekövetkeztettem. Az első rész napnál is világosabb: gyermekeknél hirtelen és erős kísértés a részegségre nem származhatik sem a természetből, sem rászokás következtében. Tehát csakis az ördög kísérelhette meg, hogy likórt öntsön szájukba és megfossa őket józan eszüktől.

– Az ördög is kísért részegségre? – kérdezte Henrik.

– Kérdésedre közvetett úton felelek, fiam. Mikor beléptem a szemináriumba, erősen dohányoztam.

– Ha valaki megkérdi, mi az a szeminárium, annak levágom a fejét – suttogta Winter Jani.

– Mint kispap – folytatta az Atya – búcsút mondtam a pipának és cigarettának. Kezdetben nehéz volt, de lassankint nem éreztem utána semmi vágyat. Hatheti önmehtagadás után az egyik reggel irtózatoss cigarettázási vágy kínozott. Szentmise alatt állandóan Havanna-szivarról ábrándoztam. Tanulás közben is mindig ezen járt az eszem. Egy csomag dohányért odaadtam volna az egész világot. Végül ez a vágy már annyira üldözött, hogy még olvasni sem tudtam.

Lelkemet egészen felkavarta, de csak nem hagyott alább. Este még ágyamba is elkísért és másnap reggel együtt ébredt velem. Újra kínozott, gyötört és zaklatott. A harmadik nap is így telt el. A negyedik még kibírhatatlanabb volt. Elhatároztam hát, hogy felkeresem gyóntatómat. Azt hittem, hogy őszinteségem jutalmazásaképp megengedi, hogy elszívjak egy cigarettát. Gyóntatóm tapasztalt, idős és szentéletű férfi volt. Őszintén feltártam előtte helyzetemet. Mikor beszédem végére értem, így szólt: Kedves Testvér, kísértése nagyon jó jel. Mert ha az ördög megkísérli közvetlen hatalmába hajtani a lelket és nem sikerül, akkor a szenvedélyekkel igyekszik hálójába keríteni. Az ördög úgy találta, hogy az ön gyenge pontja a dohány. Először csak pipával és dohánnyal csalogatja, és lassankint mindig nagyobb rosszra vezet... Már azzal is végzetes csapást mért rá, Tisztelendő Uram, hogy tervét leleplezte előttem. Mert az ördög gyűlöli a fényt.

És, fiúk, mikor elhagytam gyóntatóm szobáját, úgy elment a kedvem a dohányzástól, mint a héber tanulástól. Most már megértitek, miért tudtam kitalálni Ray történetének a végét?

– Mihelyt Ray elhatározta, hogy kísértését feltárja, – kiáltott fel Robi – akkor elhagyta az ördög?

– Természetesen! Ez határozott meggyőződése – válaszolt Barry Atya. – A sötétség fededelve nem állja ki, ha terveit napfényre teregetik. Ezért is gyűlöli a gyóntatószéket!

– Mindeddig nagyon szép, – szakította félbe Hordey Vili – de hallgassuk meg a történet végét is.

– Elérkeztünk hát a végére, Vili. Vonatunk befutott egyházmegyénk területére. Még röviden beszélgettem Ray-vel, majd előkészítettem a gyónásra. Ray abban a fülkében, amelyet teljesen kibéreltem magamnak, életgyónást végzett. Többet a gyónásról nem mondhatok. Hiszen tudjátok, hogy a pap előtt mennyire szent és megsérthetetlen a gyónási titok.

Egyszer majd bővebben kifejtem előttetek azt is, miért mondhatom el mégis, hogy az a fiú, az én első gyónóm sohasem követett el halálos bűnt. Voltak kísértései; – voltak nehéz órái, mert ő is ott élt, ahol mi, a bűnös földön – romlandó testben. De derekasan harcolt és a legnagyobb győzelmet, a kegyelem diadalát ezen a reggelen aratta.

Alig telt el néhány perc szentgyónása után, – még hálaadását végezte – amikor a fülke ajtaja kitárult. Két fiú düledezett be rajta. Mindkettő magasabb volt Ray-nél és egy-két évvel valószínűleg idősebb is. Kipirult arccal és buta tekintettel néztek végig a kocsin. Külsejük is

elárulta a lelkük mélyén dühöngő haragot. Azonnal megértettem, miért jöttek. Barátjukat akarták felelősségre vonni, miért dugta el előlük az üveget.

– Ray! – szóltam azonnal – menj és hívd ide barátaidat. Arról ne szólj semmit, hogy én is itt vagyok.

Ray szívesen ugrott. A két fiú egymásba kapaszkodva támolygott. Káromkodva jelentették ki, hogy ők ebben a fülkében nem ülnek le. Durva hangon bántalmazták Ray-t.

– Kissé tisztességesebben, – figyelmeztette őket Ray – mert katolikus pap van a fülkében. Erre menekülni akartak, de én útjukat álltam.

– Engedjen menni! – szólt az egyik. – Nem maradok itt.

– Én meg nem eresztelek ki benneteket. Addig nem hagyhatjátok el e helyet, míg teljesen ki nem józanodtok. Ray, hívd a kalauzt!

Ray sietve tett eleget parancsomnak.

A két fiú gyűlölettől villogó tekintettel meredt rám. Láttam, hogy minden áron szeretnének elmenekülni s talán még az erőszaktól sem riadnának vissza. Viszont én is elhatároztam, hogy még erőszakkal is megvédem e fiúkat a további zülléstől.

Egyikük vállon ragadott. Szándéka nyilvánvalóan az volt, hogy útjából félrelökjön. Ray megérkezett a néger kalauzzal.

– Kérem, szeretném, ha ez a két fiú nyugodtan maradna itt, míg teljesen magukhoz térnek. – Közben markába csúsztattam egy dollárt.

A kalauz megértően pillantott rám.

– Fiatalurak, ha valamelyikük elhagyja ezt a termet, azonnal jelentem az ellenőrnek és a következő állomás főnökének.

A jó néger szeme rettenetesen villogott.

A fiúk általában nagyon félték az állomásfőnöktől. Foglyaim még ebben a siralmas állapotban is megértették, hogy miről van szó.

Borzalmas káromkodás közben a padra vetették magukat és vádló szemmel néztek rám.

A kalauz segítsége ezzel nem ért véget. Röviddel később újra visszajött. Hatalmas kancsó friss vizet hozott, meg valami gyógyszert. A foglyok tiltakozása ellenére azonnal munkához látott. Így a fiúk, Ray és jómagam segítségével csakhamar a józanodás útjára jutottak.

Abbahagyták káromkodásukat. Részegségüket csak kigyulladt szemük és értelmetlen tekintetük árulta el. Hogy milyen orvosságot adott be nekik a kalauz, azt magam sem tudom. Bármi is volt, a fiúkra csakhamar mély álom borult.

– Most, főtisztelendő uram, a fiúk két óra hosszat alszanak és megújulva ébrednek fel.

Megköszöntem szívességét és a köszönet mellé még két dollárt csatoltam. Sajnáltam, hogy nem adhattam a jó embernek még többet. Ray elleste gondolatomat és borraivalóját odacsúsztatta az enyém mellé. A néger megelégedett mosolya megérte a pénzt. Kért, hogy bátran forduljak hozzá, ha valamire szükségünk lesz és mély meghajlással távozott.

Délután egy óra tájban Sherbett Walter felébredt. Mindjárt mentegetődzött, hogy olyan alávalóan viselkedtek. Jókedvet erőltetett, de nem sikerült. Komor maradt és rosszul érezte magát. A legfájóbb az volt számára, – kiolvastam szeméből – hogy pap van jelen, és jobban szeretett volna elbűjni.

Nemsokára Harry is kinyitotta szemét. Éreztem, hogy mindketten szerettek volna előlem elmenekülni. Azonban mindenféle szökési szándékuknak elejét vettem.

– Fiaim, – szólítottam fel őket – meg kell gyónnotok! – Ha láttátok volna ekkor arcukat! Határozottan kijelentették, hogy szó sincs róla. Ennél makacsabb fiúkkal még nem találkoztam. Én sem adtam fel a küzdelmet. Lelkükért harcoltam. Kitartást öntött belém a Szent Szív ígérete is: Azok a papok, akik Jézus szent Szívének tisztelői, a legkeményebb szívű bűnösöket is meg tudják téríteni. Ötévi szemináriumi életem alatt buzgón gyakoroltam e tiszteletet. Így bizalommal számítottam, hogy az ígéret ebben az esetben sem marad

gyümölcsstelen. Hosszú vitatkozás után meggyőztem őket. Mi volt sikerem oka? ... Csak a Szent Szív lehetett, mert az eredményt még ma is csodálatosnak tartom.

Feloldoztam őket. Alig találtak méltó szavakat, hogy hálájukat kifejezzék. Elmondták, hogy nem értik, miért vonakodtak az előbb. Azt állították, hogy jóllehet pirulva szégyenlik viselkedésüket és bánják durvaságukat, mégis most leírhatatlanul boldogok.

Rövidesen jóbarátok lettünk. Felírták címemet és megígérték, hogy levelükkel felkeresnek. Közvetlen szeretetüket és hálájukat mindenképpen igyekeztek kifejezni.

Elmondtam nekik véleményemet a nap eseményeiről. Elismerték, hogy a gonoszlélek nagyszerű munkát végzett. Három közül kettőben fáradsága meghozta a várt gyümölcsöt.

Fiaim, azt hittem akkor, hogy ügyesen megláttam mindent, pedig valójában vak voltam. Csak a külsőt vettem észre, a legbelső okok leplezetten maradtak előttem. – Barry Atya megállt. Arcáról eltűnt a mosoly.

– Mi volt az az ok, amit nem látott meg, Atya?

– Rögtön megtudod azt is, Robi...

– Elértem a falumat és leszálltam a vonatról. A kocsi ablakából olyan szívből fakadó Isten hozzádok szálltak felém, amilyeneket távozó utas még nem kapott.

Most is szemem előtt áll ez a három boldog, szép fiú. A vonat ablakában álltak és sapkájukkal integettek felém, amíg csak láttak. A Fő utca felé vettem utamat és beléptem új templomomba. Tudom, hogy közben a fiúk hálát adtak a Szent Szűznek, hogy megmentette őket. Hisz az Ő hűséges kongreganistái voltak. Én is hálát rebegetem az égnek ezért a három gyónóért, őket gyóntattam meg legelőször. Imádkoztam, amikor egyszer csak messziről jövő erős ordítózás szivárgott be. Felemeltem fejem és figyeltem. A hangtömegből több erősebb kiáltás túlszárnyalta a többit: Papot! papot! ... Az oltár elé léptem. Elővettem zsebemből a kulcsot és sietve nyitottam ki az oltárszekrény ajtaját. Az áldoztató kehelyből kivettem néhány Szentostyát és beletettem a szentségvivő táskába. A templom ajtaját nagy robajjal lökte be a tömeg.

– Mi történt? – kérdeztem a legelső embertől.

– Itt vagyok! Hol van rám szükség?

Egész háborgó emberáradat gomolygott a templom előtt. Az emberek ajkáról őszinte „Hála Isten” szakadt fel.

A legelső férfi megszólalt. Szavai ereimben megfagyasztották a vért... Fiúk, tudjátok mi történt?

Hat kilométerre a várostól a vonat alatt felrobbantották a völgyhidat. A mozdony és a kocsik harminc méteres mélységbe zuhantak.

A fejem zúgott. Meg kellett támaszkodnom az oltár szélén, amíg a férfi befejezte mondanivalóját. Egy pillanat múlva összeszedtem minden erőmet és az ajtó felé támolyogtam.

Nagy tömeg tolongott körülöttem és mindegyik a saját fogatát ajánlotta. Gondolkozás nélkül felültem a legközelebbire és mellém ült az az ember is, aki a szerencsétlenség hírért hozta. Széleseben vágattunk a helyszín felé. A bizonytalanság rettenetesen kínozott. Kocsink gyorsan haladt. Mégis végtelen hosszúnak tűnt fel az idő.

Megérkeztünk. A halottak és haldoklók között utat vágtam. Általános feloldozást adtam mindenkinek.

– Atyám, – szólított meg egy férfi, miközben kalapját tisztelettel levette – nem messze haldoklik egy fiú, arra kért, hogy áldoztassák meg.

Követtem a férfit. Köröskörül nem láttam mást, csak halálra vált arcokat. Láttam két szegény barátomat is, Waltert és Harryt. Már halottan nyúlt el testük a romok között.

– Itt van, Atyám – mutatta az ír férfi.

Föléje hajoltam, Ray szeme nyugodtan és boldogan csillogott. Arca tisztán sugárzott és alig hittem el, hogy ütött a végórája.

Az idő sürgetett. Ráhajolva fülébe súgtam, hogy még egyszer indítsa fel a bánatot, hogy feloldozhassam.

– Elkészültem, Atyám – és kitartha felém karját. – Mihelyt észrevettem, hogy ideérkezett, azonnal felindítottam a bánatot.

– Milyen nap is van ma, Atyám?

– Péntek – válaszoltam kérdésére.

– Istenem, köszönöm, ezerszer köszönöm, – nyögött fel összekulcsolt kézzel – tehát mégis befejezhetem a nagykilencedet!

Mikor nyelvére tettem az Oltáriszentséget, égi öröm sugározta be arcát. Oly megható volt és oly kedves! Tiszta tekintete megkapta lelkemet és még ma is angyalként kísér ... Tovább siettem, hogy a többi haldoklót is ellássam.

Körülbelül félóráig kellett ebben a borzasztó, de mégis magasztos munkában összpontosítani minden figyelmemet. A legkülönbözőbb állású embereket készítettem elő, hogy találkozhassanak Istennel. Később visszatértem Ray-hez. Az orvos figyelmeztetett, hogy a halál már csak pillanatok kérdése.

Először azt hitték, hogy a szerencsétlenség oka, mely annyi emberéletet oltott ki, csupán véletlenség. A következő héten azonban meghallottam, hogy merénylet történt. A katasztrófa két nagyvállalkozó versengéséből származott. Figyeljete jól csak ide, fiúk. Azon a napon reggel, kilenc órakor készítette elő két ember, egy mérnök és büntársa a robbantást. Míg ők lelketlenül annyi ember testi halálát készítették elő, addig az ördög nem kevesebb fáradozással működött, hogy tönkre tegye lelküket is ... Már megértitek, miért voltam annyira vak és rövidlátó.

Láttam ugyan, hogy az ördög teljes erejével dolgozott a vonaton, de akkor még nem értettem meg, hogy egész különös célja volt ezzel a sürgős igyekvéssel.

Szóval visszatértem Ray-hez. Engedélyt kértem tőle, hogy alkalomadtán elmondhassam, amit gyónáson kívül tőle hallottam. Szívesen beleegyezett. Arca elsápadt, lélegzete nyugodtá vált. Életereje és nemes hite az utolsó pillanatig észnél tartotta. Szaggatottan és fáradtan mondotta el, hogy búcsúzásunk után közösen imádkozták a rózsafüzért abban a fülkében, amelyben otthagytam őket. Azt is elmesélte, mennyire épült és meghatódott Walter és Harry újraéledt hitén, ami leragyogott arcukról is. Milyen kedvesen rebegték mindketten az Üdvözlégyek végén az édes szavakat: „... imádkozzál érettünk, bűnösökért most és halálunk óráján...” Hirtelen borzalmas recsegés hasított bele csendes imájukba és már érezték is, amint zuhannak a mélységbe.

Az elbeszélés után Ray egy pillanatra megállt. Arca vonaglott. Utolsó perceit élte. Kezébe nyomtam keresztmet. Görcsösen megmarkolta és gyengéden ajkához szorította. Szemében túlvilági örömfény csillant fel.

– Ó Atyám, – suttogta – lelkemet egész fehéren megőriztem.

Különös báj ömlött el arcán és csendesen suttogta Jézus szent Nevét. Oly szép volt ekkor Ray! Szívének utolsó sóhajában mennyi boldogság csengett! Arckifejezése a szeretettől utoljára még gyengédebbé és örömteljesebbé vált.

– Ó köszönöm, Istenem, igen köszönöm, mert teljesen tisztán őriztél meg! – Megértettem, fiúk, az ártatlanság fehér köntöséről beszélt.

Barry Atya felkelt. Nem nézett sem jobbra, sem balra. Magasba szegte tekintetét, mintha valami túlvilági látomást szemlélné és bement szobájába.

A fiúk legalább tíz percig meghatódva ültek és önkénytelenül is csak suttogva beszéltek. A csendet az „Ave Maris Stella” hangjai törték meg. A kispapok énekelték a szigeten.

Litániát tartottak a Királynő tiszteletére, aki a hűséges lelkeket hófehér tisztaságban őrzi meg.

XXI. fejezet: Kolozs elmeséli kedvenc történetét

– Feri, Feri, gyónnom kell!

Kolozs este tíz órakor Elmwood Feri szalmazsákja mellett állt és ingujját szaporán ráncigálta.

Benn a sátorban szuroksötétség terjeszkedett szét. Feri félálomban nyúlt a szemüvege után, mert szemüveg nélkül szóba sem állt álmai elrontójával.

– Ki az?

– Én vagyok! ... Kolozs! Én vagyok, Kolozs, gyónni szeretnék.

– Én nem vagyok pap, Kolozs!

– Azt tudom. Fel akarom keresni Barry Atyát... mégpedig azonnal!

– Barry Atya, mihelyt befejezte a történetét, lefeküdt. Sőt nem is a mi egyházmegyésünk és erősen kétlem, hogy van-e engedélye a mi egyházmegyénkre. Miért akarsz gyónni? Hisz, mikor eljöttünk Milwaukee-ból, nem gyóntál Maynard Atyánál? A múlt szombaton meg a Vesper-szigeti kispapok igazgatójánál? Kéthetenként gyónni elég egy ilyen fiú számára, aki még nem járult az első szentáldozáshoz.

– Igen, Feri, de rettenetes gonoszságot követtem el. A chicagói fiúk halászatát ostoba ésszel tönkre tettem. Tiszta szívemből úgy elraktam Vilit, hogy utána majdnem egy liter könnyet kisírt. Aztán nem volt bennem igazi szeretet, mert azt kívántam ...

– Vigyázz! Megállj; én nem vagyok pap és nem akarlak meggyóntatni!

– Akkor felkeresem a szigeten lakó papot.

– Most? Koromsötét éjjel?

– Igen, Feri, tegnap olyan tetteket vittem véghez, amelyekről nem tudom eldönteni, hogy jók vagy rosszak-e?

Kolozs meglepődött volna, ha e kijelentésekor látta volna barátja arcát. Mert csodálkozástól tágra nyílt szemek meredtek feléje a sötétben. Feri eddig azt hitte, hogy Kolozs kis csacska gyermek csupán, aki a fiatalkor gondtalanságában nem ér rá semmit megfontolni. És most rájött, hogy a kis higany természetű fiúban érzékeny lelkiismeret lakozik. Sőt még kissé aggályos is.

Feri nyugodtan gondolkozott.

– Emlékezzél csak, Kolozs: édesanyádtól azt a parancsot kaptad, hogy nekem engedelmeskedned kell.

– Tudom, Feri.

– Kiadom a parancsot! Holnap reggeli után bemegyek a faluba. Néhány apróságot szeretnék bevásárolni. Eljössz velem és meggyónsz Muntsh plébános úrnál. Most pedig azonnal fekdj le!

– Szót fogadok, Feri, de hidd el, hogy legalább tökéletes bánatra szükségem van.

– Menj aludni – adta ki a parancsot újból Feri.

– Holnap reggelig ne is gondolj a gyónásra!

Feri három perc múlva felkelt. Széttolta sátorfüggönyét, hogy belopódzhassék a holdsugár. Majd Kolozs szalmazsákja mellé állt. Kis arcát figyelte, amint a sápadt égi fényben csendesen pihent. Oly nyugodt, bájos és tiszta volt, hogy Feri az isteni béke visszfényét pillantotta meg az alvó gyermek arcán.

Kolozs elhozta magával szeretett Tarzicius-képét és szalmazsákja fölé akasztotta, hogy mielőtt Feri elfújja esténként a gyertyát, még egyszer rávethesse tekintetét. Az álomba merült gyermek most szíve felett szorongatta a képet. Feri néhány másodpercig megilletődve nézte. Aztán kezét öntudatlanul felemelte, hogy tisztelete jelül sapkáját levegye. Pedig sapka se volt a fején. Merengésén elmosolyodott és visszahúzódott.

– Lelepleztem magam a kisfiú előtt – mondotta magában, amikor újra visszafeküdt szalmazsákjára.

– Milyen szép lélek húzódik meg a kis szeleburdi teste mögött! Még mindig rejtély előttem, hogy miért ragaszkodik annyira Tarzicius képéhez. – Csakhamar maga Feri is elaludt.

A két jóbarát másnap reggeli sétája szépnek ígérkezett.

Kolozs szokatlanul nyugodtan viselkedett.

Könnyű, kétkerekű kocsijuk, amit Feri ez alkalommal bérelt, gyorsan gurult a mezei utakon át. Az útszéli vadlóhere levelein még csillogott a harmat. Aranysárga búzatáblák szélesen nyúltak az út mellett.

Kolozs megnyugvásának kettős oka volt. Először is gyónásra készült. De nem kevésbé volt fontos a másik ok: reggelire akkora zsíros kenyeret evett, utána meg annyi almát és őszibarackot, hogy más rendes fiú már rosszul lett volna tőle és azonnal orvoshoz futott volna.

Kolozs már jól tud gyónni. Még segíteni sem kell neki. A falu plébánosa öreg, jóságos német ember. Gyónás előtt elbeszélgetett Kolozssal és Ferivel. Mindkettőjüket meghívta ebédre.

– Nem hiszem, – jegyezte meg Feri tréfás mosollyal – hogy kedve lesz bennünket vendégül látni, ha meghallgatja Kolozs gyónását.

– Teljesen igazad van – egyezett bele Kolozs alázatosan.

A plébános jóízűen derült.

– Akkor is mosolyogva fogadlak mindkettőtöket. Ígérjétek meg, hogy meghívásomat elfogadjátok.

Végül igent mondtak. A plébános szerény háztartást vezetett. Most azonban titokban kiadta a parancsot a gazdasszonynak, hogy se pénzt, se fáradságot ne kíméljen, és jó ebédet készítsen a fiatal vendégek számára. Vendégeinek legnagyobb sajnálkozására Muntsh plébános nem vehetett részt a pompás ebéden. Az ételek egész melegen kerültek az asztalra és még rotyogták hívogató szavukat, amelyet a tűzhelytől tanultak. Muntsh plébános úr épp az áldást adta, amikor megszólalt a kapucsengő.

– Bocsássatok meg – mentette ki magát a jó plébános. – Hamarosan visszatért, feltette kalapját és röviden így szólt:

– Haldokló beteghez hívnak ... Nagyon sürgős.

– Azonnal távozott is. Midőn a gazdasszony bejött, ezt jelentette:

– A plébános úr üzeni, hogy ne várják. Isten tudja, mikor jön haza.

– Nagyon sajnálom – szólt Feri. – Kolozs, mit kérsz? ... Marhahúst, csirkét vagy mindkettőt?

Kolozs már percek óta farkasszemmel kémlelte a terítéket. Volt ott citromos sütemény is, olyan kíváncsi; – aztán krémes felfűjt.

– Süteményt kérek – jelentette ki röviden. – Nekem nem kell sem csirke, sem marha. Én a süteményt szeretem. – Kolozs éhesen legeltette sóvár tekintetét a csalogató süteményen.

– Talán beteg a kisfiú? – kérdezte a gazdasszony.

– Beteg? – csodálkozott Feri. – Igen, már százszor betegnek kellene lennie. Ma reggel magammal hoztam három személyre való ételmezt. Az első két személy szerepét Kolozs vállalta. A harmadik jó magam voltam. Kolozs mindent felemésztett és még megállj-t sem tudtam neki parancsolni.

– Azért nem vagyok most éhes! – vágott vissza Kolozs – és majd felfalta tekintetével a süteményt.

– Mégis úgy érzem, hogy egy darab süteményt meg tudok enni.

Kolozs szakemberi jártassággal és megfelelő komolysággal eltulajdonította a sütemény felét, aztán angyalian kérte a felfűjtat.

Közben Feri, mert a kora reggeli kirándulás neki is meghozta étvágyát, inkább a húst fogyasztotta. Miután Kolozs a krémes felfújtból is leeresztett négy darabot, sápadt rosszullet ült ki arcára.

– Maga beteg, fiam? – szólította meg ismét a gazdasszony.

– Én ugyan nem vagyok beteg – védekezett pirulva a kis feneketlen gyomrú. – Éppen csak hogy kissé enyhült kínzó éhségem. Ha szabad, még kérek egy kis marhahúst és csirkét is.

Kis barátunk a savanyúságokból csak egy csipetnyit fogyasztott, így történt meg, hogy Feri még alig kezdett bele az ebédbe, Kolozs máris a hálaadó imát végezte. Utána unalmában az asztalterítőt rángatta. Már attól tartottak, hogy egyszerre a tálak is az asztal alá kerülnek. Ekkor meg a kocsihoz akart kimenni, Feri nehéz helyzetbe került. Szabadlára ereszteti Kolozst? – Egyenesen istenkísértés! A ló kissé vad volt. Kolozst nem is említem. Egyszerre két korsó olaj a tűzre! Kolozs figyelme rendszerint ilyenkor másfelé irányult. Gyónás után mindig erős ábrándozás vett rajta erőt. Így könnyen nyaktöréssel lehetett számolni.

Egyenesen lehetetlenség szem előtt tartani ezt a fiút és ugyanakkor nyugodtan ebédelni.

– Gyere ide, Kolozs – szólította be Feri hirtelen. – Melyik történetet kedveled a legjobban?

– Tarziciusét! – válaszolt azonnal Kolozs, – Tarzicius olyan fiú, akit még te is megkedvelsz, Feri. Bátor és nemes lelkű. Summer Ray nagyon hasonlított hozzá. Szeretném látni Summer Ray-nek egy fényképét.

– Meséld el nekem Tarzicius történetét – kérte Feri, amint egy csirkecombbal bajlódott.

– Miért? – kiáltott fel Kolozs erős hangon. – Csak nem akarsz velem elhitetni, hogy nem ismered Tarzicius történetét?

– Tudni fogom, ha elmeséled – válaszolt Feri kitérőleg.

Kolozs felegyenesedett. Hátratette kezét, előreszegezte szemét és elkezdte:

– Milyen ellentétben állt a túlvilág dühöngő üldözésével a földalatti fogság belső békéje. Csend, öröm, ujjongás uralkodott ott a föld alatt a lelkekben. A vastag kőfalak és lenyűgöző boltívek csengő énekektől visszhangoztak. Pongrác volt az előénekes. És amint a mélység kiált az ég felé, úgy hangzott fel a foglyok éneke mély börtönükből.

– Elég! – szakította félbe Feri és közben villáját és kését letette. – Olyan hangsúllyal beszélsz, mintha könyvből olvasnád.

– Pedig látod, hogy fejből mondom.

– Saját szavaiddal meséld el. Úgy jobban élvezem.

– Jó. Remélem, tudod, Feri, hogy Rómában a pogányok a keresztényeket kegyetlenül üldözték. Valahányszor elfogtak egy hitvalló keresztényt, akár öreget is – bilincsbe verték, bíróság elé állították és közülük sokat forró olajba mártottak. A római csöcselék nem különbözött az útonállóktól. Volt egy jó életű keresztény fiú, Pongrác, akit több kereszténnyel együtt fogságba ejtettek. Vadállatok közé akarták őket dobni. Vértanúságuk előtti napon az egyik pap azt tervezte, hogy bármiképp is, elküldi nekik az Oltáriszentséget. Másnapig valahogy csak eldugják a Szentostyát és így haláluk napján megáldozhatnak. Ugye Feri te megérted, ez nem ment egykönnyen.

– Mi volt a nehézség? – kérdezte Feri.

– Nagy akadály forgott fenn – ismételte Kolozs. – Az üldözők ugyanis minden római papról és diakónusról személyleírással rendelkeztek. Ha valamelyikük megkísérelte elvinni az Oltáriszentséget a börtönbe vetett keresztényekhez, már útközben agyon verték. A pap tehát megbízható férfit keresett, akit még nem ismertek az üldözők, hogy elvigye az Oltáriszentséget a foglyoknak. Míg a tömeget fürkészte, kisló állt eléje: Tarzicius. Könyörgött, hogy elvihesse az Úr Jézust a börtönbe. Tarzicius még annyi idős se lehetett, mint te. Éppen hozzám volt hasonló. Szülei már nem éltek. Tarzicius is nagyon szeretett játszani.

– Honnan tudod? – szól közbe Feri.

– Hallgass csak, mindjárt elmondom. A pap először vonakodott az Oltáriszentséget ilyen kisgyermekre bízni. Mikor azonban kitapasztalta, hogy merész és nemes fiú, megbízott benne.

A Szentostyákat tiszta és fehér vászonba takarta a fiú és belső zsebébe, szíve fölé csúsztatta. A kis Tarziciust annyira meghatotta a nagy tisztség, hogy örömeiben majd sírt, majd mosolygott.

A pap még egyszer figyelmeztette Tarziciust, hogy jól vigyázzon a nagy Kincsre! A kisfiú így válaszolt: „Inkább meghalok, minthogy Tőle megváljak.”

Kolozs rövid pillanatra megállt és komoly átérzéssel hozzátette: Ez a fiú méltó lett volna arra, hogy amerikainak szülessék! A kis elbeszélő magatartása teljes komolyságot sugárzott.

– Tarzicius útnak indult. Kezdetben minden jól ment. Nemsokára játszadózó gyermekcsapattal találkozott. Egy játékos hiányzott még közülük. Felujjongtak, amint Tarziciust megpillantották, mert játékban ügyes fiúnak ismerték. Így írja a könyv, Feri. Tarzicius hozzánk hasonlóan játszott. Nem tudod, teniszettek-e abban az időben?

– Nem hinném – válaszolt Feri.

– Hát futballoztak?

– Úgy gondolom, hogy az ő játékuk nem olyan volt, mint a miénk.

– Borzasztó! Azoknak az embereknek, akik ezt a történetet leírták, fel kellett volna jegyezniök, hogy mit játszottak a római fiúk. – Tehát szerették volna Tarziciust becsalni a játékba. Természetesen szóba se akart velük állni: hisz szíve felett ott feküdt az

Úr Jézus. Kezét szorosan szívére szorította. Az egyik fiú ezt észrevette. Mindannyian kíváncsian kutatták, hogy mit rejteget. A kisfiú olyan erősen összekulcsolta karját, hogy nem bírták széthúzni. Ütlegetni kezdték, rugdalták, öklelték és cibálták. Tarzicius kitartott. Kezét nem eresztette szét.

– Jaj, ha én ott lettem volna!

– Nos, akkor?

– Agyonvertem volna valamennyit.

Kolozs szeme tüzesen villogott. Markát ökölbe szorította. Rávigott az asztalra és csak úgy csörögtek a poharak meg a tányérok.

– Jobban teszed, ha a történetet folytatod tovább – biztatta Feri.

– Igen ... Világos, hogy sokan köréjük csődültek. Megfigyelted már, Feri, hogy az emberek milyen gyorsan gyülekeznek oda, ahol verekedésről van szó?

– Én ugyan, nem tátanám a számat ilyen csődületben!

– Pillanatok alatt nagy tömeg gyűlt össze. Az egyik gazember felkiáltott: Mi történt? ... Keresztény szamar viszi a Misztériumot!

Mindannyian a szegény gyermeknek estek, rugdalták, tiporták. Mihelyt az öreg Quadratus megérkezett a színhelyre, szétszórta az ádáz csöcseléket. Sajnos, már későn jött. A fiút halálra sebeztek.

Tarzicius az Oltáriszentséget nem engedte el. Ó nem! Quadratus, aki keresztény volt és egyúttal állami hivatalnok, felvette a kisgyermeket. Vértanút és a vértanúk Királyát tartotta karjában.

Kolozs egész lelkében és testében izzott a lelkesedéstől.

– Milyen boldog lehetett Quadratus, hogy két ilyen nagy kincset ölelhetett magához! Tarziciust elhagyta ereje. Mégis odasúgta Quadratusnak, hogy ruhája alatt Oltáriszentséget rejteget. Esküt mernék rá tenni, hogy ez a hatalmas testű hivatalnok minden tagjában remegett, amint a kisgyermek ruhája alól elővette az Oltáriszentséget. A kis Tarzicius nem halt meg azonnal, Feri. Felnyitotta szemét, rápillantott egy pogány asszonyra, aki részvétellel nézte a kis haldoklót. Majd lelke csendben a mennyországba költözött. A pogány asszonyt

Tarzicius egyetlen tekintete megtérítette. Már elhiszed, Feri, hogy Tarzicius szentéletű volt? ... De tudod mi jutott eszembe? A derék Quadratus hibázott.

– Miért?

– Mihelyt látta, hogy Tarzicius haldoklik, ki kellett volna vennie a gyolcsból az Oltáriszentséget és megáldoztatnia.

– Quadratus nem volt pap.

– Az nem baj. Ha valaki súlyos életveszélyben forog, akkor nincs szükség papra – vágott vissza Kolozs. – A nagy római üldözések idején nem lehetett mindenütt pap. Bárki megáldoztathatta önmagát is.

– Lehetséges, – védekezett Feri – hogy Quadratus Tarziciust nagyon fiatalnak találta még az áldozásra.

– Nagyon fiatalnak? – lobbant fel Kolozs. – Ha volt annyi esze, hogy életével védte meg az Oltáriszentséget, akkor eléggé megérett az áldozásra. Ha Tarzicius helyében lettem volna, megkértem volna Quadratus, hogy áldoztasson meg. Igen, feltétlenül szóltam volna neki.

– Tarzicius nem szorult áldozásra, – védekezett tovább Feri – a vértanú egyenesen a mennybe jut.

– Elmwood Ferenc úr, te katolikus vagy? – szisszent fel méltatlankodva Kolozs. – Minél többször járul valaki szentáldozáshoz, annál több kegyelmet kap. És minél több kegyelemben részesült az ember, annál jobban szereti a mennyországban az Úr Jézus.

– Te győztél. Neked van igazad, Kolozs! Quadratus a körülményekhez képest mégis a legjobban cselekedett. Ha a mi időnkben történnék hasonló szerencsétlenség, természetesen világi ember is kiszolgáltatná az Oltáriszentséget, de akkor nagyon kellett vigyázniok, hogy elrejtsek a Misztériumot a pogányok elől. Ha Quadratus Tarziciust megáldoztatja, olyanok is megpillantották volna a nagy Szentséget, akik elől az Egyház törvényei szerint el kellett rejtetnie. Nincs kizárva, hogy a körülállók tiszteletlenséget követtek volna el a nagy Szentséggel szemben.

– Neked is igazad van. – mondta Kolozs. – Erre nem is gondoltam. Már teljesen megértem Quadratus helyzetét.

– Nem is vagy olyan ostoba, mint ahogy kívülről látszol, – jegyezte meg jókedvűen Feri – valamikor még nagy teológus lehet belőled.

– Csak ne csúfolódj – pirult el Kolozs. Tarzicius hős volt. Én is szeretnék... Én is szeretnék ... – Itt Kolozs meghökkent. Úgy gondolta, hogy szíve vágyának kifejezésére ennyi is elég. Mielőtt Feri ebédjének végére jutott volna, Kolozs kirohant és magára hagyta. A kis Tarzicius-rajongó csakhamar egész tucat kutyát csődített az ajtó elé, amelyek egyre hangosabb ugatással marták egymást.

XXII. fejezet: Hordey Vili újra bajt csinál

Alkonyodott. A tábortűz körül összegyűlt fiúk Barry Atya történetéről beszélgettek. Egy kivételével mindannyian meghatódottan és komolyan elmélkedtek.

- Többet ért, mint a lelkiyakorlat – szólta Feri.
- Egész életemben szeretnék olyan maradni, mint Ray – tette hozzá Dani.
- Nagyon szép. Volna kedved olyan korán meghalni? – szólalt meg Karcsi is.
- Miért ne? Ha úgy élnék, mint ő, akkor mit számít, hogy mikor halok meg?

Most érkezett meg Vili is.

– Én azt hiszem, hogy Barry Atya története csak lódítás.

– Szívod vissza? – ordított rá Kolozs. Dühében szeme villogott és ökölbe szorított kézzel lépett Vili elé. – Vond vissza vakmerő vádat, mert különben megkeserülsz!

Feri erőteljes kézzel vállon ragadta a dühbe gurult kis emberkét.

– Kolozs, Kolozs, mit csinálsz? Fontold meg – és érezte, hogy kis védenca egész testében remeg. Kolozs ajkába harapott és elsápadt. Vili méltatlankodva tisztos távolságban futásra készen állt.

– Meg kellene ostromozni! – szólta Winter és keményen Vilire szegezte szemét.

– Ideje lenne már, hogy ezt a keleti gótot vízbe mártsuk – dörmögte Dockery.

– Barry Atya ki merete mondani, hogy Summer Ray szókkal cinoszabb volt, mint mi mindannyian. Ez ugyan nem igaz! – Ártatlan együgyűséggel még hozzátette: – Hallottam már, amint mamának több úrasszony dicért, hogy az eddig látott gyermekek között én vagyok a legcinoszabb. Barry atya pap. Nem lett volna szabad ilyen nagyot hazudnia.

Elmwood még mindig karjánál fogva tartotta vissza Kolozst, és igyekezett távolabb hurcolni.

– Menjünk innen, fiúk, hívjunk készültséget Botinból – szólta Winter. – Ugye ott van a legközelebbi örültek háza?

Tábortűz után Vili egyedül maradt a színhelyen.

– Kolozs bolond – mondogatta magában és közben a parazsat nézegette. – Kolozs rossz fiú.

Vili okos arckifejezést szeretett volna magára erőltetni, pedig ha ennek a képmutatónak csak parányi erkölcsi érzéke is lenne, bizonyára elbújt volna az emberek elől.

Kolozs, mielőtt ezen az estén nyugodni tért volna, magához hívta Vilit.

– Vili, nagyon bánom, hogy olyan durván viselkedtem veled szemben. Nem tudtam uralkodni magamon.

– Szép a beismerésed – szólalt meg Vili és közben már vagy ötödször mosta fogát. – Nagyon szemtelen voltál.

– Igen, beismerem, – folytatta Kolozs alázatosan – ha valamivel kárpótolhatnák, nagy megkönnyebbülésre szolgálna.

Vilinek kapóra jött az alkalom. Hő vágya volt már régóta új üveg kölnivíz. Szeretett volna még néhány apró piperecikket is vásárolni. Ezt azonban csak az északra fekvő faluban árulták, amely a tábortól több kilométerre feküdt. Egyedül nem mert átmenni, barátai közül pedig még egyiket sem sikerült rávennie, hogy elkísérjék.

– Koloz, nem jönnél el velem holnap sétálni?

– Sétálni? Miért ne? De csak akkor, ha Feri megengedi.

– Várj egy pillanatig – szólta Vili és odalépett Ferihez, aki gyertyafényénél olvasott.

– Feri, holnap szeretnék bemenni Kolozzal Aigle-be.

– Nem engedlek! – válaszolt Feri. – Eltévedtek.

– Miiii? Eltévedünk? A múlt nyálon hálom hétig nyaraltam itt. Mindennap bementem Aigle-be, sőt naponkint többször is.

– Mindenaaaap? – kételkedett Feri.

– Igen, minden áldott nap. Cupán csak egy napon nem voltam ott.

– Biztosan eltaláltok?

– Úgy ismerem az utat, mint a zsebemet.

– Akkor elmehettek. Jó korán induljatok el.

Reggeliteket útközben egyétek meg, mert a falu 12–13 kilométerre fekszik. Kolozs jól gyalogol, de te hogy bírod, azt nem tudom.

– Egyszer legyalogoltam 65 kilométert egy nap alatt.

Feri feleslegesnek tartotta, hogy szóvá tegye ezt a buta kijelentést. Újra felvette könyvét. Vili azonnal rábeszélte Kolozst, hogy a szükséges felszerelést ő intézze el és hozza magával.

Mindjárt itt eláruljuk, hogy Vili még csak egyetlenegyszer járt Aigle-ben.

Hadd szóljunk még néhány szót Kolozs haragos kitöréséről. Barry Atya története talán Kolozs lelkét kapta meg leginkább a fiúk közül. Szívét megérintette és felemelte Summer Ray tiszta jelleme.

Kolozs a gyakori szentáldozásnak tulajdonította Ray tisztaságát. Elhatározta, hogy Isten kegyelmével Ray-t utánozza és lelkét egészen szeplőtelenül őrzi meg. Elhatározása csak még jobban növelte vágyát a szeretet Szentségében lakó Úr Jézus iránt. Augusztus 15-ét borzasztó távol érezte. Mennyivel különb életet folytat majd e nap után! Summer Ray lesz mintaképe. Annyira megszerette azt a kemény és kedves fiút, hogy mindig kiválasztott helyet biztosított lelkében képének. A nagy, szent, fenséges és követendő eszmények közé sorolta. – Vili szemtelen megjegyzése ostorcsapásként vágott lelkébe. Nagy megaláztatásában lobbant ilyen haragra.

Szegény Kolozs botlása még jobban fokozta vágyát, hogy minél előbb magához vehesse az angyalok Kenyerét.

Kolozs és Vili másnap reggel korán útnak indultak. Egyórás gyors gyaloglás után útelágazáshoz értek.

Vili még arra sem emlékezett, hogy valaha is járt ezen a helyen.

– Merre menjünk? – kérdezte Kolozs, mert ő haladt elől.

– Jobbra, – válaszolt Vili gondolkodás nélkül – a mászik Milwaukee felé visz.

És jobbra fordulva szaporán lépkedett a két gyermek.

Délután négy óra tájban Elmwood Feri nyugtalankodni kezdett. A két kirándulónak legkésőbb három órára vissza kellett volna érkeznie. Reggel hétkor indultak el és ha bőven számítjuk is, tíz óra tájban el kellett érniök Aigle-t. Tizenegykor vagy legkésőbb délben visszafordultak. Most már négy óra.

Collinsék nyaralójába sietett és nyugtalanságát közölte Robival.

– Nem számít semmit – nyugtatta meg barátját Robi.

– Gondolod? Mindenesetre Kolozs a világ legjobb gyermeke, de ha útközben talál valamit, amivel megtöltheti magát, vagy legalábbis kitörheti a lábát, egész biztosan megpróbálja. Vilire meg nem sokat lehet építeni. Annyi esze van, mint a macskának és legfeljebb fele annyi lelkiismerete.

Robi komolyan gondolkozott.

– Várj csak egy pillanatig, beszéllek édesanyámmal.

Csakhamar visszatért és így szólt:

– Édesanyám éppoly nyugtalan, mint te, Feri. Nem nagyon bízik a kisfiúkban.

Megengedi, hogy felüljünk két kancalovunkra, Viharra és Szárnyasra és a gyermekek után lovagoljunk. Csak gyorsan! Még az éj leszállta előtt megtaláljuk őket.

Néhány perc múlva a két jóbarát együtt vágatott azon az úton, melyen reggel Kolozs és Vili elindult.

Az útelágazódásnál Feri megszólalt: Robi, menj egyenesen Aigle felé és útközben állandóan érdeklődj utánuk. Ha nem találod őket, jöjj ide vissza és siess utánam ezen az úton.

Míg Robi Aigle felé, balra vette útját, addig Feri jobbra tért el. Körülbelül három kilométert lovagolt már, amikor találkozott egy földművessel, aki szénásszekere tetején ült.

– Nem látott két tizenkét éves fiút errefelé? Egyikük erős és izmos, a másik meg vékony.

A férfi hosszas gondolkodás után válaszolt:

– Nem! Mással nem találkoztam, mint egy kis szalmakalapos leánykával és egy vásott cipős csavargóval.

– Köszönöm – válaszolt Feri és továbbindult. Megsarkantyúzta Vihart és vágóban haladt előre. Nem messze újabb út futott ki abból, amelyen eddig haladt. Rövid időre megállt, majd lépésben indult tovább. Végül úgy döntött, hogy eddigi útjáról nem tér le.

Az első tanyánál megint megállt. Érdeklődésére az egész válasz csak annyi volt, hogy egy órával ezelőtt fekete szakállú ember ment erre, kutyát vezetett.

Néhány kilométernyire olyan kép tárult szeme elé, aminek joggal megörülhetett.

Nagy tarló közepén sok munkás dolgozott egy cséplőgép mellett.

– Odamegyek! Talán útba tudnak igazítani!

Leszállt lováról és a legközelebbi munkáscsoport felé tartott. Megismételte megszokott kérdéseit.

A munkások tanakodtak. Elszámolták egymásután a kocsikat és a gyalogosokat, akiket ezen az úton aznap láttak. Kénytelenek voltak megállapítani a szomorú tény: nem láttak olyan kisfiúkat, ahogy Feri leírta.

Az egyik férfi, úgy látszik a tanya tulajdonosa, a mező más részein szétszórt munkásainál is érdeklődött, de fejét rázva tért vissza.

– Nem! Fiam, megnyugodhat, hogy nem erre jöttek, mert valamelyikünk okvetlen észrevette volna. Látom, hogy már kifáradt, fiam, fogadjon el egy pohár itókát. Felüldül tőle.

– Köszönöm, uram, – válaszolt Feri visszautasítva a felkínált borospoharat – csakugyan fáradt és nyugtalan vagyok, de megfogadtam, hogy bort nem iszom. Ellenben egy pohár friss vízéért nagyon hálás lennék.

Ilyen szomorú és elcsigázott állapotban kívánta ugyan a bort, azonban Barry Atya története élénken élt emlékezetében.

– Parancsoljon, fiam, – nyugodott bele a tulajdonos Feri visszautasításába – ritkán esik meg, hogy fiatalember visszautasítsa a nektárt, mégis őszintén mondom, hogy elvét helyesnek tartom.

Feri elköszönt. Felugrott lovára és arra az útra fordult, amely derékszögben vált ki jelenlegi útjából; de előbb kételkedett, hogy rátérjen-e.

Poroszkálni hagyta lovát, közben gondolataival az ég felé fordult.

Hat órákor ismét teljesen ellentétes irányban haladó útelágazás előtt állt. A közelben egy csárdát talált. Az ajtóban a csárda tulajdonosa szívta a hűs esti levegőt.

– Uram, nem látott ma ezen az úton két kisfiút?

– Két kisfiút? Tizenegy-tizenkét évesek lehetnek.

Mindkettő jól öltözött. Az elől haladó gyorslábú fiú volt.

– Igen, uram! Merre tartottak?

– Arra – válaszolt a vendéglős jobbra mutatva.

– Végtelenül hálás vagyok, uram!

Feri megkönnyebbült szívvel ment tovább, de az aggodalomnak még nem volt vége. Nem messze az út megint szétvált és több irányban futott tovább. Csak pontos és állandó érdeklődés mellett tudott a két kalandor nyomában maradni.

– Biztos elvesztek – aggódott magában, mikor a csárda óta már hetedszer változtatott irányt.

A nap már leáldozóban volt. Az úttól kissé beljebb magános házikót pillantott meg. Lovát megállította. Leugrott. Örömben úszott lelke, mert Vili hangját hallotta meg.

– Ni cak, Feri, úgy örülök! Vigy magaddal gyorszan! – E szavakkal lépte át a küszöböt Vili, hatalmas vajaskenyérrrel kezében.

– Kolozs hol van?

– Holtfáradt vagyok. Szeretnék már hazamenni. Felülök mögéd.

– Hol van Kolozs? – kiáltott rá Feri.

– Úgy hiszem, már nemszokára visszatér. De tanácolom, hogy induljunk azonnal.

– Hol tartózkodik Kolozs? – ordított Feri.

– Ezen az úton ment tovább. Mikor ideértünk, én már majdnem meghaltam. Kolozs ide bevezetett. Éldeklődni akart ettől a nénitől; szajnosz, nem tud angolul, mi meg nem értettük meg az ő zagyva beszédét.

Hosszas kérdezősködés után Feri meggyőződött a következőkről:

1. Kolozs az oka, hogy helytelen útra tévedtek. (Feri tudta, hogy ez hazugság.)

2. A német asszonynak valahogy sikerült megértetni Kolozssal, hogy az úton alább öt-hat kilométerre van egy falu.

3. Kolozs megparancsolta Vilinek, hogy maradjon ebben a házikóban, míg a faluból visszatér. Bizott ugyanis abban, hogy ott megkapja a helyes útbaigazítást és kocsit fogad, amelyen hazatérhetnek a táborba. Erre bátran, egyedül nekivágott.

– Maradj itt, amíg visszajövök! – szólt Feri mérgesen. Nagyot sóhajtva ugrott fel lovára és vágatva eltűnt. Nem kímélte lovát. Mielőtt az éj ráborult volna a tájra, megpillantotta a falut.

Az előtérben karcsú templomtorony meredt az, ég felé. A falun kívül, a többi háztól kissé távol állt.

Feri egyenesen ült lován és minden zezzugot megfigyelt, hogy valamiképp Kolozs nyomára akadjon. Közben egy alakot látott, amint lerohant a templom előtti lépcsőn és egyenesen feléje tartott. A táj esti csendjét pisztolylövés zavarta meg.

– Siess, Vihar, siess – biztatta Feri lovát.

Aggodalmában szíve hevesen dobogott, mert a menekülőt három magasabb alak követte nyomon.

– Halló, – kiáltott teljes erőből – te vagy az, Kolozs?

– Igen – szólott vissza az ismerős hang.

Feri kiáltására az emberárnyak hirtelen megtorpantak. Letértek a szántóföldre és eltűntek a leszálló sötétségben.

Kolozs csakhamar Feri lova mellett termett.

Arcán semmi mosoly. Az örökké vidám fény nem csillogott szemében és ajkáról is eltűnt a kicsattanó pirosság. Halottsápadt volt. Feri alig hitt szemének, mert Kolozs egész külseje rémültséget árult el. Szája remegett, szemében könnycseppek csillogtak és kis kezét dörzsölve kulcsolta össze. Mintha egészen megváltozott volna. Oly szép volt és egyúttal férfiasan komoly.

– Mi történt veled, kis Kolozs? – szólt Feri meglepődve.

Kolozs Feri mögé ugrott a nyeregbe. Átkarolta hű barátját, vállára hajtotta homlokát és megszólalt:

– Kérlek, most ne tudakozódj semmit. Hagyj kissé magamba mélyednem. Siessünk! Engedj imádkozni, mert elvégeztem első szentáldozásomat.

XXIII. fejezet: Az új Tarzicius

Kolozs, miután otthagya Vilit az érthetetlen, de különben jóakarátú német családnál, férfiasan nekivágott a jelzett falu irányának. Egy óra hosszat gyalogolt. Már tépelődött, hogy talán nem jól értette a német asszony magyarázatát.

Komor, sötét szürkület ült szerteszét. Fáradtság és nyugtalanság vett erőt rajta.

Ha az a falu, amelybe a német asszony irányította, valóban létezik, akkor már nem messze jár tőle. Kolozs körülnézett. Megfigyelő helyet keresett. A föld mindenfelé sík volt. Jobbra durva kerítés húzódott és egészen a láthatár végéig nyúlt. Balra gazdag legelő terület el, amelyet az úttól ritka cölöpsor választott el.

Alig párszáz méterre, a kerítés tövében hatalmas tölgyfa nyúlt az ég felé. Kitűnő megfigyelő helyül ígérkezett, ahonnan Kolozs könnyen szétkinthezett. Ügyesen mászott fel az óriás fára, hisz sokszor gyakorolta már. Megnyergelt egy ágat és átkutatta az egész környéket, ameddig csak ellátott. A német asszony valóban nem csapta be. Nem is egészen másfél kilométerre templomtorony körvonalai bontakoztak ki előtte. A templom mellett futott be az út a kis falu szívébe. A háztetőkön a búcsúzó nap sugarai csillogtak. Elragadóan szép kilátás nyílt a fáról az esti szürkületben. Kolozs kimerült a hosszú futásban, örült, hogy megpihenhet a rejtett helyen. Szemét legeltette a gazdag, szép vidéken. Mindjárt Ferire gondolt és sejtette, hogy távolléte felügyelőjét már nagyon nyugtalaníthatja.

Átvetette a jobblábát az ágon és így mindkét lábával az ág ugyanazon oldalán már csúszni készült lefelé, amint két közeledő férfit pillantott meg. Arrafelé tartottak, ahová ő.

Mozdulatlanul várt és figyelte őket. A férfiak viselkedése szeget ütött fejébe. – Az egyik javakorabeli férfi vastagnyakú, széles szájszélű és durva külsejű. Arca borotvátlan és haját mintha szürke porral szórták volna tele. Társa fiatal. Még csupasz arcú, ideges, sápadt és vad tekintetű. Felső szája szélén rézsütosan forradás éktelenkedett. Egyéniségükben volt valami finomság is. Mégis most visszataszítóan hatott. Mindketten heves kézmozdulatokkal és veszekedő hangon beszéltek.

– Itt megvárjuk, Delaney, Monroe-t – szólalt meg az idősebb. – Nagyszerű árnyas hely – és közben leült a fa tövéhez.

– Már be kellett volna futnia, Jordan; hogy az ördög vigye el – méltatlankodott Delaney.

– A betöréssel végeznünk kell, még mielőtt ez az átkozott plébános visszajönne.

– Te idegbajos – mordult rá a másik nyers és érces hangon. – A plébános 10 óra előtt nem tud visszatérni. Elküldtem egy beteghez, aki körülbelül 22 kilométerre lakik innen. Csak nyugalom, öregem.

– Tudod minden tárgynak a pontos helyét, Jordan?

– Igen. A kisujjamban van az egész. Az oltár mögötti szobában.

– Talán azt akarod mondani, hogy a sekrestyében!

– Dühítesz ezekkel a kifejezésekkel! ... Ott van két arany- és egy ezüstkupa.

– Ezeknek a neve kehely – szól közbe Delaney.

– Valamikor én is ministránsfiú voltam.

– És még – folytatta Jordán – van ott egész csomó csipkésruha is.

– Miseing és karing az, te szamár!

– Mit törődöm a nevükkel! Az a fontos, hogy jó pénzt adjanak érte. A plébánosnak állandó összeköttetése van Németországgal; onnan nagymennyiségű értékes ajándékot kapott. Azt a két aranykupát is Európából küldték. Megéri, hogy fáradozzunk érte.

– És mi van az áldoztató kehellyel?

Kolozs e párbeszéd alatt még egy falevelet sem mozdított meg. Mereven ült és hallgatott. Pedig szíve hevesen dobogott és aggódva harapdálta ajkát.

- Áldoztató kehely? – ismételte a másik.
- Igen, az a tárgy, ami a tabernákulumban van.
- Beszélj angolul! – hördült rá Jordan.
- Megbolondultál? – kiáltott rá Delaney és remegő ajkára a forradás sátáni vigyort festett.
- Még sohasem láttad, hogy a templomban méceses van? – csodálkozott Delaney.
- Dehogynem! Valami asztalféle előtt ég.
- Az oltár előtt, te hülye! Az asztal felett – ahogy te nevezed – kis szekrény áll és azon ajtó van, amely kulcsra jár.
- Igen.
- Hát ez a tabernákulum. Ebben van egy gömb alakú edény hosszabb talpon, selyemleppel letakarva. Valószínű, hogy ez is arany. Vagy ha ezüstből van is, mindegy, belseje biztosan aranyozott!
- Igen, – kiáltott fel hevesen a másik – azt hiszem, hogy az is aranyból való.
- Ebben a kupában sok apró kenyérdarabot őriznek. Ezeket ostyának nevezik. A katolikusok azt tartják, hogy ez csak a külső látszat, de valójában az Isten Fia rejtőzik benne.
- Mit törődöm azzal, hogy mit hisznek! – mordult fel a másik. – Nekem az a fontos, hogy a kupa aranyból legyen!

- Én meg igenis törődöm vele – vágott vissza Delaney és felhúzódott ajkán a vágás, mintha fogait vicsorgatta volna. – Gyűlölöm a katolikusokat, mert megtanítottak imádkozni. Elhitették velem, hogy ezekben a kis kenyér darabokban rejtőzik az Isten. Utálom ezt a piszkos plébánost. Nem engedte feleségül venni az egyik plébániájabeli leányt, mert hülye

tanításait nem fogadtam el. Kiszedem az ostyákat az áldozatókehelyből, darabokra tördelem és szétszórom a templomban. Fúj, milyen állapot voltam akkor, midőn először áldoztam!

Kolozs az istenkáromlásokat hallva elsápadt. Majdnem leugrott az ágról. Tehát ez a gyalázatos ember valamikor áldozott!

Jordan állatian felhörgött.

– Úgy mondják, hogy nagyon jámbor gyermek voltam – folytatta a másik tompa hangon, megvetéssel. – Butaság az egész! Még most is ilyen állapot lennék, ha apám katolikus iskolában neveltet és nem végeztem volna felsőbb iskolát.

Nálunk a katekizmust mindenki kigúnyolta. Apám is rég lezárta anyám előtt a vallási kérdéseket. Rájöttem, hogy azelőtt mennyire hiszékeny voltam. Később olvastam Voltaire-t: ez az én emberem! Azóta szabadon élek a keresztények Istenének segítségével is. – Ocsmány volt ez a beszéd, de még inkább a beszélőnek az arckifejezése. Borzalomtól szédülő fejjel gondolt Kolozs arra, hogy ez az ember elvégezte első szentáldozását. Felidézte lelkében Summer Ray-t; az ifjút, az igazi szépséget és az ártatlanságot.

– Végre megérkezett Monroe is, – kiáltott Jordan, aki oda se figyelt Delaney emlékezőseire. Jól megy minden, Monroe? – kérdezte nyomatékkal.

– Igen, – válaszolt Monroe és zsebéből nagy kulcsot húzott elő. – Ez a templom kulcsa. A házvezetőnőnek levelet adtam be, amelyet úgy címeztem, mintha nővére küldte volna, aki kilenc kilométerre lakik. Minden teketória nélkül bevette a maszlagot. Mikor eltávozott, elemeltem a templomkulcsot.

– Hol van a tabernákulum kulcsa? – kérdezte Delaney.

– Gondoltam arra is, de azt a plébános mindig magával hordja.

– Mindent összetörünk – mérgelődött Jordan.

– Fölösleges – legyintett Monroe. – A sekrestyeajtó mögött lóg egy kulcs, amely a tabernákulum ajtaját is nyitja. Most már csak elhiszed, hogy jártas vagyok az ügyben?

– Mit végeztél még a faluban? – kérdezte Jordan.

– A tabernákulumot én elintézem – szólt közbe Delaney. – Adnék egy dollárt érte, ha megláthatnám az ajtatoskodók riadalmát, amikor észreveszik, hogy saját templomukban ostyákon járnak.

– Nem hittem, hogy még a nagykulcsot is sikerül megszerezniem, – folytatta Monroe – azért először úgy terveztem, hogy a sekrestye ablakán mászunk be. Elég magas ugyan, de éppen mellette vezet a villámhárító. Az ablakon még retesz sincs.

– Nagykulccsal sokkal kényelmesebb – szólt Jordan elégedetten.

– Jól van! Siessetek már! – mérgelődött Delaney – ha valaki meglátna bennünket, azt hinné, hogy időmilliomosok vagyunk.

– Figyelem! Mielőtt elindulnánk, még egy szót! Hol megyünk?

– Természetes, hogy a rendes úton, Monroe.

– Nem leszünk feltűnőek? – kérdezte Delaney.

– Nem számít semmit. A betegek és néhány öregasszonyt kivéve senki sincs otthon, mert minden épkézláb ember átment a szomszéd faluba búcsúra. Megesküdnék rá, hogy holdvilág előtt egy se jön haza.

– Igen, már nem sokára felkel a hold! – nyugtalankodott Delaney. – A nap már lenyugodott. Menjünk! Gyertek!

Jordan felkelt.

– Most pedig figyelem, – szólalt meg – vigyázzunk, hogy ne siessünk nagyon és mozdulatainkkal el ne áruljuk, hogy ügyünk sürgős. Ha nyugodtan viselkedünk, senki sem sejti, hogy betörni készülünk... Indulj!

Kolozs megvárta, míg a három férfi eltávozott. Ekkor ügyesen az ág legvégére csúszott és így a kerítésen belülré került. Az alacsonyabban kiálló ágra leereszkedett, onnan pedig a földre ugrott.

Kevés fiú tudta volna ezt a mesterugrást végrehajtani a nélkül, hogy csontjait össze ne törje. A kerítés mögött halk léptekkel, lábujjhegyen gyorsan futni kezdett. Minden figyelmét összpontosítania kellett, mert a legkisebb ág roppanásával vagy falevél zördülésével is magára vonta volna az istentelen banda figyelmét, amely előtte haladt az úton.

Amint közel ért hozzájuk, óvatosságát megkettőzte. Szaporán szedte ugyan lábait, mégis pontosan előre kiszemelte minden lépésének helyét. Légies tündérként, könnyedén már egyvonalban menetelt a betörőkkel. Lélegzetét is visszafojtotta... Még attól is félt, hogy szíve dobogását meghallják. Most kissé lassabban, de biztosabban lépdelt előre. A sötét alakok máris több méterrel mögötte maradtak.

Kolozs mélyet lélegzett és újra rohanni kezdett. Furge lábainak szárnyakat adott a szeretet ereje. Nyílsebesen futott és minden zörejt elkerült. Arcát vérvörös pír borította el. Lehulló haja betakarta homlokát. Mindaddig rohant, míg a sövénynek vége nem szakadt; ekkor újabb palánk állta útját. Ez másik oldalról a mezőt határolta.

Kolozs épp csak egy pillanatra állt meg, amíg megragadta a kerítés tetejét, máris magasan repült a levegőben és szaladt tova. Vissza se nézett. Pedig ugyancsak érdekelte, vajon nem vették-e észre a betörők. Szerencséjére az útkanyarulatban végre eltűnt szemük elől. Néhány perc múlva elérte a templomot. Megmarkolta a villámhárítót és edzett karjával gyorsan kúszott az ablakig. Csak pillanat műve volt: az ablaküveget beverte és kinyitotta az ablakot. Következő pillanatban a sekrestyében termett. Leakasztotta a kulcsot és a szentélybe sietett.

A templomban már sötétség uralkodott. Mégpedig olyan sűrűn, hogy mivel kívülről erősebb fény jött be, csak nehezen vette ki a tárgyak körvonalait. Az oltár felett az evangélium oldalon pislákol az örökmécses: gyenge fénye az Oltáriszentség előtt szerényen csillogott át a piros üvegen.

Kolozs térdet hajtott. Felment az oltár lépcsőjén. Betolta a zárba a kulcsot és kinyitotta a szentségház ajtaját.

Másodszor is térdet hajtott. Még szíve dobogását is hallotta. Aztán az áldoztató kehely fedőjét a lepelletel együtt leemelte és remegve vette ki a kelyhet. Belenézett. Tizenkét Szentostya feküdt benne.

Képzeljétek el, hogy érezheti magát az a férfi, aki hosszú évekig tartó tanulmányokkal készült elő a papságra és felmegy az oltár lépcsőjén, hogy először mutassa be a szentmiseáldozatot. Térde megremeg, mikor először mondja ki az Átváltoztatás szent szavait, mert tudja, hogy szavaira Jézus Krisztus Testévé, Vérévé, lelkévé és istenségévé változik át az, ami előbb még csak kenyér és bor volt.

Hasonlók voltak Kolozs érzelmei is, amikor a Szentostyát nézte. Szentől-szembe állt azzal, Aki jóllehet az ég és föld Ura, mégis istállóban született, megvetették, bántalmazták és halálra hurcolták. Krisztus legyőzte ugyan a halált, de még most is meggyalázzhatják. Kolozs hivatása, hogy ettől megmentse Krisztusát.

Amint Kolozs térdre hullva kezében szorongatta az áldoztató kelyhet, rövid lelkiismeretvizsgálatot tartott. Végláthatatlan meneteként vonult el lelki szeme előtt sok-sok bűne, tévedése, hanyagsága, lobbanékonyasága... Ó, mennyire bánta most ezeket.

Bűnök?... És ki ellen...? Tette fel Kolozs a kérdést önmagának. Ahogy az áldoztató kehelybe nézett, hallotta a választ: Az ellen vétkeztél, Aki irántunk való szeretetből mindig velünk akart maradni és az élet kenyerével táplál minket. Ezért vállalta húsz évszázad bántalmazását, hűtlen milliók bosszúját és a hálátlanságokat.

Kolozs e gondolatokban elmerülve életének minden hibájáról tökéletes bánatot indított fel. Lelkében e bánat hihetetlen gyorsan játszódott le. Néhány másodpercre annyira összpontosította figyelmét, hogy rendes körülmények között órák hosszat sem sikerült volna annyi mindent átgondolnia.

Újból félelem szorongatta lelkét. Kívülről lépések zaja hallatszott. A végső pillanat elérkezett. Kolozs elhatározta, hogy a Szentostyákból egy sem jut a gyalázók kezébe.

Hisz meggyilkolhatják! ... Ezzel az eshetőséggel nem törődött. Ugye ez a kisfiú az előző esti tábortűznél valósággal még dühöngött és most ujjai között tartja Istenét s szívébe szándékozik fogadni.

Bűnei fenyegető hullámként emelkedtek fel lelkében. Aggályai most támadták a legrettentőbben. Amikor hallotta a szentségtörő léptek zaját és hallotta azt is, mint tapogatnak a kulcslyuk után, a sötét árnyak szétfoszlottak lelkében. Lehajtotta fejét: szeme meghatódottságában csendesen könnyezett. Igazi átérzéssel mondotta magában: „Uram, nem vagyok méltó” ... Míg e szavakat rebegte, remegő kézzel vette ki az Ostyákat és nyelvére helyezte. Kezét imára kulcsolta. Lement az oltár lépcsőjéről: A főajtóval szembenálló padba térdelt. Csendesen várt.

Kolozs elvégezte első szentáldozását.

A kulcs nyikorgott a zárban. A három férfi az istentelen Delaney-vel az élen belépett.

– Szent Isten – kiáltott fel az istentelen és úgy visszahökkent, hogy Jordant majd fellökte.
– Mi az ott elől?

– Nem csoda, ha a betörő remegett félelmében!

Hisz akik az alkonyat erősebb fényéről jöttek be, azok előtt a templom belseje szuroksötétnek látszott. Az öröklámpa csupán halványan világította meg a szentély kis részét. Delaney előtt ebben a regényes, imbolygó fényben ragyogó, szép, kedves és ájtatos alak tűnt fel. Tágra nyílt szempár nyugodtan meredt feléje. E szemekben szánakozás és szomorúság csillant meg.

Jordan megragadta Delaney karját. Monroe szintén Jordan kezébe kapaszkodott. Delaney szeretett volna elmenekülni, de a másik kettő állatias rémületben elzárta útját. Csend állott be.

És Kolozs! ... a boldog Kolozs ... E csendes perc volt élete legkedvesebb ideje! Mert e tünékeny pillanatok alatt a szeretet hullámai elöntötték lelkét és új fény nyitotta meg értelmét. Most megértette, amit Wordennel történt kalandjában még nem vette észre: a bűn csúfságát és borzalmát. A templom kórusa alatt álló három férfi személyében most a megtestesült bűn meredt eléje.

E három férfi most nagyon bűnös. Az istenközelség éreztette ezt meg vele. De az ember akkor is meggyalázhatja az Oltáriszentséget, ha nem is akarja éppen elrabolni. A bűn mindig bűn. És minden bűnös, munkás vagy főúr, gazdag vagy szegény e három szentségtörő fickó útját járja. Van ugyan különbség, de csak fokozati és nem minőségi. Szemközt áll vele a bűn. Ó, mily tátongó mélység közte és köztük! Egész közel feküdt hozzá a bűn, hisz majdnem érintkezett velük, mert... csak egy templomhosszúság választotta el tőlük. Ó Szeretet! Megtestesült Szeretet!

Mindenki választhat a kettő között: vagy a bűn örültségét fogadja el vagy Jézus jóságos Szívét. Ésszerűen azonban senki sem kételkedhetik e választásban.

Kolozsnak is választania kellett. Feleletül lelke igen magasra emelkedett fel: egész a szeretetben való egyesülésig. Fény, égi világosság járta át szívét. Látta magát az örök Fényforrást és hallotta szavait. A mindenható kegyelem teljesen szabadon működött lelkében. Ennek segítségével szívében tökéletes szeretet gyulladt fel. A szeretet pedig elűzte a félelmet. Kolozs aggályai gyökerestül kiszáradtak és eltűntek mindörökre.

Kolozs a bűn szomorú eredményéről még sohasem gondolkodott komolyan. Most a kegyelem fényében megértette az élet titkát. Lelkébe még jobban belevésődött, hogy egész életében szentnek kell lennie! Azért kapta most e különös kegyelmet, hogy vele közreműködjék. Mert a szeretetnek nem szavakban, hanem, tettekben kell megmutatkoznia!

Ilyen gondolatok aranyozták be Kolozs lelkét, miközben a három ember kővé meredve állt ott az ajtóban.

– Ez ember – szólta Jordan halkán, – Nyakam teszem rá, hogy nem kísértet. Arcán könnycseppek csurognak.

– És ha mégis angyal? – kételkedett Delaney ...

– Azt gondoltam, hogy még Istenben sem hiszel – és ...

– Ki az ott elől? – kiáltott Jordan.

Kolozs csendesen imádkozott tovább.

– Férfi vagy gyermek? – kérdezte Monroe.

Semmi válasz.

– Semmi? – szólt Jordan. – Menjünk oda és nézzük meg.

Mind a hárman lassan elindultak a templom közepén. Mikor már csak néhány méterre voltak, Kolozs felkelt.

– Mi hülyék! Hisz csak egy fickó! – kiáltott Delaney. – Most látom ruháját. Fogjuk el. Gyere ide, te csibész!

Kolozs se nem mozdult, se nem válaszolt. Azon gondolkozott, hogy mentse meg életét, mely most már egészen Istené.

Delaney szitkozódva ugrott a fiú felé. De abban a pillanatban, mikor kezét rá akarta tenni, Kolozs – ki már előbb felállt a térdeplőre – átdobta magát a könyöklőn és nyílsebesen rohant az ajtón át.

A betörők üldözőbe vették. Kolozs alig lépett a templom lépcsőzetére, füle mellett golyó süvített el.

Kolozs ekkor hallotta meg Feri hangját és vissza is kiáltott. Már nem a tegnapi Kolozs állt Feri mellett. Néhány pillanat alatt, amit a szentségház előtt töltött, csodás változás ment végre lelkében.

Kolozs nevelésének nehéz kérdése megoldódott.

XXIV. fejezet: Befejezés

Majdnem elérték a házat, ahol Hordey-t hátrahagyták, amikor Kolozs befejezte hosszú hálaadását. Ferinek röviden elmesélte különös élményeit. Feri annyira megilletődött, hogy beszélni se tudott.

A német házban találkoztak Collins Robival és Vilivel. Feri önkénytelenül is halkán beszélt el Robinak a különös eseményt, amely néhány perccel előbb történt. Robi Kolozsra pillantott. Kolozs külseje égi érzelmeket sugárzott magából, amelyek lelkét örömmel töltötték el.

– Feri, – szólt Robi félhangosan – jól emlékszem, amikor első szentáldozásomra készültem, Maynard Atya gyakran emlegette, hogy egyetlen szentáldozás is szentté tehet valakit.

– Most már te is elhiszed? – kérdezte Feri.

Feri rábeszélte Robit, hogy menjen vissza a faluba, és mesélje el a plébánosnak is, hogy távolléte alatt mi történt. Majd az egyik tanyán kiváltott két lovat és Vilit meg Kolozst visszavitte a táborba.

Feri úgy tervezte, hogy holnapután délután az egész társaságot hazaviszi. Most azonban mindent megtett, hogy azonnal felszedhessék a tábort és holnap reggel a legelső vonattal menjenek haza Milwaukee-be.

Másnap délfelé érkeztek meg a városba. Kolozs egyenesen édesapja hivatalába sietett.

– Megjöttél, Kolozs? – kiáltott Lightfoot bácsi, és örömmel ugrott fel székéről. – Mi hozott ide?

Kolozs megcsókolta atyját és elmesélte a történeteket.

Lightfoot bácsi még Ferinél is jobban meghatódott. Könnyecseppek gyűltek szemébe. Mihelyt Kolozs az esemény végére ért, az édesapa felemelte kisfiát, gyöngéden magához ölelte és így szólt:

– Legyen veled állandóan a Mindenható, drága kisfiam.

Aztán tenyerébe hajtotta fejét.

– Kolozs – szólalt meg az apa néhány másodperc múlva. – A következő vasárnap megáldozol?

– Igen, igen, minden szándékom, apám.

– Hát, kisfiam, Isten kegyelméből veled megyek én is.

Kolozs e kijelentésre meglepődött, öröme csakhamar kitört és ezt eszeveszett ugrálással juttatta kifejezésre. Ezen ne csodálkozzék senki kedves Olvasóim közül, mert Lightfoot bácsi már hét év óta nem térdelt az Úr szent asztalánál.

A boldog apa és fia hazafelé tartottak. Kolozs rövid habozás után megszólalt:

– Papa, szeretnék tőled valamit kérdezni.

– Csak beszélj, fiam.

– Ugye, papa... amit most én csináltam, azt egész amerikaiasan tettem?

A járókelők talán megütköztek a válaszon, amit Lightfoot bácsi adott. Mert fiát újból felemelte és hosszasan magához ölelte.

– Sose felejtse el, Kolozs, ha méltó vagy Istenhez, akkor hazádhoz is méltónak kell maradnod. Ezen túl nem bánom, menj a jezsuiták intézetébe, ameddig csak akarsz.

Könnyűláb most másodszor is szeretett volna örömeiben táncolni, itt az utca közepén.

– Már megfigyeltem, – folytatta Lightfoot bácsi – hogy sok ember hűtlen lett vallásához, de ugyanakkor hazájához is. De még sohasem hallottam jó keresztényről, hogy hazáját elárulta volna.

Kedves Olvasóim, könnyen elképzelhetitek, milyen megható és örömteljes volt, amikor Kolozs édesanyjával és nővérével találkozott.

*

Három hónappal azelőtt Kolozs indulatosan, vadul és durván viselkedett. Már-már úgy látszott, hogy nem sikerül megtörni. Pedig ha a megfontolatlanság és csökönység meggyökerezne a gyermeki természetben, a legszomorúbb eredményre vezethetne.

Elmwood Feri már az első találkozáskor megértette Kolozs nehéz jellemét. Most mégis néhány perc alatt megtörtént a nagy változás. Az ég szólt közbe.

Kolozs első szentáldozása pillanatától kezdve új fiúvá alakult. Mégis ugyanaz a Kolozs maradt. Mosolya éppoly hízelgő, nevetése ugyanúgy csengő, tagjainak élénk mozgása a régi, mint ahogyan megismertük abban a ragyogó napsütésben.

A különbség csupán csak annyi, hogy azóta alapos leckét kapott. Az isteni kegyelem édes kioktatását kapta, amely megtanította gondolkozni és megfontoltan cselekedni. Lelkébe véste az isteni szót: Minden lépésedért felelős vagy!

Kolozs ezentúl az iskolában mintafiú lett, akire bátran lehetett hivatkozni. Otthon komolyan dolgozik. A játszótéren mindenkivel szemben barátságos és megnyerő és egész nap boldog.

Katica azonban nagyon hiányzik neki. Mert Katica Saint Louis-ban, a „Vizitációs nővérek”-nél végzi iskoláit. Pedig még évek hosszú során kell távol élnie tőle, mivel Katicát megigézte a „Vizitációs nővérek” rendjének magasztos hivatása, szerény élete és életszentsége. Meghódította lelkét az apácák szeretete és rejtett élete. Hisz ilyen életet élt Alacoque Szent Margit is. Éppen azért kérelmezte Katica is a rendjükbe való felvételét.

Kolozs rendkívül örült nővére pályaválasztásának, de távolléte miatt mégis sokat szomorkodott.

Nem kellett azonban sokáig egyedül maradnia. Mikor e sorokat írtuk, már két éves kisöccse gagyogott mellette. És én is elhiszem Lightfoot néni megállapítását: Még soha ilyen bájos gyermek nem pillantotta meg a napvilágot Milwaukee derűs ege alatt, mint a kis Lightfoot Ferike. Kolozs is bebizonyította szerető gondoskodásával, hogy ugyanazon a véleményen van.

Boldogan újságolom el, hogy Lightfoot néni sem beteg már. Épp azokban a percekben, amikor Kolozs olyan különös körülmények között végezte első szentáldozását, erős megkönnyebbülést érzett. Az édesanya drága gyermeke buzgó imájának tulajdonítja jobbulását.

Kolozs még mindig rajong Tarzicius képéért. Mikor rátekint, azonnal első szentáldozását idézi fel; és azt állítja, hogy sohasem érezte magát olyan kimondhatatlanul boldognak, mint akkor.

Pedig ki tudja?

Mert amikor majd néhány év múlva Kolozs az oltár elé lép, mint a legméltóságosabb Szentség törvényes szolgája, nyugodtan merem állítani, hogy tisztán és szeplőtelenül megőrzött szíve az átváltoztatás pillanatában még sokkal boldogabban dobban majd meg, mint első szentáldozásának azon az emlékezetes napján.

Magyarázat az idegen szavak kiejtéséhez

Alacoque	ejtsd:	Alakok
Archer	"	Arcser
Barton	"	Barton
Caroll	"	Keröl
Cleary	"	Kliri
Collins	"	Kolinsz
Delaney	"	Deléni
Dockery	"	Doköri
Elmwood	"	Elmvud
Gardner	"	Gardner
Goldsmith	"	Goldszmisz
Grace	"	Grész
Graham	"	Gréöm
Healy	"	Hili
Higgins	"	Higginsz
Highfliers	"	Hajflájersz
Hordey	"	Hordi
Jones	"	Dzsonsz
Jordan	"	Dzsardan
Kennedy	"	Kenedi
Lightfoot	"	Lájtfut
Maynard	"	Ménörd
Milwaukee	"	Milvóki
Miss Wilton	"	Misz Vitön
Monroe	"	Monró
Muntsh	"	Mancs
O'Brien	"	Obrájön
O'Neil	"	Onil
Pierson	"	Pirszön
Reilly,	"	Rili
Rockaways	"	Rokevéz
Russel	"	Röszel
Shallon Jim	"	Selon Dzsím
Sherbett Walter	"	Sörbet Valter
Sniderjohn	"	Sznájderdzson
Summer Ray	"	Szömmer Ré
Williams	"	Viliemsz
Winter	"	Vinter
Worden	"	Vörden